

OBSAH

Článek	Označení
Titulní stránka ročenky	2002/01
Obsah	2002/02
Úvod	2002/03
Reorganizace českého archivnictví v roce 2002 ve Státním oblastním archivu v Plzni	2002/04
Organizační schéma	2002/041
Tabulka zpracovanosti archivního materiálu	2002/042
Ekonomické ukazatele	2002/043
Činnost Státního oblastního archivu v Plzni v roce 2002	2002/05
Činnost státních okresních archivů v roce 2002	2002/06
Přehled archivních pomůcek zanesených do evidence JAF v roce 2002	2002/07
Bibliografie pracovníků Státního oblastního archivu v Plzni a státních okresních archivů za rok 2002	2002/08
Často používané a méně obvyklé zkratky	2002/09
 <i>Zprávy a informace</i>	
O kronikách a kronikářích – zvláště rokycanského okresu	2002/10
Historický sborník Karlovarska v Německu	2002/11
Prostorová krize Státního okresního archivu Karlovy Vary	2002/12
Historická zpracování vývoje měst a obcí ve Státním okresním archivu Sokolov a jejich vydávání	2002/13
Konzervátorské pracoviště Státního okresního archivu Domažlice v Horšovském Týně	2002/14
Nález souboru skleněných negativů v Plané	2002/15
Archivní zpravodaj a kronikáři	2002/16
Zahraniční spolupráce SOkA v Chebu v roce 2002	2002/17
Zpracování fondů archivů měst v SOkA Klatovy	2002/18
Archivy po záplavách	2002/19
Výstava „M I T S U K O“	2002/20
Nové osobní fondy v SOA Plzeň	2002/21
Intenzivní kombinovaný kurs němčiny	2002/22
 Personální stav SOA Plzeň v roce 2002	2002/23
Stav zaměstnanců SOA Plzeň v roce 2002	2002/24
Adresář Státního oblastního archivu v Plzni	2002/25

ROČENKA

STÁTNÍHO OBLASTNÍHO ARCHIVU V PLZNI

2002

Státní oblastní archiv v Plzni 2003

Obsah

Úvod.....	5
Reorganizace českého archivnictví roku 2002 ve Státním oblastním archivu v Plzni.....	6
Organizační schéma Státního oblastního archivu v Plzni	
k 31. 12. 2002.....	9
Přehled množství a zpracovanosti archivních fondů ve Státním oblastním archivu v Plzni k 31. 12. 2002.....	10
Hodnota nemovitého majetku delimitovaného z okresních úřadů (VOJ) a Odboru ekonomického zabezpečení Ministerstva vnitra (oblastní články SOA) po 1. 8. 2002 do SOA v Plzni.....	11
Hodnota movitého majetku (stroje a zařízení) delimitovaného podle jednotlivých vnitřních organizačních jednotek a SOA Plzeň	11
Rozpočet a skutečnost výdajů SOA v Plzni od doby vzniku, tj. od 1. 8. 2003 do 31.12.2003 v členění podle jednotlivých druhů výdajů.....	12
Rozpočet a skutečnost ostatních běžných výdajů SOA v Plzni od doby vzniku, tj. od 1. 8. 2003 do 31. 12. 2003 v členění podle jednotlivých vnitřních organizačních jednotek.....	12
Rozpočet a skutečnost ostatních běžných výdajů SOA v Plzni a SOkA za celý rok 2002 (věcné výdaje bez mezd, odvodů a FKSP).....	13
Činnost Státního oblastního archivu v Plzni v roce 2002.....	14
Předarchivní péče a zpracování archiválií.....	14
Evidence a ochrana archiválií	15
Využívání archiválií	16
Kontrolní a instruktážní činnost ve státních okresních archivech.....	18
Kontrolní a instruktážní činnost v podnikových archivech.....	18
Řízení archivu, péče o pracovníky, hospodářská a administrativní agenda.....	19
Činnost státních okresních archivů v roce 2002.....	21
Státní okresní archiv v Domažlicích, se sídlem v Horšovském Týně.....	22
Státní okresní archiv v Chebu.....	24
Státní okresní archiv v Karlových Varech.....	25
Státní okresní archiv v Klatovech.....	27
Státní okresní archiv v Plzni – jih, se sídlem v Blovicích.....	29
Státní okresní archiv v Plzni – sever, se sídlem v Plasích.....	30
Státní okresní archiv v Rokycanech.....	33
Státní okresní archiv v Sokolově, se sídlem v Jindřichovicích.....	35
Státní okresní archiv v Tachově.....	37
Přehled archivních pomůcek zanesených do základní evidence v roce 2002.....	40
Státní oblastní archiv v Plzni	40
Státní okresní archiv v Chebu.....	40
Státní okresní archiv v Karlových Varech.....	44
Státní okresní archiv v Klatovech.....	45
Státní okresní archiv Plzeň – jih, se sídlem v Blovicích.....	45
Bibliografie pracovníků Státního oblastního archivu v Plzni a státních okresních archivů za rok 2002.....	47
Milan Augustin.....	47
Maruška Beránková.....	47
Marie Bretlová.....	47
Vladimír Bystrický.....	47
Petros Cironis.....	47
Jan Edl.....	48
Miroslav Eisenhammer.....	48
Monika Hálková.....	48
Karel Halla.....	49

Hana Hrachová.....	49
Petr Hubka.....	49
Jitka Chmelíková.....	49
Jiří Jelen.....	49
Jana Kopečková.....	49
Antonín Mařík.....	50
Markéta Novotná.....	50
Jan Pelant.....	50
Martina Pešíková.....	50
Karel Rom.....	50
Věra Steinbachová.....	50
Lenka Sýkorová.....	51
Ladislava Váňová.....	51
Miroslav Vetrák.....	51
Vladimír Vlasák.....	51
Eva Vlasáková	51
Karel Waska.....	51
Eva Wasková.....	52
Často používané a méně obvyklé zkratky.....	52
Zprávy a informace.....	53
O kronikách a kronikářích – zvláště rokycanského okresu.....	54
Historický sborník Karlovarska v Německu.....	58
Prostorová krize Státního okresního archivu Karlovy Vary.....	60
Historická zpracování vývoje měst a obcí ve Státním okresním archivu Sokolov a jejich vydávání.....	62
Konzervátorské pracoviště Státního okresního archivu Domažlice v Horšovském Týně.....	66
Nález souboru skleněných negativů v Plané.....	68
Archivní zpravodaj a kronikáři.....	70
Zahraniční spolupráce Státního okresního archivu v Chebu v roce 2002	72
Zpracovávání fondů archivů měst ve Státním okresním archivu v Klatovech.....	73
Archivy po záplavách.....	76
Výstava „M I T S U K O“.....	78
Nové osobní fondy ve Státním oblastním archivu v Plzni.....	79
Intenzivní kombinovaný kurs němčiny.....	81
Personální stav SOA Plzeň v roce 2002.....	83
Stav zaměstnanců Státního oblastního archivu v Plzni v roce 2002.....	85
Adresář Státního oblastního archivu v Plzni.....	89

Úvod

Státní oblastní archiv v Plzni uzavírá počáteční období své činnosti jako organizační složky státu a podává veřejnosti základní informaci o výsledcích práce v prvním roce své existence. Přestože hlavním smyslem tu zůstává všestranná péče o archivní bohatství, byla letos výjimečně před roční zprávou zařazena samostatná kapitolka popisující zásadní přeměnu deseti dosavadních odděleně působících státních archivů západních Čech v nový celek. Ten byl vytvořen v rámci reorganizace českého archivnictví, která byla pro celý obor nesporně nejdůležitější událostí a úkolem roku 2002.

Zásadní změny v archivnictví daly popud k vydání prvního svazku ročenky Státního oblastního archivu v Plzni, v níž chceme prezentovat stav západočeského archivnictví v době zásadního přelomu. Struktura ročenky odráží i vnitřní strukturu archivu. Samostatná část je věnována organizačním článkům (oddělením) oblastní povahy, mezi nimiž nacházíme jak oddělení určené pro řízení celého nově konstituovaného archivu (hospodářsko správní, metodické, sekretariátu) tak i oddělení pečující o archivní fondy oblastního, tedy širšího než místního a okresního charakteru. Samostatně jsou pak zachyceny organizační články (nebo vnitřní organizační jednotky) okresní povahy, tedy jednotlivé státní okresní archivy.

Druhou část ročenky tvoří příspěvky archivářů, v nichž z valné části předkládají výsledky své činnosti v určitých speciálních oblastech. Zařazeny jsou i bibliografie archivářů za rok 2002, přehled zaměstnanců státních archivů a adresář SOA a jeho pracovišť.

Jen okrajově jsou připomenuty další archivy Karlovarského a Plzeňského kraje, jejichž zřizovatelem není stát, tedy Archiv města Plzně a dále archivy podnikové.

Ve vydávání ročenky hodláme pokračovat i v příštích letech a věříme, že informace v ní obsažené budou zajímavé nejen pro pracovníky archivů, ale i jiných oborů.

Vladimír Bystrický,
ředitel Státního oblastního archivu v Plzni

Reorganizace českého archivnictví roku 2002 ve Státním oblastním archivu v Plzni

V postavení Státního oblastního archivu v Plzni, ve stavu a složení jeho pracovníků i v jeho organizaci došlo v popisovaném období k zásadní změně, když celý rok 2002 zde probíhal především ve znamení reformy veřejné správy v ČR a na ni navazující reorganizace českého archivnictví. Přípravované zrušení okresních úřadů k 1. 1. 2003 postavilo zvláště před státní okresní archivy perspektivu ztráty dosavadního zřizovatele a vyvolalo nutnost řešit tuto situaci co nejúčelněji. Bylo třeba zajistit další bezporuchovou činnost archivů v rámci archivního zákona a využít přitom již vybudované celorepublikové sítě archivů, navazující organicky na ostatní složky veřejné správy i ostatního života a umožňující archivům jejich plynule pokračující působení. Zároveň bylo třeba vytvořit nové podmínky pro další činnost státních oblastních, resp. zemských archivů, jejichž působení jako bezprostředních součástí Ministerstva vnitra se ukazovalo vzhledem k jejich výkonnému charakteru v jednotlivých regionech jako problematické.

Po obsáhlých a často kontroverzních diskusích bylo přijato řešení, vyjádřené ustanoveními zákona č. 320/2002 Sb., podle něhož byly státní oblastní (stejně jako ústřední a zemské) archivy vyčleněny z MV a konstituovány jako samostatné organizační složky státu, přičemž do jejich stavu byly od příslušných OkÚ delimitovány státní okresní archivy z obvodu jejich působnosti.

Již v první polovině roku 2002 byly v tomto směru uskutečněny četné přípravné kroky, zejména byla zřízena centrální delimitační komise a na ni navazující dílčí delimitační komise v jednotlivých oblastech. V Karlovarském a Plzeňském (dříve Západočeském) kraji se dílčí delimitační komise sešla po předcházejících projednáních se všemi přednosty OkÚ dne 5. 3. 2002 a její členové zastupující příslušné OkÚ, SOkA i SOA v Plzni poté individuálně na svých pracovištích připravovali vznik nové organizační složky státu. K tomuto kroku došlo k datu 1.8.2002, SOA neprodleně získal IČ i DIČ, delimitační protokoly s okresními úřady byly uzavřeny k 31.9., později pak i delimitační protokol s odborem ekonomického zabezpečení MV. V prosinci 2002 byla pak sestavena počáteční rozvaha a tím vlastní delimitace skončila.

SOA v Plzni převzal do své struktury jako vnitřní organizační jednotky dosavadní státní okresní archivy z Karlovarského a Plzeňského kraje (okresy Domažlice, Cheb, Karlovy Vary, Klatovy, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany, Sokolov a Tachov) včetně veškerého jimi užívaného movitého i nemovitého majetku a rozpočtových prostředků. Názvy i teritoriální kompetence a úkoly okresních archivů zůstaly zachovány jako dosud. V rámci jednotlivých SOkA byli současně převzati všichni jejich dosavadní zaměstnanci včetně jejich osobních spisů a veškerých ostatních náležitostí.

V průběhu reformy bylo nutno vytvořit v SOA hospodářsko správní oddělení, které zabezpečuje ekonomiku a organizační a technický provoz nové organizační složky státu. Část pracovníků pro toto oddělení byla získána z prostředků MV (vedoucí oddělení a zástupce ředitele pro ekonomiku), z okresních úřadů bylo dále převzato jedno volné místo (Sokolov) a dvě pracovnice, které byly předány v rámci naplňování vládního usnesení 695/2002 o převodu zaměstnanců do SOA a byly zařazeny do nově zřizovaného hospodářsko - správního oddělení (z OkÚ Domažlice a Plzeň-jih). Dvě místa, která byla v době reformy v SOkA volná, byla využita rovněž pro vytvoření hospodářsko - správního oddělení (Karlovy Vary, Rokycany), nešlo však o oslabení archivů proti původnímu stavu, neboť ten byl po jednáních s přednosty OkÚ v březnu - dubnu 2002 posílen. V některých

případech museli být pracovníci alespoň dočasně zapůjčeni ze stavu SOA. Hospodářsko - správní oddělení tak bylo ustaveno ve složení: zástupce ředitele pro ekonomiku a vedoucí oddělení, hlavní účetní, účetní, materiálová účetní, mzdová účetní, stavební technik, technik pro výpočetní techniku, provozní technik, administrátor koncových stanic programu EKIS (dílčí úvazek). Zatím nedořešeno zůstala otázka interního auditu a právníka.

Oddělení pracuje v nově pronajatých kancelářských prostorách v ul. Kardinála Berana 20 v Plzni. Na rozdíl od některých jiných SOA, kde je nové oddělení umístěno spolu s ostatními pracovišti centrály, byl v Plzni vytvořen z dosavadního hospodářského oddělení sekretariát ředitele, v jehož čele stojí personalistka SOA. Sekretariát zajišťuje také další činnosti ředitele, plní funkci hospodářského útvaru pro oddělení vlastního oblastního archivu a zajišťuje spisovou službu stejně jako další organizační potřeby plzeňských pracovišť SOA (autoprovaz apod.), případně některé pokladní operace pro organizační články celého SOA, aby nebylo nutno na hospodářsko správním oddělení zřizovat samostatnou pokladnu. Do uvedené podoby dospěla ovšem organizační struktura řídicích složek SOA v Plzni až v průběhu vlastní reformy po 1. 8. 2002. K tomuto datu totiž nastoupili do funkcí teprve čtyři pracovníci, z nichž tři přišli ze zcela jiných oborů a pouze jedna zaměstnankyně si přinášela zkušenosti ze státní správy. Veškeré přípravné práce před 1. srpnem zajišťovali proto pracovníci SOA (ředitel, personalistka, referent pro SOkA, od 1. 7. také zástupce ředitele pro ekonomiku, v menší míře i další), kteří pak postupně předávali vedení jednotlivých agend do kompetence příslušných pracovníků.

Složitou situaci, vzniklou mj. i tím, že zákon 320/2002 Sb. byl schválen až těsně před započatím archivní reformy a že nebylo předem jasné stanoveno, z jakých personálních zdrojů bude probíhat ustanovování hospodářsko správních oddělení, dokresluje i skutečnost, že v prvních třech měsících existence nové organizační složky státu nebylo možno čerpat finanční prostředky z rozpočtů delimitovaných z okresních úřadů. Veškeré výdaje bylo nutno omezit na nejnižší možnou míru a pokrýt dočasně z rozpočtu SOA, doplněného v případě mzdových prostředků výpomocí z MV. Teprve od listopadu, po schválení delimitačních protokolů Ministerstvem financí, bylo možno zahájit běžné čerpání i z rozpočtů SOkA.

Řízení takto vzniklé organizační složky státu vyžaduje určitá sjednocení, neboť na jednotlivých okresech i v SOA samém byly různé otázky řešeny nejednotně a postupně bylo třeba tyto rozdílnosti odstraňovat a vytvářet jednotný systém informací, kompetencí atd. Za tímto účelem byl vydán provizorní organizační řád platný od 1. 8. 2002. Záležitosti organizační a personální byly upraveny alespoň prozatímně pokyny ředitele SOA k personálním otázkám, ke spisové službě, k autoprovazu a s platností od 1. ledna 2003 také k otázkám plánování a vykazování práce.

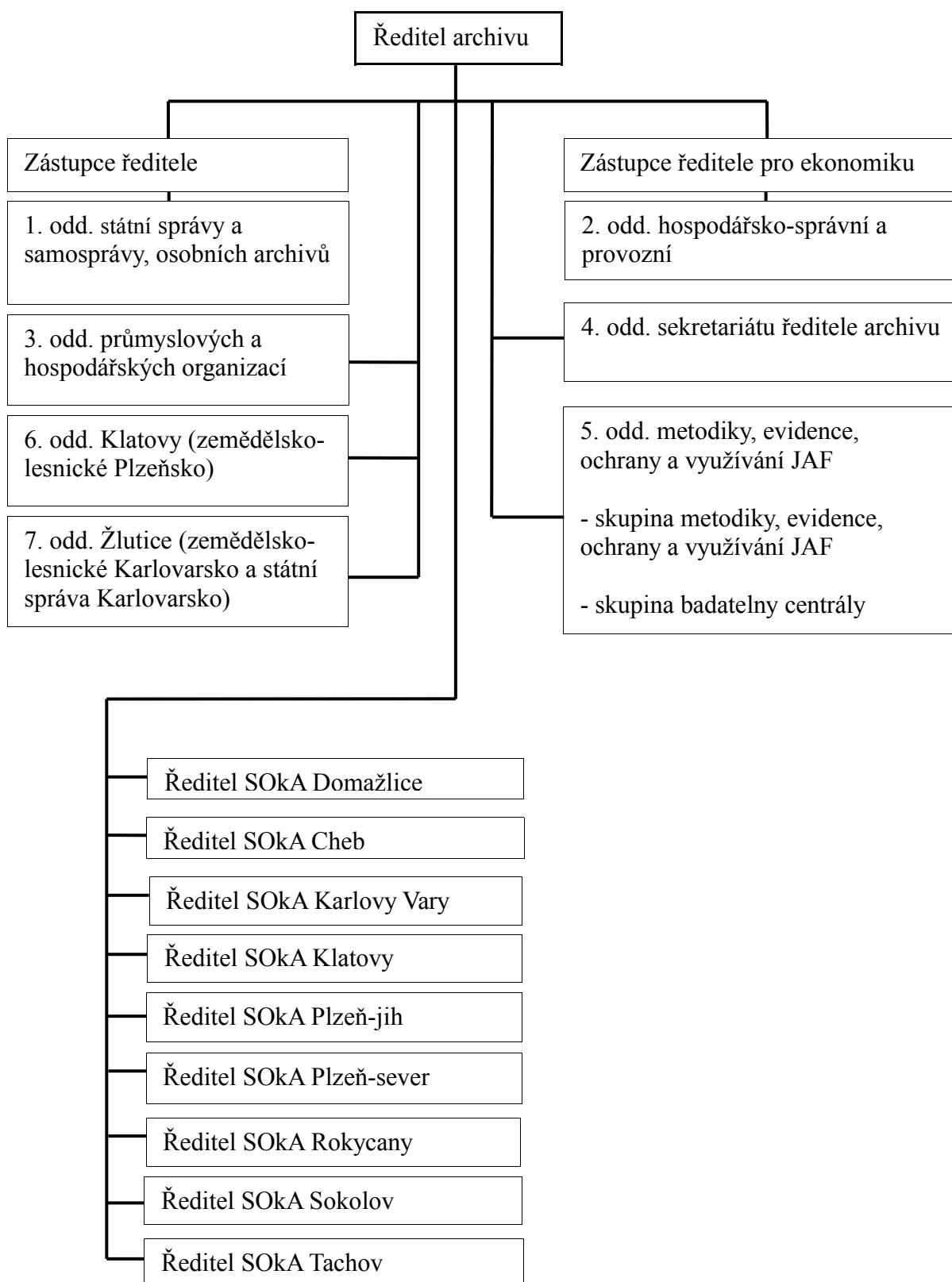
Rozsáhlou agendu představovalo také postupné, avšak co možná urychlené převedení veškerých smluvních vztahů z původních zřizovatelů – okresních úřadů a Ministerstva vnitra na zřizovatele nového, Státní oblastní archiv v Plzni. Jednání s dodavateli energií, vody, provozovatelů spojovacích zařízení a jiných služeb, evidenčními místy motorových vozidel a dalšími partnery koordinoval a zajišťoval především referent pro SOkA ve spolupráci s řediteli jednotlivých archivů. Postupně přecházely podobné úkoly na nově nastupující techniky, ať už šlo o poměrně náročné zaevidování držby nemovitostí, otázky požární ochrany, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci či zajišťování chodu výpočetní techniky.

Jakkoli složitě a možno říci až hekticky se uskutečňovala transformace dosavadní organizace západočeských archivů do nové podoby, možno říci, že až na výjimky proběhla reforma nejen bez některými pesimisty předpovídaných kolapsů, ale i bez závažnějšího narušení funkce jednotlivých archivů, jak ukazují dále uvedené výsledky jejich práce v roce 2002. Neznamená to ovšem, že celý proces byl již zdárně ukončen, vedení archivu se nejprve zaměřilo především na nejpodstatnější otázky umožňující bezporuchovou základní činnost archivů a stranou muselo zatím ponechat celou řadu dalších problémů. Některé z nich byly řešeny alespoň provizorně s tím, že bude nutno se k jejich dopracování vrátit později, po získání zkušeností s jejich aplikací a také s větší časovou rezervou, jiné vyžadují i celorepublikovou koordinaci a úpravu.

Vladimír Bystrický

Organizační schéma Státního oblastního archivu v Plzni k 31. 12. 2002

Přehled množství a zpracovanosti archivních fondů ve Státním oblastním archivu v Plzni k 31. 12. 2002

Archiv	Celkem archiválií		Zpracovanost v bm	
	Počet fondů	Rozsah v bm	Uspořádáno	
			celkem	z toho inventar.
SOA Plzeň	1 200	15 194,30	5 924,89	4 653,30
Depozitní smlouvy	13	187,73	11,23	11,23
SOkA				
Domažlice	1 521	2 797,41	518,73	502,75
Cheb	1 080	4 722,74	2 206,91	1 416,95
Karlovy Vary	1 446	3 105,41	641,82	495,68
Klatovy	1 826	3 747,00	693,00	693,00
Plzeň – jih	1 153	2 177,43	945,78	803,49
Plzeň – sever	1 071	1 745,91	158,19	158,19
Rokycany	1 122	2 813,86	675,02	617,24
Sokolov	1 391	3 747,06	520,73	520,73
Tachov	949	2 594,25	469,26	365,28
SOkA celkem	11 559	27 451,07	6 829,44	5 573,31
SOA + SOkA celkem	12 772	42 833,10	12 765,56	10 237,84

**Hodnota nemovitého majetku delimitovaného z okresních úřadů (VOJ)
a Odboru ekonomického zabezpečení Ministerstva vnitra (oblastní
články SOA) po 1. 8. 2002 do SOA v Plzni**

v tis. Kč

Vnitřní organizační jednotka	Celkem nemovitosti
SOkA Domažlice	6 834
SOkA Cheb	11 752
SOkA Karlovy Vary	13 248
SOkA Klatovy	19 238
SOkA Plzeň-jih	5 055
SOkA Plzeň-sever	42 424
SOkA Rokycany	5 513
SOkA Sokolov	5 961
SOkA Tachov	14 201
Celkem za SOkA	124 226
oblastní články SOA	14 425
SOA Plzeň celkem	138 651

**Hodnota movitého majetku (stroje a zařízení) delimitovaného podle
jednotlivých vnitřních organizačních jednotek a SOA Plzeň**

v Kč

Vnitřní organizační jednotka	Movitý majetek
SOkA Domažlice	3 869 676,23
SOkA Cheb	4 642 677,15
SOkA Karlovy Vary	1 276 990,90
SOkA Klatovy	1 424 521,60
SOkA Plzeň-jih	1 074 605,90
SOkA Plzeň-sever	2 918 186,28
SOkA Rokycany	3 815 252,30
SOkA Sokolov	900 997,89
SOkA Tachov	2 825 499,06
Celkem za SOkA	22 748 407,31
oblastní články SOA	6 306 311,92
SOA Plzeň celkem	29 054 719,23

Rozpočet a skutečnost výdajů SOA v Plzni od doby vzniku, tj. od 1. 8. 2003 do 31.12.2003 v členění podle jednotlivých druhů výdajů

v tis. Kč

Druh výdaje	Rozpočet	Skutečné čerpání
platy zaměstnanců	10 656	10 604
pojistné zaměstnanců	3 733	3 706
nákup materiálu	2 226	2 225
paliva, energie	1 179	1 179
nákup služeb	1 758	1 756
ostatní nákupy	1 829	1 828
převody do FKSP	212	211
převod do rezervního fondu	0	44
investiční výdaje	554	510
C E L K E M	22 147	22 063

Rozpočet a skutečnost ostatních běžných výdajů SOA v Plzni od doby vzniku, tj. od 1. 8. 2003 do 31. 12. 2003 v členění podle jednotlivých vnitřních organizačních jednotek

v tis. Kč

Vnitřní organizační jednotka	Rozpočet	Skutečné čerpání
SOA Plzeň	1 567	1 567
SOkA Domažlice	404	404
SOkA Cheb	1 761	1 744
SOkA Karlovy Vary	1 214	1 207
SOkA Klatovy	345	345
SOkA Plzeň-jih	222	222
SOkA Plzeň-sever	465	464
SOkA Rokycany	545	545
SOkA Sokolov	243	237
SOkA Tachov	262	252
C E L K E M	7 028	6 987

**Rozpočet a skutečnost ostatních běžných výdajů SOA v Plzni a SOkA
za celý rok 2002 (věcné výdaje bez mezd, odvodů a FKSP)***v tis. Kč*

Vnitřní organizační jednotka	Rozpočet	Skutečné čerpání
SOA Plzeň	2 432	2 432
SOkA Domažlice	885	883
SOkA Cheb	4 383	4 349
SOkA Karlovy Vary	2 081	2 079
SOkA Klatovy	1 653	1 650
SOkA Plzeň-jih	580	580
SOkA Plzeň-sever	1 610	1 601
SOkA Rokycany	1 054	1 054
SOkA Sokolov	849	849
SOkA Tachov	1 041	1 040
C E L K E M	16 478	16 426

Činnost Státního oblastního archivu v Plzni v roce 2002

Předarchivní péče a zpracování archiválií

Předarchivní péče byla zaměřena na revize a průzkumy spisoven v devíti organizacích náležejících do působnosti Státního oblastního archivu v Plzni. S dalšími subjekty proběhla jednání v rámci přejímání písemností od nich, zejména pokud jde o novou spisovnu ve Fakultní nemocnici Plzeň. Pokračovala spolupráce s Krajskými úřady v Karlových Varech a v Plzni při vedení jejich spisové služby, i když kontakty s nimi ani se Západočeskou univerzitou nebyly tak intenzivní, jak se předpokládalo. Spolu s aktualizací Registru organizací zachycovaných Českým statistickým úřadem (ČSÚ), podle něhož archivy postupují při evidování institucí podléhajících ve smyslu zákona o archivnictví předarchivní péči a schvalování skartačních řízení příslušnými archivy, se upřesňovala delimitace kompetencí mezi SOA, státními okresními archivy, Státním ústředním archivem v Praze (montanní fondy) a Archivem města Plzně, a to jak u veřejnoprávních původců, tak i u podnikatelských subjektů náležejících do péče 3. oddělení. 3. oddělení provádělo v rámci průběžné diferenciacce archivního dohledu třídění a pořádání docházejících výpisů z obchodního rejstříku Krajského soudu v Plzni za účelem upřesňování aktuálního stavu a dokumentace subjektů hospodářské povahy, pracujících v našem obvodu působnosti, a zajišťovalo jejich předávání příslušným archivům. Dále vyznačovalo do novelizované verze Registru organizací ČSÚ příslušnost nově vzniklých subjektů jednotlivým archivům.

Svůj díl času si vyžádaly konzultace s pracovníky o vedení spisoven, zejména pokud šlo ve druhé polovině roku o sledování spisové rozluky okresních úřadů.

Tradičně pokračovalo vyhledávání osobních archivů a jejich získávání, některé zajímavé přírůstky jsou zmíněny v samostatném příspěvku. Byla znovu instalována propagační skříňka na notářství, která informuje o možnosti uložení písemností z majetku soukromých osob v archivu.

V rámci dohledu na vyřazování písemností bylo schváleno 183 skartačních návrhů (126 u podnikatelských subjektů a v podnikových archivech, 57 u ostatních původců), z toho 21 formou odborných archivních prohlídek, mezi nimiž časově značně náročné byly prohlídky u Krajského soudu v Plzni a Krajského státního zastupitelství v Plzni. Uskutečnilo se 105 dalších konzultací k sestavení skartačních návrhů, předávacích seznamů atd. Nebyl podán žádný návrh na zahájení správního řízení. Do archivu byly po hodnocení písemností ve skartačním řízení i mimo ně převzaty písemnosti od 51 organizací a jednotlivců (8 případů), přičemž na nákup archiválií získaných mimo skartační řízení bylo po jejich ocenění nákupní komisí archivu vynaloženo 144 780,- Kč. Zástupce SOA (dr. Pelant) pracoval v nákupní komisí Archivu města Plzně.

Snad nejvíce poznamenáno událostmi kolem reformy bylo dokončování archivních pomůcek, kde většina inventářů a prozatímních inventárních seznamů zpracovaných v SOA zůstala ve stadiu konceptu – z celkem pořádaného množství 120,56 bm archiválií tak bylo pouze 3,62 bm opatřeno definitivní pomůckou. I v roce 2002 pokračovala inventarizace některých rozpracovaných rozsáhlých fondů – šlo o v plzeňské centrále uložený fond Krajský soud Klatovy, písemnou pozůstalost Antonie Strachové, dále fondy Velkostatek Újezd sv. Kříže, Úřad vládního prezidenta Karlovy Vary a Rodinný archiv Berchemů uložené na pracovištích Klatovy a Žlutice a fond Výzkumný ústav balneologický, s.p. Mariánské Lázně v péči plzeňského 3. oddělení. V čistopisu byly dokončeny in-

ventáře k fondům KSČ - Celoútvárový výbor Správy ministerstva vnitra Jáchymov a KSČ - celozávodní výbor Nápravně-výchovného ústavu Plzeň-Bory. Zpřístupněn badatelům byl přírůstek matrik z roku 2001 – celkem šlo o 1271 matričních knih, které byly rozděleny podle jednotlivých farních úřadů, očištěny, zabaleny, ošitkovány a opatřeny inventárními kartami podle nově přijaté metodiky v rámci příprav dokončení inventarizace fondu Sběrka matrik západních Čech. V případě poškození nebo časového rozsahu přesahujícího zákonem stanovený limit zpřístupnění byly matriky přednostně mikrofilmovány. Hrubě uspořádáno bez konceptu pomůcky bylo několik menších nových fondů či přírůstků ke starším fondům (Krajské sdružení advokátů Plzeň, Svaz československo – sovětského přátelství, pobočka Pedagogická fakulta Plzeň, Československá historická společnost při ČSAV – západočeská pobočka Plzeň, osobní fondy Čepelák Václav, prof. PhDr., Polák Josef, prof. PhDr. CSc., Bokůvková Vlasta, doc. PhDr. CSc.) a několik přírůstků 3. oddělení. Vzhledem k tomu, že převážná část archiválií převzatých do 3. oddělení byla předávána soukromými spisovnými, nikoliv funkčními podnikovými archivy, bylo potřeba věnovat delimitacím i následné kontrole převzatých písemností zvýšenou pozornost.

Do Generálního rejstříku SOA Plzeň přibýlo 3 843 nových záznamů, celkový počet záznamů ve všech rejstřících již dosáhl čísla 101 165. Doplněována byla i sbírka soudobé dokumentace, zejména plakáty, materiály k červnovým volbám a fotodokumentaci následků srpnových povodní v Plzni.

Evidence a ochrana archiválií

Do evidence Jednotného archivního fondu bylo zařazeno 20 evidenčních listů k nově založeným fondům a do krajské sbírky pomůcek přibýlo 215 nových archivních pomůcek (4 SOA a 211 SOkA – některé z nich byly odevzdány již v minulých letech). Byly dokončeny práce související s Generální inventurou archiválií uskutečněnou v roce 2001, sestaven závěrečný protokol, provedeny potřebné opravy a doplnění vykazovaných údajů u fondů 1. i 3. oddělení. Posouzením a schválením prošly 3 koncepty a 3 čistopisy archivních pomůcek SOA, proběhla řada konzultací a porad o pořádání archiválií a vyhotovování archivních pomůcek.

Archiv převzal po skartačním řízení a po hodnocení písemností mimo ně písemnosti celkem od 43 organizací a 8 jednotlivců, z toho do 3. oddělení bylo převzato z 9 organizací 30 archivních fondů a 7 dodatků k dalším fondům v celkovém rozsahu 35,53 bm. Celkový přírůstek do SOA činí 178,37 bm nezpracovaného materiálu. 6,94 bm písemností bylo vyřazeno vnitřní skartací.

Fotografická dílna zhotovila studijní reprodukce 1017 matrik a 1 městské knihy, což představuje 108 888 mikrosnímků. Zajišťovací mikrofilmy nebyly zatím z důvodu neodpovídajícího vybavení vyhotovovány. Dílna získala velmi důležité části svého zařízení (denzitometr, ultrazvuková lepička) až na konci roku, takže se tato skutečnost dosud výrazně nepromítla do pracovních výsledků. Její výkonnost však značně narostla jak oproti plánu, tak i proti loňskému roku (asi o 20 %).

Z archiválií bylo pro potřeby SOA zhotoveno 1 450 xerokopií, 145 mikrosnímků, 295 pozitivů a 2 negativy, pro soukromé žadatele 3 418 xerokopií, 5 mikrosnímků a 8 pozitivů.

V depotech byly prováděny pravidelné týdenní kontroly se záznamem hodnot vlhkosti a teploty ovzduší, kontrolováno bylo i dodržování poplachových a protipožárních směrnic. Matriky převzaté v roce 2001 byly opatřeny ochrannými obaly. Srpnové povodně archiv naštěstí neohrožily, šetřením v rámci oblasti bylo zjištěno, že kromě vyplavení spisovny okresního soudu Plzeň – jih a tří menších spisoven nedošlo nikde ke škodám na písemnostech; archiválie postiženy nebyly.

Konzervátorská dílna SOA Plzeň provedla celkové opravy 6 středně až těžce poškozených matrik o rozsahu 1224 folií a dále celkové opravy 5 lehce až středně poškozených matrik o rozsahu 908 folií. Po dohodě se Státním okresním archivem Plzeň – sever zahájila opravu těžce poškozené nejstarší městské knihy manětínské o rozsahu 90 folií; práce byly přerušeny za účelem naskenování rozebrané knihy. 28 středně poškozených map prošlo celkovou opravou. Dále byly provedeny drobné opravy listů 30 matrik (zejména dolepování, zpevňování a vyrovnávání listů před mikrofilmováním v rozsahu cca 50 listů). Knihařství v Klatovech zajistilo běžnou převazbu 11 matrik. Během roku bylo též převzato zpět do SOA 7 listin restaurovaných zesnulým restaurátorem Františkem Krivánkem z Litoměřic.

Využívání archiválií

Počet badatelů i badatelských návštěv se držel zhruba na úrovni loňského roku. Zatím nebylo nutno přikročit k omezujícím opatřením, přestože kapacita obou místností badatelný je čím dál častěji využita skutečně do posledního místa. V archivu (včetně pracovišť Klatovy a Žlutice) provedlo 701 zaregistrovaných domácích i zahraničních badatelů 3 029 návštěv. Celkem provedli pracovníci SOA 1347 rešerší a 1034 výpisů, z toho většinu pro zahraniční zájemce. Na této činnosti se nejvíce podílela badatelna plzeňského pracoviště SOA, která vyřídila 566 žádostí o rešerše, na jejichž základě bylo vystaveno 360 podkladů pro matriční doklady a vyhotoveno 416 výpisů a opisů pro soukromou potřebu žadatelů. Pro správní potřeby jednotlivců i institucí bylo vyhotoveno 317 výpisů či jiných písemných informací; týkaly se zejména různých majetkoprávních záležitostí, potvrzení a údajů o zaměstnání, národnosti, státní příslušnosti, pátrání po pobytu a trvalém bydlišti osob, dále potvrzení o věznění, totálním nasazení a majetkových újmách. Bylo provedeno 71 zápůjček a 48 výpůjček archivního materiálu.

V individuální badatelské agendě poutalo největší pozornost řešení otázky pořizování rešerší a jiných služeb za úplat. V souvislosti s reformou archivní organizace bylo nutno ukončit platnost dosavadních smluvních ceníků. SOA Plzeň tradičně vedl kromě běžných správních rešerší velmi rozsáhlou agendu soukromých rodopisných pátrání zejména pro zahraniční zájemce, kterou již delší dobu obtížně zvládal a skluz ve vyřizování dosáhl až 12 měsíců. Tento skluz se ještě podstatně zvýšil v druhé polovině roku, kdy byly práce na placených rešerších zastaveny do nalezení vhodného řešení. Situace do konce roku vyřešena nebyla, proto jsme byli nuceni podobné rešerše odmítat, a to i se zpětnou platností. Abychom zcela nezhodnotili práci vynaloženou na vyřízení těch žádostí, k jejichž odeslání a vyúčtování již nemohlo dojít, a současně alespoň poněkud odškodnili ty žadatele, kteří bezvýsledně museli čekat řadu měsíců, poskytujeme jim alespoň základní informaci pro zahájení jejich rešerše v budoucnu někým jiným, nejspíše rodopisnou agenturou.

Z celostátně zpracovávaných přehledů vyhotovil archiv soupis pramenů k osobám zavraždeným po válce do SSSR. Dr. Pelant se zúčastňoval práce v podvýboru pro heraldiku a vexilologii Parlamentu ČR; v důsledku reorganizace parlamentních výborů členství v tomto podvýboru nepokračuje.

Navzdory připravení textů většiny předpokládaných příspěvků pro 8. svazek Západočeského historického sborníku se nepodařilo dovést do konce jeho vydání, které zůstává odloženo na rok 2003 – i zde se bohužel projevilo zaneprázdnění vedoucích pracovníků neodkladnými úkoly souvisejícími s reformou archivní organizace. O pozitivním přijímání tohoto periodika odbornou i laickou veřejností však svědčí bohatě navštívená beseda věnovaná jeho 7. svazku, konaná dne 6. 3. 2002 v Městské knihovně v Plzni. Zástupci archivu pracovali v redakčních radách Archivního časopisu a Sborníku archivních prací. Studijní cestou dr. Pelanta pokračoval bohemikální výzkum v Bavorském hlavním státním archivu v Mnichově ve dnech 23.-27.9. Mgr. J. Jelen dokončoval závěry z loňské návštěvy téhož archivu na téma formování správního systému v českém okupovaném pohraničí v letech 1938-1939. PhDr. J. Pelant se dále podílel na práci komise pro novelizaci Základních pravidel pro výběr, evidenci a zpracování archiválií. Ředitel PhDr. Vl. Bystrický se pravidelně účastnil práce Vědecké archivní rady ministra vnitra jako její místopředseda, Mgr. Jana Kopečková pracovala ve výboru České archivní společnosti. Pozornost byla věnována posuzování návrhu archivního zákona a jiných materiálů.

Pět pracovníků SOA (Bystrický, Eisenhammer, Kopečková, Waska, Wasková) se podílelo na sepsání publikace Historie a současnost podnikání na Plzeňsku vydané koncem roku nakladatelstvím Městské knihy, s.r.o. Žehušice. Dva se podílejí na přípravě kolektivní práce Dějiny Plzně v datech (Waska, Jelen).

Za předsednictví dr. Bystrického se 26. 6. 2002 uskutečnil panel České archivy v rámci 21. světového kongresu Čs. společnosti pro vědy a umění v Plzni (24.-28.6.), kterého se účastnili i pracovníci Odboru archivní správy Ministerstva vnitra. PhDr. Bystrický a PhDr. Pelant v jeho rámci přednesli dva příspěvky, akce byla jinak ale spoře navštívená a s výrazně pouze obecně informativním charakterem. V míře dané problémy reformy archivnictví pokračovaly i práce na přípravě vydání 2. svazku Průvodce po SOA Plzeň.

Pracovníci archivu publikovali celkem 103 článků, studií a prací v Plzeňském deníku, západočeské mutaci MF DNES a dalších tiskovinách regionálních i odborných (výčet významnějších článků viz v přehledu bibliografie) a přednesli čtyři přednášky s historickou a archivní tematikou. Archiv navštívilo 5 exkursí, mezi nimi skupina místních a regionálních vlastivědných pracovníků ze SRN a archivářů z Ambergu, kteří kromě plzeňské centrály navštívili též pobočku v Klatovech a Státní okresní archiv Klatovy. Archiv se podílel na uspořádání výstavy o Mitsuko Coudenhove v Tokiu, Jokohamě, Osace, Kjótu a Okayamě, na jejíž zahájení byla do Japonska pozvána jako reprezentantka archivu vedoucí klatovské pobočky Mgr. Váňová, dále výstavy o keramické výrobě v Západočeském muzeu v Plzni a o dějinách Divadla J.K.Tyla v Plzni.

Dr. Bystrický a dr. Waska vyučovali mimo pracovní dobu na Západočeské univerzitě (Pedagogická a Právnická fakulta ZČU). Mgr. Jiří Jelen vedl tři práce v rámci středoškolské odborné činnosti na Gymnáziu Lud'ka Pika v Plzni a dvě na Církevním gymnáziu v Plzni.

Do archivní knihovny přibýlo 891 nových svazků, k nim bylo pořízeno 1393 katalogových záznamů. Vedle rozsáhlého prezenčního studia se uskutečnilo 55 zápůjček mimo archiv. Knihovna centrály tak dosáhla 37 725 přírůstkových čísel publikací, pobočky 9 636.

Kontrolní a instruktážní činnost ve státních okresních archivech

V souvislosti s provedením reformy řízení archivnictví a plánovaným odchodem pí Šestákové do důchodu byl od 1.8. ustaven do funkce instruktora pro SOkA (nově zatím nazýván referentem pro SOkA) Mgr. Miroslav Eisenhammer, který byl pro tuto funkci připravován již minulého roku a byl od počátku roku 2002 pověřován některými úkoly souvisejícími s provedením reformy archivnictví. Dosavadní instruktorka paní Šestáková si od 1.8. ponechala agendu posuzování pomůcek, která se v poslední době značně rozrostla, zatímco Mgr. Eisenhammer byl nucen se intenzivně zabývat organizačními záležitostmi souvisejícími s přechodem SOkA od okresních úřadů pod SOA, když zpočátku suploval některé funkce tehdy teprve vytvářeného hospodářsko - správního oddělení SOA (zajištění převodů smluv z OkÚ na SOA atd.).

V roce 2002 bylo vykonáno celkem 37 kontrolně instruktážních návštěv. Návštěvy byly zaměřeny především na metodické záležitosti, týkající se zpracování archivních fondů a na tvorbu pomůcek. Součinnost s okresními archivy byla zaměřena rovněž na dohledání fondů, které nebyly nalezeny při provádění generální inventury fondů a sbírek v roce 2001. Byla provedena kontrola databází evidenčních listů JAF v programu počítačové evidence archiválií PEvA, aby byly odstraněny případné nepřesnosti. V prvním pololetí se instruktorka zúčastnila jednání krajské delimitační komise a jednání o delimitaci v okresních archivech. Jedna z návštěv vykonaná v každém SOkA ředitelem SOA a nově ustanoveným referentem pro SOkA byla věnována přípravě delimitace od OkÚ a probíhala za účasti přednostů OkÚ nebo jimi určených zástupců. Ve druhé polovině roku byla věnována značná pozornost také přípravě spisové rozluky mezi OkÚ, SOkA a pověřenými obecními (městskými) úřady, kdy byly s pracovníkem Odboru archivní správy navštíveny všechny okresy. Během roku se uskutečnily 3 porady ředitelů SOkA, zaměřené převážně též na problematiku reformy.

Posouzeno bylo 295 inventářů a prozatímních inventárních seznamů, které byly zpracovávány během roku v okresních archivech, zejména k fondům MNV v SOkA Domažlice, k fondům MNV, JZD, k osobním fondům a k řadě drobných fondů (spolků, místních školních rad a škol) v SOkA Cheb, k fondům MNV a k dílčím pomůckám k fondu Archiv města Karlovy Vary v SOkA Karlovy Vary, k fondům několika archivů měst a k ONV v SOkA Klatovy, k fondům škol a místních školních rad v SOkA Plzeň - jih, k fondům KSČ a fondům škol v SOkA Plzeň – sever, k fondům archivů obcí a MNV v SOkA Rokycany a k fondům MNV v SOkA Sokolov. V tomto směru SOA vyrovnal dluhy v posuzování pomůcek z minulých let. I u mladších odborných pracovníků většiny SOkA se tak vytváří či upevňuje znalost standardu archivní pomůcky a schopnost je vytvořit, což považujeme za důležitý vklad do příštích let.

Kontrolní a instruktážní činnost v podnikových archivech

Hlavní náplň kontrolně-instruktážní činnosti 3. oddělení tvořilo 21 návštěv v podnikových archivech a jednání a konzultace s podnikovými archiváři a zřizovateli archivů, zaměřené především k aktuální problematice jednotlivých subjektů. V podnikových archivech i při konzultacích v SOA bylo sledováno zajišťování podmínek pro činnost archivů, předarchivní péče, kompletace a postupné zpracovávání uzavřených archivních fondů vzniklých do privatizace, vedení evidence JAF, využívání archiválií a péče o jejich fyzický stav. Fyzický stav archiválií se dostal do popředí zájmu především po srpnových povodních a je možno konstatovat, že na úseku podnikových archivů v krajích k závažnějšímu a rozsáhlejšímu poškození nedošlo. Byly postiženy pouze menší spisovny

několika podnikatelských subjektů, především na území města Plzně. S pracovníky holdingu ŠKODA Plzeň a a.s. ŠKODA Plzeň byla zahájena jednání o dalším místě trvalého uložení archiválií PA ŠKODA Plzeň v souvislosti s probíhajícím konkursním řízením. K obvyklým úkolům patřilo doplňování a aktualizování údajů o místě uložení písemností zrušených a zlikvidovaných podniků a společností a na jejich podkladě byly vyřizovány badatelské dotazy na doklady o délce zaměstnání či vyučení v oboru. Byla doplňována a aktualizována počítačová evidence podnikových archivů PEPA. Uskutečnila se řada konzultací a jednání o problematice spisové a archivní služby s pracovníky podnikatelských subjektů, především v souvislosti s tvorbou spisových norem a zabezpečováním podmínek pro tuto činnost. Pracovnice oddělení zpracovaly připomínky k pěti předloženým návrhům spisových norem. Oddělení se podílelo i na sestavení připomínek k další verzi Typového skartačního rejstříku, které byly prezentovány na instruktorských poradách věnovaných této problematice, a na korektuře jeho textu.

Byly připraveny a realizovány 4 přednášky věnované problematice spisové a archivní služby. Pravidelná pracovní porada podnikových archivářů se letos neuskutečnila, pokyny pro vykazování činnosti na úseku podnikových archivů byly sestaveny a rozeslány archivům písemně.

V rámci vyřizování skartačních návrhů z podniků bylo posouzeno a schváleno 126 návrhů na vyřazení obyčejných písemností.

Ve spolupráci s vedoucím metodického oddělení SOA proběhlo konzultování a schvalování čtyř archivních pomůcek ze Sdruženého podnikového archivu Sokolovská uhelná, a.s., Sokolov.

Řízení archivu, péče o pracovníky, hospodářská a administrativní agenda

Celý rok 2002 probíhal především ve znamení reformy veřejné správy a na ni navazující reorganizace archivnictví. Jednotlivé kroky tohoto procesu včetně souvisejících organizačních a personálních změn již nastínila úvodní stať.

Kromě běžných personálních záležitostí zabralo mnoho času zejména získávání nových pracovníků pro hospodářsko správní oddělení. Mimořádná pozornost byla věnována jejich školení, resp. v době před jejich přijetím i školení pracovníků dosavadních, aby bylo možno postupně zavést veškeré náležitosti v ekonomicko-správní oblasti, které jsou požadovány ze strany MV a případně i jiných státních orgánů.

V rámci tvoření jednotných pravidel pro fungování nově vzniklé organizační složky státu po 1. 8. 2002 vydal ředitel SOA několik organizačních norem, zejména prozatímní organizační řád, pokyn k vedení pokladen, řád autoprovozu, pokyn k plánování a vykazování práce a spisový řád. U některých těchto pokynů se po zkušenostech s jejich aplikací v praxi předpokládá následná úprava.

Dva pracovníci se bez nároku na úlevy zúčastňují doktorandského studia na FFUK v Praze (Jelen, Eisenhammer), jedna pracovnice (Důlovcová) zahájila stejným způsobem studium na ekonomické fakultě ZČU v Chebu. Jednotlivci se účastnili školení zejména v problematice využití výpočetní techniky v Institutu pro místní správu v Benešově (Jelen, Pešťák, Kopečková, Pluhovská). Uskutečnilo se společné školení vedoucích pracovníků o BOZP a PO. Vedoucí žlutického pracoviště

dr. Jírů pokračoval ve studiu intenzivního kombinovaného kurzu německého jazyka na Policejní akademii v Praze. Z důvodu dlouhodobého onemocnění řidiče složilo šest pracovníků zkoušky na referentská oprávnění k řízení služebního vozidla (Pluhovská, Kopečková, Jelen, Widimský, Pluhovský, Marková).

Pracovníci SOA se pasivně zúčastnili i dalších kratších seminářů, sympozií a konferencí – šlo o akce pořádané Českou archivní společností a Státním ústředním archivem v Praze (Současné archivnictví a spisová služba na Slovensku, Současnost a budoucnost českého archivnictví) i jinými organizacemi. Několik pracovníků archivu se účastnilo valné hromady České archivní společnosti.

Předpokládané třídní setkání a odborné školení západočeských archivářů v Železné Rudě nebylo možno z časových důvodů uskutečnit, do budoucna se však s podobnými akcemi nadále počítá.

V archivu vykonaly povinnou studentskou praxi dvě posluchačky Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, které v rámci praxe zpracovávaly nově převzaté matriky.

V podmínkách daných omezením čerpání rozpočtu během transformace byly dále zabezpečovány materiálové potřeby oblastního archivu objednávkami od Odboru ekonomického zabezpečení MV, později vlastním nákupem (z významnějších nákupů možno uvést projekční denzitometr a ultrazvukovou lepičku filmů pro fotodílnu, kopírovací stroj RICOH, vybavení 6 kanceláří pro hospodářské oddělení v ul. Kardinála Berana 20 včetně 7 počítačů (1 z OkÚ Plzeň – jih), 1 telefaxu a 7 telefonních přístrojů, 1 telefax byl zakoupen pro pobočku Klatovy atd.).

V rámci snah o řešení prostorové situace SOA pokračovala na začátku roku jednání o přidělení jednoho objektu v areálu zrušených kasáren v Rokycanech pro potřeby oblastního archivu. Po posouzení pracovníky Odboru ekonomického zabezpečení MV nakonec archiv od tohoto plánu ustoupil vzhledem k vysokým předpokládaným nákladům na rekonstrukci dotyčné budovy. V pobočce Žlutice byl vybudován potřebný výměník a zavedeno do provozu dálkové vytápění biomasou. Do pronajatého objektu depozitáře Trnová vybudoval obecní úřad po intervencích podle smlouvy přívod místního vodovodu. Na všech pracovištích byly provedeny kontroly hasicích přístrojů a ostatní předepsané revize.

Činnost státních okresních archivů v roce 2002

Státní okresní archivy Karlovarského a Plzeňského kraje se k 1.8.2002 staly vnitřními organizačními jednotkami Státního oblastního archivu v Plzni. Tento s jistými obavami očekávaný krok proběhl díky velikému úsilí všech zúčastněných zdárně a všem, kteří se na jeho realizaci podíleli, patří dík, protože se úspěšně vyrovnali s úkoly často velmi vzdálenými jejich běžné pracovní náplni. Zajištění kroků nutných k provedení delimitace okresních archivů od okresních úřadů k novému zřizovateli si vyžádalo mnoho času a energie vedoucích pracovníků SOA, v okresních archivech pak zejména jejich ředitelů, dále hospodářek a mnohdy i dalších pracovníků, aby mohly být provedeny některé rozsáhlejší nárazové úkoly, jakým byla kupříkladu dvojí inventura majetku spojená s jeho začíslováním do systému ministerstva vnitra. V závislosti na konkrétní situaci v jednotlivých okresech se více či méně podíleli na převodech smluv na zajištění dodávek energií a dalších služeb a na sestavování podkladů pro delimitační protokol. Tato činnost byla vykonávána zejména na úkor pořádacích prací, neboť ostatní odborné činnosti nebylo možné utlumit. Kromě vlastní delimitace musely archivy současně zajišťovat i dohled nad provedením spisové rozluky okresních úřadů spojený s převzetím neobvykle rozsáhlých přírůstků písemností, což představovalo další výrazný zásah do běžné archivní činnosti. Po provedené delimitaci komplikovalo práci archivů dočasně omezené čerpání rozpočtu, vystřídané koncem roku po převedení příslušných prostředků naopak nutností rychle je vyčerpat. Jedním z průvodních jevů komplikujících činnost archivů po provedení reformy byla i trvající nemožnost používání dosavadního ceníku reprografických služeb, kterou bylo nutno provizorně a komplikovaně řešit zpoplatňováním na základě zákona o správních poplatcích. Navzdory všem mimořádným úkolům pokračovala dále běžná agenda skartačních řízení, vyřizování rešeršních požadavků pro státní a samosprávné orgány i jiné žadatele, pořádání archiválií i prezentace vůči veřejnosti formou přednášek, exkurzí či publikační činnosti. S výsledky práce jednotlivých státních okresních archivů seznamujeme níže.

Bilancujeme-li zisky a ztráty související s delimitací, je třeba zdůraznit, že navzdory různým pesimistickým očekáváním se nenaplnily žádné panikařské vize počítající s propouštěním pracovníků, paušálním snižováním rozpočtů, omezením činnosti archivů a jejich vybavení. Předpokládané navýšení počtu pracovních míst v okresních archivech bylo sice realizováno nikoli vinou archivů pouze zčásti, avšak ostatní finanční, materiální a personální zabezpečení jejich práce zůstalo na dosavadní úrovni, navíc se podařilo zajistit, že všechny okresní archivy disponují v současné době služebním automobilem. Změna podřízenosti a účetnických systémů v hospodářské oblasti doprovázená i povinnou aplikací některých dalších nových zákonných ustanovení zejména v oblasti účetnictví se alespoň zdánlivě a dočasně projevila malým nárůstem administrativy a v některých případech zmenšenou operativností ve využívání finančních prostředků a možnostech rozhodování. Část nutných změn, jakkoli je některé okresní archivy stále pocítují jako bolestné, pramení z potřeby sjednocení dříve různorodých postupů a není možné se jim vyhnout, další část pramení z hledání nejvhodnějších cest a je postupně a za pochodu vylad'ována do bezporuchového fungování celé organizační složky státu.

Státní okresní archiv v Domažlicích, se sídlem v Horšovském Týně

V oblasti předarchivní péče se pracovníci archivu soustředili především na dohlídky spisovny a na skartační řízení u Okresního úřadu Domažlice, aby bylo v souvislosti s připravovanou reformou veřejné správy v souladu s příslušnými pokyny zajištěno převzetí veškerých písemností bývalého Okresního národního výboru Domažlice a písemností okresního úřadu s prošlými skartačními lhůtami do archivu. V průběhu roku 2002 bylo do archivu převzato celkem 80,3 bm těchto písemností. Zároveň se uskutečnily konzultace s příslušnými pracovníky okresního úřadu týkající se delimitace písemností OkÚ v souvislosti se spisovou rozlukou OkÚ Domažlice podle vyhlášky MV č. 362/2002 Sb.

Skartační dohlídky a skartační řízení byla provedena u dvou obecních úřadů v rámci rozsáhlé akce z předcházejícího roku, zaměřené na skartaci v těchto institucích – Obecní úřad Stráž a Obecní úřad Němčice.

Z podnětu skartujících institucí proběhlo skartační řízení u Střední zemědělské školy Horšovský Týn, Vyšší odborné školy, Obchodní akademie a Střední zdravotnické školy Domažlice, Domu dětí a mládeže Domažlice, dále u městských úřadů ve Staňkově a Kdyni, Okresního soudu Domažlice, základní školy v Meclově, celních úřadů ve Folmavě a Domažlicích a čtyř soukromých subjektů. Z uvedených institucí bylo do archivu převzato 2,6 bm archiválií. Konzultováno bylo připravované skartační řízení s Okresním státním zastupitelstvím Domažlice.

Zpřístupňovací práce pokračovaly pořádáním a inventarizací rozpracovaných fondů. Inventarizováno bylo 23 bm písemností fondu Archiv města Horšovský Týn, které byly již dříve roztrženy. Dále byly pořádány fondy místních národních výborů Luženičky, Srby, Zahořany, Luženice, Újezd a Prapoříštně o celkovém rozsahu 11,07 bm. Ke všem uvedeným fondům byly vypracovány prozatímní inventární seznamy, které byly předloženy SOA Plzeň k posouzení. Dále bylo uspořádáno 15,2 bm fondu ONV Domažlice do roku 1960. Probíhala inventarizace hrubě uspořádaného fondu ONV Domažlice po roce 1960 (první manipulace z let 1960 – 1976), přičemž do již uspořádaných písemností byly zároveň dořazovány písemnosti převzaté dodatečně při skartačním řízení z Okresního úřadu Domažlice. Uspořádáno bylo celkem 52,2 bm, přičemž bylo při vnitřní skartaci vyřazeno 6,2 bm písemností. Při pořádání plánovacího odboru téhož fondu bylo roztrženo 5,7 bm a vnitřní skartací vyřazeno 2,9 bm písemností. Příslušné archivní pomůcky dosud nebyly schváleny.

V roce 2002 bylo zaevidováno 82,9 bm přírůstků ze skartací a delimitací, které byly průběžně evidovány v databázi PEvA. Ta byla rovněž průběžně revidována a byla do ní zanesena nová lokace, provedená v části depozitáře v Srbech.

Stav archivního materiálu na konci roku 2002 je následující: 1521 fondů obsahujících 2 797,41 bm archiválií. Z tohoto množství je zpracováno 518,73 bm, z toho inventarizováno 502,75 bm. Úbytek v metráži zpracovaných fondů proti stavu k 31.12.2001 – 0,42 bm – vznikl odečtením nenalezených jednotlivin ze zpracovaných fondů prověřených při generální inventuře podle metodiky doporučené v roce 2002.

Archiválie jsou uloženy ve čtyřech objektech, které jsou elektronicky střeženy a zapojeny na pult centrální ochrany Policie ČR v Domažlicích. Optimální mikroklima je zajištěno temperováním s automatickým regulováním teploty a automatickým větráním s výměnou vzduchu za-

jištěnou vzduchotechnickým zařízením. Při pravidelném měsíčním měření psychrometrem jsou zaznamenány ve všech depozitářích vyhovující hodnoty – teplota 13–16°C a vlhkost 50–60%. Při pravidelných kontrolách byly rovněž vytypovávány archiválie, které vyžadují ošetření v konzervační dílně. Její pracovníce ošetřovaly poškozený archivní materiál vlastní i jiných archivů (SOkA Příbram, Plasy, Sokolov, Tachov), za tyto služby fakturovala dílna celkem 104 389,- Kč. Podrobnosti o konzervačním pracovišti uvádíme v samostatném příspěvku.

V roce 2002 bylo v archivu evidováno 512 návštěv, z toho 125 badatelských provedených 61 badateli. Velmi frekventovaným materiálem byly sčítací operáty, tradiční byl zájem o kroniky obecní, školní a farní, fondy Archiv města Domažlice, Okresní úřad Domažlice, ONV Domažlice. Na archiv se velmi často obraceli totálně nasazení a jejich rodinní příslušníci se žádostmi o doložení nucené práce. V závěru roku byly na žádost Česko – německého fondu budoucnosti vyhledávány doklady pro zaregistrované žadatele. Jednalo se zhruba o stovku poškozených. Pro pozemkový úřad Okresního úřadu Domažlice a Pozemkový fond se vyhledávaly doklady k objasnění majetkových záležitostí, na žádost občanů se vystavovala potvrzení o návštěvě školy, o zaměstnání a státním občanství. Celkem bylo vypracováno 230 rešerší a pořízeno 224 výpisů a opisů z archiválií. Z archivu byl zapůjčen ve 27 případech archivní materiál, v převážné většině pozemkovému úřadu Okresního úřadu v Domažlicích pro úřední účely. Příjem za správní poplatky představoval 5 119 Kč, za kopírování 5 337 Kč, za rešerše 2 524 Kč.

Odborní pracovníci archivu publikovali v regionálním týdeníku Domažlicko celkem 13 příspěvků zejména o zajímavých osobnostech Domažlicka. V rámci grantového projektu č. 409/00/0800, který je součástí výzkumu sociálního a kulturního vývoje českých zemí v období první republiky, publikovala ředitelka archivu ve sborníku Studie k sociálním dějinám č. 7 a 9 dvě studie. Pro týž sborník odevzdala do tisku články Podnikatelská rodina Kreysů ve Staňkově. Na konferenci Střední vrstvy v českých zemích od 18. století do současnosti zaslala Věra Steinbachová do diskuse příspěvek Likvidace středních vrstev v bývalém okrese Horšovský Týn po roce 1945.

Archiv navštívili v průběhu roku 2002 studenti Střední integrované školy Horšovský Týn a žáci základních škol ze Staňkova a Horšovského Týna.

Archivní knihovna byla obohacena dalšími přírůstky. Přibýlo 304 svazků, celkem je pomocí programu KNIHOPIS k 31.12.2002 evidováno 17 975 svazků.

Činnost archivu a jeho řízení bylo značně poznamenáno do srpna přípravou organizačních změn v souvislosti s delimitací státních okresních archivů do státních oblastních archivů podle zákona 320/2002 Sb., od 1. srpna pak novým postavením archivu. S tím souviselo zejména vypracování delimitačního protokolu, fyzická inventura, zařídování majetku, jiné způsoby hospodaření a vedení účetnictví, personální výkaznictví atd.

Personální situace v archivu je stabilizovaná, ke změně došlo pouze na místě uklízečky. Archiváři Tomáš Fencel a Monika Hálková pokračují ve studiu archivnictví na FFUK Praha.

Zástupci archivu se účastnili vzdělávacích akcí pořádaných Státním ústředním archivem a Českou archivní společností; ředitelka archivu absolvovala kurs základů využití internetu v archivní praxi v Benešově a hospodářka tamtéž kurs k základům podvojného účetnictví. Konzervátorky

konzultovaly v konzervační dílně SÚA Praha některé složitější restaurátorské zásahy a racionální využívání dolévacího stroje, Jiřina Vasiová se zúčastnila VII. mezinárodního semináře knihařů v Ústí nad Labem. Mgr. Marie Bretlová absolvovala v prosinci týdenní stáž v Bavorském hlavním státním archivu Mnichov se zaměřením na průzkum fondů týkajících se hospodářských kontaktů mezi Horní Falcí a západními Čechami v 19. století.

V roce 2002 byl rozpočet archivu limitován částkou 4 092 000 Kč, z toho na věcné výdaje bylo určeno 2 081 000 Kč. SOkA Plzeň – sever převedl do rozpočtu SOkA Domažlice na věcné výdaje za služby poskytnuté zdejší konzervační dílnou k uvedené částce 100 000 Kč. Uvedené prostředky umožnily běžný chod archivu. Zakoupeny byly dva počítače, do konzervační dílny pákové nůžky, v kancelářích, pracovnách a badatelně byly pořízeny nové podlahové krytiny. Významnější opravy budov se neprováděly.

Státní okresní archiv v Chebu

V roce 2002 bylo provedeno celkem 29 dohlídek spisoven a instrukcí k vedení spisové služby, zejména u obecních úřadů (Lipová, Krásná, Okrouhlá, Milíkov, Pomezí nad Ohří, Křižovatka), u Okresního úřadu Cheb, městských úřadů Cheb, Luby a Mariánské Lázně, u osmi školských zařízení, Úřadu práce v Chebu, Ústavu sociálních služeb – domova důchodců Cheb, Oblastního bytového podniku v likvidaci Mariánské Lázně a šesti soukromých subjektů. Velká péče byla věnována zanikajícímu Okresnímu úřadu Cheb. Bylo provedeno školení vedoucích odborů a dle potřeby jednotlivých referátů množství instrukcí přímo na jednotlivých pracovištích a ve spisovnách OkÚ Cheb. Archiv provedl 89 skartačních řízení, z nichž nejrozsáhlejší byla u Okresního úřadu Cheb a městských úřadů Cheb, Aš a Mariánské Lázně. Kromě Okresního úřadu Cheb představovalo největší přírůstek archiválií předání písemností z Okresního státního zastupitelství Cheb.

Pokračovala revize fondu Archiv města Cheb – v uplynulém roce bylo zrevidováno celkem 7 152 spisů registovaných a 205 dosud neregistovaných. Inventarizováno bylo devět fondů o celkovém rozsahu 1,46 bm (MNV Pelhřimov, Židovská náboženská obec Františkovy Lázně, Rodinný archiv Swetliků, Henlein Konrad, Schick Ernst, Slavík Jaroslav, Gschier Karl, Brehm Vincenz, Dr. Phil. a Bardachzi Franz, MUDr.). Uspořádáno bylo celkem 88 většinou drobných fondů o celkovém rozsahu 25,10 bm, z nichž velkou skupinu představovaly archivy obcí (celkem 13), dále se jednalo o 44 fondů škol, 8 fondů JZD, 5 fondů četnických stanic, 12 fondů spolků, 3 osobní fondy a 3 fondy jiných původců; rozsahem největší z nich byl fond Okresní nemocenská pojišťovna Aš. Další fondy zůstaly rozpracovány, kromě několika drobnějších jde zejména o rozsáhlé soubory archiválií Landrátu Aš, ONV Cheb, Úředního soudu Cheb a Židovské náboženské obce Cheb. Ve schvalovacím řízení zůstává sedm pomůcek (mj. k fondu Landrát Cheb). Pokračovala i katalogizace pečeti, jichž bylo zpracováno 200 kusů.

V rámci skartačního řízení bylo do archivu převzato 339,21 bm písemností, které byly začleněny do 37 fondů, dalších 0,68 bm bylo předáno mimo skartační řízení. Nově bylo založeno 20 fondů. Celkem vykazuje archiv 1080 fondů o rozsahu 4 722,74 bm. Zpracováno je 2 206,91 bm písemností, z toho inventarizováno 1 416,95 bm. Nezpracováno zůstává 2 515,83 bm materiálu.

Vyhledávat informace přišlo v loňském roce 117 badatelů při 270 badatelských návštěvách. Archiv zodpověděl 246 rešerší a dotazů a vyhotovil pro žadatele 147 kusů elektrografických kopií.

Dokončeny byly vlastní webové stránky s možností přímého vyhledávání ve všech zpracovaných fondech a sbírkách v databázi inventářů, prohlížení a vyhledávání 4 000 digitalizovaných sbírkových fotografií a 300 listin. Dále je na webové stránce umístěna celá textová a ikonografická databáze projektu Město, chebská kronika P. Engelharta a dokumentace k osobě někdejšího chebského městského archiváře K. Siegla.

Chebští archiváři pokračovali v již zavedené tradici pěstování kontaktů se zahraničními kolegy, zejména z Německa - archiv byl opět hlavním spolupředatelem pracovního semináře archivářů a muzejníků v rámci Euroregia Egrensis.

Knihovnu archivu obohatilo 733 nových titulů knih a 134 ročníků časopisů.

V roce 2002 byl do archivu převeden i s automobilem od Okresního úřadu Cheb řidič A. Vytlačil, jinak žádná změna v personálním obsazení nenastala.

Státní okresní archiv v Karlových Varech

V roce 2002 bylo v rámci skartačního řízení a shromažďování písemností místních národních výborů a ONV Karlovy Vary provedeno celkem 43 kontrol stavu spisové služby, spojených s prohlídkou spisů před skartací. 28 z nich se uskutečnilo u Okresního úřadu Karlovy Vary, 4 u Městského úřadu Nová Role a 11 u ostatních organizací (Okresní soud Karlovy Vary, BALMED Praha, s.p. – pracoviště Lázně VI. Karlovy Vary, Okresní hygienická stanice Karlovy Vary, Celní úřad, Okresní státní zastupitelství Karlovy Vary). U institucí v archivním dohledu povolil archiv ve 110 případech jednorázově likvidaci písemností (ve třech případech šlo o utajované písemnosti) v celkovém rozsahu 1 264,53 bm. Bylo dokončeno přebírání písemností MěNV Nejdek a Nová Role o rozsahu 11,76 bm. Největší přírůstek do archivu představovalo 79,38 bm písemností ONV Karlovy Vary a OkÚ Karlovy Vary převzatých v rámci rozsáhlých skartačních řízení u jednotlivých referátů Okresního úřadu Karlovy Vary. Spolu s písemnostmi dalších patnácti původců převzal archiv v roce 2002 celkem 102,49 bm písemností.

Zpracování fondu Archiv města Karlovy Vary pokračovalo uspořádáním 9,08 bm spisů regulovaného magistrátu sign. 18, 20 a 21, k nimž byly předloženy a schváleny prozatímní inventární seznamy; dále byly pořádány spisy sign. 8 v rozsahu 8,30 bm, jejichž zpracování bude dále pokračovat v příštím roce. Schváleny byly prozatímní inventární seznamy k šestnácti fondům MNV a fondu Vodní družstvo Tureč, dále k fondům KSČ – okresní výbor Toužim a KSČ – městský výbor Karlovy Vary. K dalším devíti fondům MNV uspořádaným v roce 2001 byly vyhotoveny čístopisy pomůcek. Celkem bylo odbornými pracovníky SOkA v roce 2002 uspořádáno 18,38 bm archiválií (dalších 8,30 bm bude vykázáno až v příštím roce po dokončení prozatímních inventárních seznamů) a vzniklo 27 čístopisů archivních pomůcek.

Hlavní část prací na evidenci archiválií představovalo dohledávání řady fondů nenalezených při generální inventuře v roce 2001. Příčina nedohledání spočívala v tom, že fondy byly kdysi podchyceny evidenčně, avšak nebyly odděleny fyzicky a zůstaly i nadále začleněny v původních manipulacích, zejména v nezpracovaných fondech archivů měst. Celkem se podařilo objasnit situaci u 86% případů. Ostatní nedohledané fondy bude možné najít zřejmě až během inventarizace nezpracovaných fondů. Nenalezené fondy byly v databázi PEvA příslušným způsobem označeny.

Restaurátorem dr. Širokým byly ošetřeny a konzervovány dvě listiny – kulturní památky z fondu AM Jáchymov.

Za rok 2002 se v badatelně uskutečnilo celkem 410 návštěv. Celkový počet badatelů stoupl na 226, z toho 204 tuzemských a 22 zahraničních. Z rozboru témat vyplývá, že cca 70% badatelů přichází do archivu kvůli historii, ostatní se zajímají o písemnosti k účelům úředním. Pro badatele bylo vyhotoveno 599 kopií. Od října 2002 byl podstatně změněn provozní řád badatelny, dozorem a obsluhou badatelů byla pověřena nastálo jedna pracovnice.

Společně s prof. dr. Ludwigem J. Weigertem byl dokončen a na jaře 2002 vydán první svazek německé publikace - sborníku historických článků o Karlových Varech, publikovaných v prvních pěti ročnících Historického sborníku Karlovarska a přeložených do němčiny. V rámci edice malých karlovarských monografií byla k tisku připravena publikace dr. M. Hlinomaze k dějinám kláštera Teplá.

V archivu se uskutečnila jedna exkurze studentů Soukromé střední školy pro obchod a služby Karlovy Vary s důrazem na správní a skartační činnost archivu a pět exkurzí Vysoké školy Karlovy Vary se zaměřením na evidenci archiválií a spisovou službu.

Budova Státního okresního archivu v Karlových Varech

PhDr. A. Mařík přednesl na XII. historickém semináři Karla Nejdla v Karlových Varech přednášku k dějinám Ostrova v 19. století; jeho příspěvek na XI. ročníku tohoto semináře Otazníky kolem vzniku kaple P. Marie Bolestné byl vydán ve sborníku přednášek. Podílel se též na výstavě k dějinám města Horní Blatná. Ředitel archivu spolupracoval při natáčení dvou pořadů regionální televize Prima o nové badatelně SOkA a jejím využívání a dále o funkci SOkA a jeho významu v rámci regionu. V archivu dále natáčela francouzská veřejnoprávní televize F3 archiválie pro film o západočeských lázních; videozáznam je v archivu k dispozici.

Katalogizace nových knih i starého knihovního fondu v programu Lanius pokračovala pořízením 1243 nových záznamů. Celkem má knihovna SOkA 14 718 evidovaných publikací, nákupy a dary přibýlo za uplynulý rok 302 nových knih.

Pracovníci SOkA se zúčastnili přednášek pořádaných Státním ústředním archivem v Praze a Českou archivní společností (ochrana osobních údajů, stav českého archivnictví krátce po reformě, digitalizace listin v archivu ve Florencii), dále školení k programu PEvA a otázkám účetnictví, ochraně objektů, bezpečnosti práce a požární ochrany a školení řidičů-referentů. V rámci vzájemné výměny zkušeností provedli kolegiální návštěvu SOkA v Jindřichovicích.

Díky účelové dotaci získané prostřednictvím SOA Plzeň byla na konci roku uskutečněna oprava střechy nad administrativní částí objektu ve výši 493 tis. Kč. Z drobnějších stavebních akcí je možné zmínit vybudování nové pracovny postavením přičky, vymalování chodby a všech pracoven a výměnu několika oken. Okresním úřadem byl archiv převeden k 1. 8. 2002 v rámci delimitace osobní vůz Škoda Felicia Combi, pro který byla od dubna do října stavěna nová garáž na místě původního proskleného hlavního vchodu do budovy.

Úložná plocha SOkA je prakticky vyčerpána, a to jak v budově SOkA, tak i v jáchymovském depozitáři, a to vzhledem k rozsáhlému svazu písemností ONV Karlovy Vary, jenž probíhá od roku 2001 a navázal na svaz písemností MNV. Jako nejperspektivnější a nejefektivnější řešení se po zkušenostech posledních tří let jeví stavba nové budovy SOkA. O peripetiích spojených s hledáním vhodného řešení prostorové situace archivu pojednává samostatný příspěvek. Podmínky v depozitáři v Jáchymově trvají s tím zlepšením, že byla konečně přepracována smlouva, která umožňuje archivu samostatné platby za plyn. Depozitář je však stejně jako centrální budova prakticky zaplněn a zbývá tu rezerva jen na nejnnutnější případy.

Státní okresní archiv v Klatovech

V oblasti předarchivní péče byly provedeny prověrky výkonu spisové služby na referátu dopravy Okresního úřadu Klatovy a na Městském úřadu Švihov a Železná Ruda. V rámci přípravy spisové rozluky zanikajícího okresního úřadu byla po celý rok opakovaně prováděna školení na jednotlivých referátech a byla poskytována potřebná metodická pomoc. Archiv provedl 87 skartačních řízení (z toho 3 na utajované písemnosti) a při 79 přejímacích řízeních převzal 108 bm archiválií včetně 14 obecních kronik. Pozornost byla věnována připomínkování návrhu nového archivního zákona, návrhů statutu a organizačního řádu SOA.

Odborní pracovníci archivu pokračovali za intenzivní metodické spolupráce s instruktorkou SOA pro SOkA v pořádání rozpracovaných fondů archivů měst a obcí. Katalogizováno bylo celkem 2,2 bm spisů z nejstarších manipulací fondu Archiv města Kašperské Hory a fondu Archiv města Horažďovice – celkem vzniklo 1599 nových katalogových záznamů. Dokončeny a schváleny byly inventáře k sedmi fondům archivů měst a obcí do roku 1945 (Rejštejn, Janovice nad Úhlavou, Železná Ruda – město, Železná Ruda – ves, Čachrov, Poleň, Velhartice) o celkovém rozsahu 19 bm. Rozpracováno zůstává dalších sedm fondů archivů měst, dále fond ONV Horažďovice a 10 fondů škol, přičemž k většině z nich již jsou hotovy koncepty pomůcek – 18 takto zpracovaných bm bude vykázáno po jejich schválení. Podle starších rukopisných pomůcek byly srovnány části fondů

Okresní úřad Sušice I a MěNV Sušice. Dokončena byla databázová evidence sčítání lidu z roku 1900 z fondu Okresní úřad Klatovy I a zpracována část sčítání lidu z roku 1910.

Po stránce evidence archiválií byla dokončena generální inventura z roku 2001 závěrečným protokolem. Zaevidováno bylo 7 nových inventářů, do databázové evidence kronik přibylo 6 přírůstků. Celkem archiv spravuje 1826 archivních fondů o rozsahu 3747 bm archiválií, z toho je 693 bm uspořádaných (současné i inventarizovaných) a 3054 bm nezpracovaných. V databázi archivních pomůcek je zachyceno 46 položek.

Archiv navštívilo 416 návštěv, z toho 203 badatelé vykonali 353 badatelských návštěv. Pro žadatele bylo vyhotoveno 2528 výpisů a opisů archiválií (z toho 26 ověřených) a zpracováno 185 rešerší. Významné procento žádostí se týkalo doložení totálního nasazení. Dále byly přijaty tři exkurze – dvě ze základních škol a jedna tvořená německými archiváři, pro které byl zajištěn celodenní program. V 11 případech byly zapůjčeny archiválie do jiných archivů.

V archivu vykonala praxi studentka archivnictví sl. Marie Klokanová; v jejím rámci pořádala fond Měšťanská beseda Klatovy.

Budova Státního okresního archivu v Klatovech

PhDr. L. Sýkorová zpracovala pro občanské sdružení Vlastivědné muzeum v Nýrsku v roce 2002 vydanou publikaci Nýrsko ve století proměn. Mgr. Beránková publikovala ve Zpravodaji OkÚ Klatovy dva drobné články o fondech Archiv města Janovice a Čachrov. Odboru archivní správy MV byla zaslána opravená databáze pečeti a připraveny návrhy publikace vedut do Soupisu vedut. Do databázové evidence archivní knihovny přibylo 132 nových záznamů; celkem knihovna obsahuje 3999 svazků.

Pracovníci archivu se účastnili vzdělávacích akcí pořádaných SÚA Praha (zpracování pečeti, ochrana osobních dat) a konference v Mikulově „Církevní dějiny na Moravě. Pro racionální využívání výpočetní techniky v archivu měla význam účast na školeních k programům Excel a Access a k využívání internetu, další školení se týkala ekonomických a správních záležitostí. Uskutečnily se exkurze do SOkA Plasy a Tachov. Mgr. Beránková se podílela na přípravě a hodnocení studentských prací v rámci SOČ.

Dne 30.5.2002 proběhla v archivu kontrola z OAS MV ČR a SOA Plzeň, která konstatovala, že archiv řádně plní své úkoly na kontrolovaných úsecích své činnosti.

Materiálové vybavení archivu se rozrostlo o vysavač Dyson, kameru Digital8 Sony, čtyři počítače Office Pro bez monitorů a příruční trezor. Pro zajištění komunikačního připojení po delimitaci archivu od OkÚ byla pořízena pobočková telefonní ústředna Siemens a zajištěno připojení k internetu po rozvodech kabelové televize. Za mimořádnou dotaci z prostředků OkÚ byl zakoupen knižní scanner Minolta PS 7000. Původní omítka ve sklepě byla nahrazena sanační, opravena střecha, okapy a klimatizační jednotka a prostory archivu byly vymalovány.

Státní okresní archiv v Plzni – jih, se sídlem v Blovicích

Kolektiv blovických archivářek věnoval stejně jako v minulých letech velkou pozornost předarchivní péči. U 65 úřadů a institucí bylo provedeno skartační řízení nebo kontrola spisové služby. Skartační řízení spojené s odbornou archivní prohlídkou a dohlídkou spisové služby bylo provedeno u 31 úřadů a organizací (šlo zejména o obecní úřady), skartační řízení bez dohlídky spisové služby bylo provedeno u 22 úřadů a organizací. Velké množství práce bylo věnováno pomoci při přípravě spisové rozluky OkÚ a s ní souvisejícího skartačního řízení na jednotlivých referátech. Z ostatních institucí bylo nejvíce času věnováno Okresnímu státnímu zastupitelství Plzeň – jih a Okresnímu soudu Plzeň – jih, kde byla prohlídka písemností prováděna ve velmi náročných hygienických podmínkách za použití roušek. V důsledku vytopení spisovny Okresního soudu Plzeň – jih při srpnové povodni bylo u této instituce povoleno ještě další mimořádné skartační řízení; následky povodně a škody na písemnostech byly pečlivě dokumentovány a je jim níže věnován samostatný příspěvek.

Proti loňskému roku se spolupráce s obecními úřady v oblasti přípravy skartačního řízení nepatrně zlepšila, různé problémy však trvají. Schváleny byly inventáře k deseti fondům škol a místních školních rad o rozsahu 3,41 bm. Sedm fondů tohoto typu o rozsahu 5,22 bm bylo reinventarizováno a dalších sedm o rozsahu 0,93 bm nově inventarizováno; pomůcky k nim však dosud neprošly schvalovacím řízením. Dále bylo provedeno hrubé pořádání všech přírůstků ze skartačních řízení o celkovém rozsahu 136,27 bm, přičemž byly z předaných materiálů rovněž vyčleněny fondy jiných původců. Do knihy přírůstků bylo zaznamenáno 284 položek (z toho 5 delimitací z jiných archivů a 13 předaných soukromými osobami); tento počet odráží i přírůstky od poloviny března 2001, kdy kvůli zahájení generální inventury nebyly přírůstky zapisovány. V současné době spravuje archiv 1153 fondů o rozsahu 2 177,43 bm.

Ochrana archiválií byla zajišťována trvalým dozorem v badatelně doplněném instalovanou kamerou. Z archivních materiálů bylo pořízeno 114 fotokopíí a 24 kopií kronik pro obecní a městské úřady. Pro uložení listin byl zakoupen druhý kovový trezor.

V průběhu roku archiv zaevidoval 67 badatelů a 187 návštěv. Písemně bylo vyřízeno 83 žádostí a 74 telefonických dotazů. Pro správní účely bylo provedeno 23 ověření, při kterých bylo vyhotoveno 47 ověřených kopií. Žadatelé se zajímali o doklady k důchodovému řízení, k totálnímu nasazení ve druhé světové válce, k věznění, odsunu obyvatel německé národnosti, ke státnímu občanství, konfiskaci majetku, k převodům majetku, ke kolaudačním řízením, stavebním povolením, o doklady týkající se vlastnictví, přidělu, nabytí nemovitostí, dědictví a rodokmenů. Byly vyřizovány dotazy pro Pozemkový fond ČR, městské a obecní úřady a Okresní úřad Plzeň – jih. Bylo realizováno 6 výpůjček (kroniky).

Pro studenty Gymnázia v Blovicích připravil archiv dvě exkurze s přednáškou a výstavou archiválií. Další exkurze s výstavou archiválií a přednáškou se uskutečnila pro vedoucí pracovníky Okresního úřadu Plzeň – jih.

Ředitelka archivu s Mgr. Martínkovou se zúčastnily dvoudenního školení v Benešově k práci s internetem. Paní Vargová se tamtéž zúčastnila čtyřdenního školení hospodářek.

Do archivní knihovny bylo zaevidováno 265 titulů; v současné době má knihovna 3995 knih. Všechny nové knihy byly zaevidovány v databázi KNIHOPIS. Knihovna byla přestěhována do nových regálů, které byly zakoupeny koncem roku 2001.

Rozpočet pro rok 2002 činil celkem 2 037 000,- Kč, z toho bylo určeno 1 471 700,- Kč na mzdové výdaje a 50 000,- Kč tvořily investice. Byl zakoupen kovový trezor na uložení zbývajících částí listin, počítač s počítačovou sestavou, badatelna byla vybavena novými stoly a židlemi. Pro automobil převedený v rámci delimitace od okresního úřadu byl zajištěn pronájem garáže od Městského úřadu Blovice.

Státní okresní archiv v Plzni – sever, se sídlem v Plasích

V rámci předarchivní péče byla během roku doplňována evidence institucí a zařízení v archivním dohledu, která je vedena formou seznamu a registru. V souvislosti s prováděním kontrol spisové služby z pověření okresního úřadu na obecních úřadech a skartačních řízení věnoval archiv pozornost zároveň instruktáži o spisové službě pracovníků spisoven, hlavně pokud jde o přípravu i vlastní průběh skartačního řízení. Celkem se uskutečnilo 19 dohlídek spisoven, kromě Okresního úřadu Plzeň – sever zejména na obecních úřadech, ve školách a dalších veřejných institucích. Při dohlídkách archiv současně dohlížel na skartační řízení, kterých proběhlo celkem 40. Ve skartačním řízení archiv převzal 22 fondů nebo částí fondů (44,68 bm), mimo skartační řízení 15 fondů nebo částí fondů (2,55 bm). Delimitací získal 5 fondů nebo jejich částí (0,2 bm). Přírůstek archiválií za rok 2002 činil 47,43 bm. Vnitřní skartací bylo roku 2002 vyřazeno 59,15 bm; do evidence PEvA se promítla tato činnost i z předcházejícího roku, kdy se z důvodu generální inventury fondů a sbírek nevykazovala. Archiv v tomto roce zajistil uzavření depozitní smlouvy na uložení fondu Farní úřad Ledce a osobní fond Josef Beran s Farním úřadem Ledce.

Vzhledem k mimořádným úkolům souvisejícím s delimitací archivu k novému zřizovateli se odborné práce omezily na pořádání rozpracovaného fondu ONV Plasy a drobných fondů místních odborů Národní jednoty pošumavské (22), sborů dobrovolných hasičů (14), ochotnických spolků (6), dalších spolků (4), dále fondy místních správních a samosprávních orgánů (10 MNV a 10 archivů obcí), cechů (13), KSČ – městský výbor Kralovice a KSČ – okresní výbor Plasy. Uspořádání

těchto rozsahem nevelkých fondů bude vykázáno až po odborném posouzení a schválení navržených prozatímních inventárních seznamů. Všechny nově získané archiválie byly řádně vyčištěny, zabaleny a označeny. Zvláště byl ještě vyčištěn a desinfikován fond Farní úřad Žihle, značně poškozený holubím trusem.

Archiv spravuje celkem 1 071 fondů o celkovém rozsahu 1 754,91 bm. V roce 2002 byly provedeny kopírovací technikou zabezpečovací reprodukce osmi kronik, které jsou předmětem časného badatelského zájmu. Reprodukce archiválií pro správní účely se prováděly podle požadavků restituentů a příslušných správních orgánů. Během roku bylo vyhotoveno 2 862 kopií archiválií.

Mikroklima požadované pro uložení archiválií je zajišťováno klimatizací. V květnu byla po konzultaci se Státním ústředním archivem v Praze zajištěna kompletní dezinfekce dvou depozitářů v 1. patře.

Konzervátorská dílna v Horšovském Týně provedla pro archiv restaurování dvou listin. Dokončeno bylo restaurování mladší ze dvou nejstarších městských knih z fondu Archiv města Manětín, které provedla dílna SOA v Plzni, na starší z těchto knih dílna dosud pracuje.

V průběhu roku bylo nově uspořádáno 392 spisů o fondech škol, místních školních rad, církví, cechů, místních odborů Národní jednoty pošumavské, kampeliček, JZD, podniků a spolků.

Badatelská agenda za rok 2002 eviduje 37 badatelů s 82 badatelskými návštěvami. Badatelé pocházejí většinou z řad studujících středních a vysokých škol, dále jsou to vědečtí pracovníci a kronikáři. Archiv vyhledával doklady z fondu ONV Plzeň – sever potřebné ke správnímu řízení, zejména pro restituci zemědělského majetku. Dále se vyjadřoval k různým požadavkům státních orgánů a orgánů obcí a měst. Celkem bylo za rok 2002 vyřízeno 198 požadavků.

Nová budova Soka Plzeň-sever se sídlem v Plasích

Veřejnosti se archiv prezentoval zejména exkurzemi, kterých se uskutečnilo celkem 11. Do archivu zavítaly kromě škol plaských, kaznějovské a třemošenské i dvě skupiny studentů historie PF ZČU v Plzni, kaznějovský historický klub a účastníci semináře o drobných památkách s názvem Zapomenuté klenoty v krajině, organizovaného 30. ledna 2002 občanským sdružením Pro Bohemia Praha, který se konal rovněž v budově archivu. Dále archiv zajistil sérii přednášek Bohemia sancta o českých svatých – sv. Ludmile, Václavu a Vojtěchovi, které pronesl Mgr. Jiří Novotný z PF ZČU v Plzni. Ve spolupráci s místním gymnáziem uspořádal archiv pro veřejnost přednášku doc. dr. Bohumíra Janského „Češi u pramenů Amazonky“ o určení pramenů nejdelší řeky světa. Přednáškový sál dále využívaly zdejší školy k populárně naučným přednáškám, dále klub důchodců a místní organizace svazu žen ke schůzím. Plaské gymnázium využilo přednáškového sálu k besedě s místopředsedkyní Poslanecké sněmovny paní Miroslavou Němcovou, která si rovněž prohlédla pracoviště archivu. Uskutečnilo se zde také šest zasedání městského zastupitelstva.

Vlastní drobná publikační činnost zaměstnanců archivu je zastoupena psaním článků v Archivním zpravodaji a článků do místních zpravodajů v Plasích a v Kralovicích. V těchto zpravodajích publikovali zaměstnanci celkem 29 článků s historickým a vlastivědně – místopisným zaměřením; významnější z nich jsou uvedeny v přehledu bibliografie. Archiv vydává Archivní zpravodaj, zaměřený na kronikářství a regionální historii a určený hlavně kronikářům a členům obecních zastupitelstev. V roce 2002 vyšel již 7. ročník, a to ve dvou dvojčíslech vždy v nákladu 550 kusů. Archiv se v tomto roce podílel na vydání publikace k 50. výročí založení Muzea a galerie v Mariánské Týnici.

Jako negativum se i v tomto roce do činnosti archivu promítla vysoká nemocnost zaměstnanců a čtyři měsíce neobsazené místo odborné archivářky.

Do archivní knihovny přibylo v roce 2002 454 knih, z toho 51 svazků regionální literatury. Celkem má archiv v knihovně 9 429 svazků evidovaných pomocí programu Knihopis. Do vazby bylo dáno 300 svazků knih a časopisů.

Všichni zaměstnanci prodělali školení bezpečnosti práce a požární ochrany. Uživatelé referentského vozidla absolvovali dvoudenní školení řidičů. Hospodářka archivu se zúčastnila desetidenního školení účetních v IMV v Benešově u Prahy. Tři archiváři se zúčastnili semináře k aktuálním otázkám českého archivnictví, který pořádala Česká archivní společnost v SÚA v Praze na Chodovci. Ředitel archivu byl letos zvolen do výboru ČAS, jehož jednání se koná každý měsíc.

Přestože archiv fungoval v nové budově už třetí rok, bylo třeba ještě doplnit řadu věcí a vybavit kanceláře, pracovny i depozitáře a provést některé úpravy na budově i v jejím okolí. Kromě nábytku do 2 kanceláří a 1 pracovny během roku archiv zakoupil automatickou pračku, myčku na nádobí a další vybavení pro kuchyňku vedle přednáškového sálu. Z dalších významnějších přírůstků vybavení stojí za zmínku promítací plátno s elektrickým ovládáním do přednáškového sálu, jeden počítač a jeden notebook, pojezdová sekačka a zařízení na postřik travních porostů k údržbě zeleně kolem budovy. Ke zlepšení bezpečnosti objektu bylo ke garážovým vratům přimontováno zařízení na otevírání a zavírání s dálkovým ovládáním. Svahy u parkoviště před budovou byly zpevněny položením betonových travních tvarovek.

Rozpočet archivu činil v uplynulém roce 3 893 800,- Kč, z toho na mzdy bylo limitováno 1 666 000,- Kč, na sociální a zdravotní pojištění 583 000,- Kč, FKSP 33 400,- Kč. Suma 1 610 800,- Kč byla určena na provozní náklady.

Státní okresní archiv v Rokycanech

V roce 2002 věnoval archiv značnou pozornost provádění skartací mimo archiv a přebírání historicky cenných písemností, a to zejména v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů. Skartace, které v terénu prováděli pod vedením ředitele pracovníci archivu J. Fajt, Petr Cironis, Pavel Souček a Petr Kabelka, byly zaměřeny zejména na instituce a orgány, na něž se vztahovala správní reforma. V důsledku toho bylo upuštěno od provedení některých plánovaných hloubkových kontrol a skartací v obcích. V rámci 45 skartačních řízení bylo převzato celkem 103,65 bm archiválií. Největší přírůstky byly převzaty od Okresního úřadu Rokycany, Městského úřadu Rokycany, Okresního státního zastupitelství Rokycany, Obecního úřadu Cheznovice, Výchovného ústavu mládeže v Terešově a Hygienické stanice Rokycany. Byla provedena odborná prohlídka uložení písemností Okresní správy sociálního zabezpečení Rokycany a zhodnocen rozsah poškození jejích písemností v důsledku povodní.

Ředitel archivu v roce 2002 posuzoval a schválil spisové a skartační řády u společnosti INOVAC s.r.o. Rokycany a ZŠ Čechova ul. Rokycany.

*Areál dvou budov Státního okresního archivu v Rokycanech
(dříve stará kasárna z let 1898-1900).*

Během roku byly pořádné písemnosti fondů MNV Volduchy (5,80 bm) a MNV Holoubkov (4,97 bm), dále značně badatelsky frekventované písemnosti matriční agendy a agendy státního občanství Okresního úřadu I a ONV Rokycany o rozsahu 18 bm. Byla provedena vnitřní skartace a uspořádání 28 drobných fondů archivů obcí v rozsahu 12,58 bm archiválií, dále probíhaly práce na opravách pomůcek k fondům zpracovaným v minulých letech podle připomínek SOA Plzeň. Připravené koncepty pomůcek k uvedeným 41,35 bm archiválií dosud nebyly schváleny. Podle připomínek SOA Plzeň byl opravován koncept inventáře MěNV Rokycany; během roku však byly z OkÚ

Rokycany převzaty další písemnosti vzešlé z činnosti MěNV Rokycany, které je třeba do fondu ještě zařadit. Z těchto nově převzatých písemností bylo dosud prozatímně uspořádáno 20 bm, do statistiky budou zahrnuty po definitivním uspořádání a inventarizaci celého fondu.

K 31.12.2002 spravuje archiv 1 122 archivních fondů o celkovém rozsahu 2 813,86 bm z let 994-2000. Z tohoto množství je 675,02 bm uspořádáno, z toho 617,24 bm inventarizováno. Nezpracováno zůstává 2 168,84 bm písemností.

V roce 2002 přes omezení badatelské činnosti způsobené časově náročnějšími úkoly souvisejícími s transformací archivnictví vykazuje archiv na své poměry vysokou badatelskou návštěvnost. V uvedeném roce bylo zaznamenáno 268 badatelských návštěv a 117 badatelů. Desítky dalších občanů navštívily archiv se žádostmi o poskytnutí informací odborného či soukromého charakteru. Kromě toho věnovali pracovníci značnou pozornost vyhledávání archiválií a vydávání osvědčení osobám politicky perzekvovaným, nasazeným na nucené práce nebo nuceně vysídleným ze sedmi obcí jižního Rokycanska. Vydáno bylo 84 osvědčení osobám nasazeným na nucené práce v Německu i jinde a 60 osvědčení nuceně vysídleným rodinám z obcí bývalého vojenského cvičiště Brdy. Ředitel archivu podal ohledně těchto vysídlených rodin na žádost Česko – německého fondu budoucnosti centrále této organizace zvláštní vyjádření podporující jejich nárok na odškodnění.

Pro obecní kronikáře uspořádal archiv jako každoročně celodenní seminář. Úzká spolupráce s kronikáři přináší své ovoce, neboť v současné době je kronika vedena v 65 z 68 obcí okresu, samotní kronikáři se podílejí na vyhledávání v obci uchovávaných cenných písemností a nevznikají spory s obcemi ohledně ukládání kronik. V rámci této spolupráce se podařilo realizovat i projekt zhotovení fotodokumentace všech domů v obcích rokycanského okresu k roku 2000; tuto rozsáhlou dokumentaci pro více než 2,5 tisíce stavebních objektů zajistilo dokonce i město Rokycany. Pokračovala i tradičně dobrá spolupráce s Historicko – dokumentační komisí Českého svazu bojovníků za svobodu.

Archiv vydal další dvě čísla historického sborníku Minulostí Rokycanska (č. 14 a 15). V roce 2002 vydával archiv pro potřeby OkÚ i měsíčník "Zpravodaj Okresního úřadu". Celkem bylo vytištěno 12 čísel, zánikem OkÚ bylo po 11 letech ukončeno i vydávání tohoto periodika. Ředitel archivu zpracoval ve spolupráci s kronikářem obce Mešna drobnou brožurku k výročí 650 let od první písemné zprávy pod názvem „Mešno 1352–2002". Vyhledávána kronikáři je další letos vydaná brožura „Kroniky a kronikáři", též zpracovaná ředitelem archivu Petrossem Cironisem.

Dne 16.3.2002 navštívila archiv delegace korejského velvyslanectví v Praze v doprovodu přednosty OkÚ RNDr. Jiřího Kupky a dne 1.6.2002 delegace kubánského velvyslanectví.

Archiv se podílel na výstavce dokumentů k 40. výročí založení ZŠ v Čechově ul. v Rokycanech. Pro důchodce z Bušovic byla v badatelně archivu uskutečněna přednáška o historii obcí okresu. Odborná knihovna čítá 12.211 svazků; přírůstek za r. 2002 činil 311 svazků získaných koupí a darem. Knihovna má i bohaté časopisecké oddělení kompletně svázanými novinami a časopisy od r. 1961 do současnosti včetně časopisů regionálních (okresní týdeník Rokycanský budovatel, Hlas Rokycanska, měsíčník Kulturní přehledy města Rokycan, závodní a vesnické časopisy aj.).

Rozpočet archivu byl pro rok 2002 schválen okresním úřadem po dodatečném navýšení v částce 1 054 000 Kč.

Okresní úřad převedl při delimitaci archivu na nového zřizovatele i osobní auto zn. Felicia s přívěsem, čímž byla značně ulehčena činnost archivu zejména při provádění hloubkových kontrol, skartací a svozu písemností do archivu a při zajišťování služebních cest. Dva určené referentští řidiči vykonali předepsané zkoušky na školení řidičů. Technické vybavení archivu je na dobré úrovni, k dispozici je 7 počítačů s příslušenstvím, uspokojivě je archiv vybaven rozmnožovacími stroji a počítačovými tiskárnami. Drobné stavební úpravy byly provedeny v garáži pro služební automobil. Ve čtyřech depozitářích budovy I, na chodbě v 1. patře a na schodech budovy II bylo položeno lino-
leum a na schodišti budovy I nová kobercová krytina.

Státní okresní archiv v Sokolově, se sídlem v Jindřichovicích

V rámci předarchivní péče provedli pracovníci archivu 38 průzkumů spisoven, přičemž se zaměřili zejména na Okresní úřad Sokolov, městské a obecní úřady, školy a další veřejnoprávní instituce. Dále bylo provedeno 24 instruktáží o spisové službě; větší část z nich se zaměřila na delimitaci spisových agend v souvislosti s reformou veřejné správy. Sedmi institucím posoudil archiv návrh spisového a skartačního řádu. V rámci 59 uskutečněných skartačních řízení bylo vyřazeno ke zničení 678,77 bm písemností. Skartační řízení byla u všech institucí provedena s odbornou archivní prohlídkou na místě doplněnou průzkumem spisovny a odbornou metodickou instruktáží. Soustředila se především na vyřazování písemností u institucí, jichž se dotkla reorganizace státní správy související se zánikem okresních úřadů.

Státní okresní archiv v Sokolově je umístěn v zámku v Jindřichovicích

Pořádan byl fond Městský národní výbor Březová (po zpracování 7,89 bm) a 7 fondů škol o celkovém rozsahu 6,56 bm po zpracování. K uvedeným fondům byly vypracovány koncepty prozatímního inventárního seznamu (MěNV Březová) a inventářů (školy); pomůcky budou předloženy k posouzení v roce 2003. Celkem bylo při inventarizaci v roce 2002 zpracováno 26,87 bm archivního materiálu, z něhož bylo 14,45 bm inventarizováno, 11,97 bm vyřazeno vnitřní skartací a 0,45 bm delimitováno do jiných archivních fondů. Během inventarizace archiválií probíhala současně

jejich adjustace, uloženy do kartonů a označeny byly i všechny přírůstky a dále spisy městského magistrátu fondů AM Kynšperk nad Ohří a AM Sokolov a spisy fondu ONV Sokolov z let 1970–1990.

Základní evidence JAF vykazuje ke konci roku 2002 stav 1391 archivních fondů o celkovém rozsahu 3747,04 bm, z toho 520,73 bm inventarizováno a 3226,31 bm nezpracováno. Bylo převzato 62 přírůstků o rozsahu 56,28 bm, přičemž ve struktuře přírůstků se výrazně projevují instituce, u nichž dochází od 1.1.2003 k transformaci. Pět přírůstků (ze SOA Plzeň, SOkA Louny a Cheb a SPA a.s. Sokolovská uhelná Sokolov) převzal archiv jako delimitaci. O jeden karton a pět alb s 324 fotografiemi se rozrostla pravidelně doplňovaná sbírka soudobé dokumentace.

Stálým problémem archivu umístěného v památkově chráněné budově jindřichovického zámku zůstává udržování vyhovujícího klimatu v depozitáři. Pomocí devíti odvlhčovačů se vcelku daří dosahovat při proměnlivosti teploty příznivějšího vývoje relativní vlhkosti. Po dobu vykonávání prací na údržbě budovy byla v depozitáři zajišťována zvýšená osobní ostraha. Do konzervátorské dílny SOkA Domažlice bylo předáno ke konzervaci a restauraci po jedné knize z fondů archivů měst Horní Slavkov a Krásno.

V průběhu roku navštívilo archiv 83 badatelů při 181 badatelské návštěvě, celkem eviduje kniha návštěv 366 návštěvníků. Archiválie byly zapůjčeny jiným archivům v 37 případech, do archivu bylo přijato 8 výpůjček. Pracovníci poskytli 16 rešerší a 45 písemných informací, kromě toho zodpověděli mnoho telefonických dotazů. V 29 případech zhotovili výpisy a opisy archiválií, za které vybrali na správních poplatcích 1230,- Kč. Hlavním obsahem této činnosti byly záležitosti státního občanství, pobytu obyvatel, nucených prací za druhé světové války, restituce majetku obcí a měst a dokumentace stavebních objektů.

V roce 2002 se archiv podílel na přípravě edice *Regesta Bohemiae et Moraviae* V/4. Zorganizoval pět přednášek k archivní a spisové problematice. Spolupracoval na výstavě *Pocta Vincenci Morstadtovi* v Muzeu hlavního města Prahy (21.3.–26.5.2002) a Historická expozice města Chodova (Okresní muzeum Sokolov a město Chodov – trvalá expozice). Ředitel archivu vystoupil v pořadu městské televize Chodov o rekonstrukci historického jádra města Chodova. Uskutečnily se dvě exkurze do archivu, jichž se zúčastnili žáci a učitelé ZŠ Sokolov, Rokycanova ul., a pracovníci SOkA Karlovy Vary.

Ředitel archivu spolu s E. Vlasákovou jsou autory publikace *Dějiny města Kynšperku nad Ohří* (Kynšperk nad Ohří, 2002). Ředitel archivu dále pracoval v redakční radě Západočeského historického sborníku.

Knihovna archivu se za uplynulý rok rozrostla o 154 nových publikací.

Pracovnice archivu pověřené vedením hospodářské agendy se zúčastnily příslušného školení. Ředitel archivu absolvoval školení BOZP a PO pro vedoucí pracovníky SOA v Plzni a dvoudenní školení řidičů.

Vybavení archivu bylo doplněno o drobné technické předměty. Počítačové vybavení bylo posíláno programem Office XP. Proběhla údržba a oprava střechy budovy archivu a zastřešení komínů na východním křídle. Sklepy byly vystěhovány, uklizeny a sanovány proti plísní, stejně tak byly vystěhovány a uklizeny půdní prostory. Proběhla též pravidelná údržba pozemku při budově archivu.

Státní okresní archiv v Tachově

Primárními úkoly zaměstnanců SOkA Tachov byly v roce 2002 činnosti vyplývající z přechodu zařízení od OkÚ Tachov pod SOA Plzeň a dále aktivity související se zánikem OkÚ a s předáváním jeho agend pověřeným obcím III. typu.

Na základě žádostí původců proběhla metodická instruktáž ve věci vedení spisovny u fy Grammer, Stavebního bytového družstva Tachov a Celního úřadu Rozvadov. Zvláštní pozornost byla věnována spisové problematice v Nemocnici Planá, kde vše nakonec zhatilo zrušení provozu. Intenzivně probíhala spolupráce ohledně budoucí spisovny Městského úřadu v Tachově jakožto pověřeného úřadu obce III. typu.

S ohledem na změnu poměrů v provozu okresního soudu (probíhající přístavba a následně přestavba sídla) byla věnována mimořádná péče tamní skartaci. Obdobně proběhlo vyřazení písemností u okresního státního zastupitelství, které bylo přestěhováno do jiné budovy. Byly zahájeny práce na soustředování písemností původců z oblasti zdravotní péče.

Realizováno bylo 21 řízení o vyřazení písemností, z rozsáhlejších jmenujme ta, jež proběhla u Městského úřadu Tachov, Okresního soudu Tachov a zejména Okresního úřadu Tachov. V 16 případech byly při těchto řízeních vybrány archiválie.

Budova Státního okresního archivu v Tachově (bývalá kasárna)

Bylo dokončeno třídění fondů Archiv města Tachov, MěNV Tachov a Okresní zastupitelstvo Tachov. U fondu AM Tachov byl zpracován seznam všech knih a soupis archiválií poslední spisové manipulace 1933–1945. Zároveň proběhlo vytřídění archiválií náležejících do jiných fondů. Plánované třídění fondů AM, resp. MěNV Stříbro bylo sice zahájeno, ale pro rozsáhlé práce na skar-

taci rušeného OkÚ budou dokončeny v r. 2003. V souvislosti s výše uvedenou skartací OkÚ bylo dokončeno soustředování materiálů pro chystanou inventarizaci fondů ONV Tachov 1945-1960 a ONV Stříbro 1945-1960. Veškeré přírůstky archiválií byly zabaleny do 697 kartonů a uloženy.

V knize přírůstků přibýlo v průběhu roku celkem 27 přírůstků o celkové délce 98,81 bm. Z toho 19 je z řádných skartačních řízení, 3 z delimitací z jiných archivů a 3 mimo skartační řízení na základě úředních záznamů (kroniky MNV Částkov a FÚ Svojšín a pamětní spis o opravě morového sloupu v Plané). Kupními smlouvami byly získány osobní fond R. V. Steiner Stříbro a fond Fotoateliér Anton Weps, Anna Weinmann Planá, o kterém pojednává samostatný příspěvek.

Skenováním byly zajišťovány reprodukce materiálů od soukromých sběratelů. Probíhající změny ve státní správě omezily plánovanou digitalizaci 10 kronik, úplně byly zpracovány pouze Pamětní kniha obce Milíře a obecní kroniky Cebiv a Částkova.

Díky spolupráci se SOkA Domažlice, resp. restaurátorskými dílnami SOA Třeboň se podařilo zajistit restaurování 21 listin v laboratoři v Horšovském Týně a kroniky obce Cebiv v SOA Třeboň.

V rámci 223 badatelských návštěv využilo ke studiu archiválie a další informační zdroje SOkA celkem 151 badatelů. Pro žadatele vystavili archiváři 751 opisů a 66 potvrzení o vzdělání či zaměstnání. Ve spolupráci se SOA byla dokončena práce na soupisu vedut.

Archiv přispěl k propagaci okresu spoluprací s Městským kulturním střediskem v Tachově na expozici Tachovska v rámci veletrhu cestovního ruchu Regiontour Brno. S příspěvkem na téma nálezu souboru negativů z ateliéru Weps-Weinmann, který přednesla dr. Novotná spolu s J. Edlem a M. Vetrákem, se prezentoval na sympoziu Muzea a archivy v Chebu. Ředitelka archivu doplnila oslavy výročí vzniku republiky v Plané přednáškou o průběhu 28. října 1918 v regionu. Dle požadavku německých kolegů se dr. Novotná podílela na naplnění sborníku Spurensuche, Region, Grenzgänge. M. Vetrák pravidelně překládá z Westböhmsche Grenzbote pro okresní periodika seriály o událostech na Tachovsku před sto lety.

Archiv pokračoval v pořádání pravidelných přednášek „Co je to archiv“ v rámci osnov dějepisu pro žáky tachovských a stříbrských základních a středních škol, po dohodě s vyučujícími vychází archiv školám vstříc i jinými formami spolupráce, např. speciálními přednáškami či účastí při vedení výuky a exkurzí v terénu. V průběhu roku se uskutečnilo takových akcí 13 s celkovou účastí 243 žáků a studentů.

Každoroční školení kronikářů bylo zaměřeno na problematiku spojenou s pořizováním fotodokumentace k obcím, konkrétně šlo o památkové objekty.

Knižní fond SOkA se rozrostl o 812 titulů zapsaných v přírůstkovém seznamu na konečných 8 325, což představuje nárůst o 1445 záznamů v programu Knihopis na celkových 8 608 zápisů. Doplnit se podařilo i řady historických periodik, rozšíření doznala i databáze výstřižků, dobových regionálních pohlednic, plakátů a soudobé dokumentace. Badatelsky patrně nejfrekventovanější skupinu archiválií, kroniky, po letošním přírůstku 7 ks prezentuje již 329 položek. Byla vytvořena databáze dokumentů k jednotlivým obcím, která zastřešuje veškeré evidence (kroniky, pohlednice, plakáty, soudobá dokumentace) a je prvním konkrétním výsledkem práce na informačním systému SOkA. V současnosti jsou v jeho rámci realizovány tyto databáze: evidence software, číselník názvů obcí a míst, databáze obcí, evidence kronik, evidence dokumentů k obcím a adresář archivů.

V návaznosti na zaváděnou kategorizaci prací provedla OHES potřebná měření.

V personálním obsazení SOkA došlo v průběhu roku ke třem změnám na místě archiváře, manipulantky a řidiče – správce budovy; delimitací získal archiv od okresního úřadu nejen poslední jmenované pracovní místo, ale i služební automobil.

Archivář J. Edl dospěl ve studiu na FFUK do 4. ročníku, úspěšně vykonal postupovou zkoušku a zahájil tak druhý cyklus studia archivnictví. Archivář M. Vetrák se znovu zúčastnil přijímacího řízení. Ředitelka M. Novotná absolvovala v IMS Benešov kurs němčiny pro pokročilé v rozsahu pěti týdenních soustředění. Pracovníci archivu absolvovali u okresního úřadu a následně u nového zřizovatele SOA Plzeň školení řidičů. Archiváři se dále zúčastnili odborných seminářů pořádaných ČAS a SÚA. Hospodářka absolvovala čtyřdenní školení k programu Lotus a další školení k delimitaci.

Okresním úřadem byly SOkA v lednu přiděleny prostředky ve výši 950 000,- Kč. Následně byl rozpočet navýšen o 300 000,- na pořízení nezbytného reprografického systému a poté o prostředky související s příchodem dalšího zaměstnance a provozem převedeného automobilu.

Vzhledem k nárůstu množství archiválií (zejména fond ONV Tachov) byly kompaktní regály doplněny o další police; kapacita jednotlivých kompakťů se tak zvýšila o 40 kantonů. Prostředky na údržbu a opravy umožnily již dříve plánované zprovoznění přirozené ventilace budovy. Důsledkem této akce je zlepšení mikroklimatických poměrů zejména v suterénních depozitářích.

V rámci obnovování výpočetní a kancelářské techniky byly pořízeny 3 nové výkonné počítačové sestavy, černobílá a barevná laserová tiskárna, stolní scanner A3 a kopírka. Obnoveno bylo i softwarové vybavení a rekonstruována počítačová síť.

Přehled archivních pomůcek zanesených do základní evidence v roce 2002

Přehled obsahuje všechny nově zaevidované pomůcky včetně těch, které byly převzaty z podnikových archivů s uvedením názvu pomůcky, časového rozsahu fondu, druhu pomůcky (PIS = prozatímní inventární seznam), autora, roku vzniku pomůcky a evidenčního čísla pomůcky.

Státní oblastní archiv v Plzni

KSČ – celozávodní výbor n.p. Plzeňské pivovary Plzeň, 1952 – 1955, inventář, M. Pešťák, 2001, evid. č. pom. 461

KSČ – stranický výbor při provozním oddělu Československých státních drah Plzeň, (1950) 1965 – 1988, inventář, M. Pešťák, 2001, evid. č. pom. 462

Hospodářské družstvo skladištní a výrobní, s.r.o. Rokycany, 1893 – 1953, inventář, J. Kopečková, 2001, evid. č. pom. 463

Pojišťovací soud Plzeň, 1929 – 1949 (1950), inventář, J. Kryčová, 2001, evid. č. pom. 464

Jan Fitz, továrna na hliněné a šamotové zboží v Horní Bříze, 1882 – 1899, inventář, B. Royová, 1971, evid. č. pom. 465

Isidor Schmidl, kaolinový závod Visky, 1900 – 1937, inventář, B. Royová, 1972, evid. č. pom. 466

Maxmilián Foerster, továrna na šamotové a kameninové zboží v Třemošné, 1875 – 1916, inventář, B. Royová, 1976, evid. č. pom. 467

Západočeské továrny kaolinové, šamotové a slovenské závody magnezitové, akc. spol. Praha, 1899 – 1945, inventář, B. Royová, 1976, evid. č. pom. 468

KSČ - celozávodní výbor Nápravně – výchovného ústavu Plzeň – Bory, 1953 - 1970, inventář, M. Pešťák, 2002, evid. č. pom. 469

KSČ – celouťvarový výbor Správy ministerstva vnitra Jáchymov, (1948) 1949 – 1959, inventář, M. Pešťák, 2002, evid. č. pom. 470

Státní okresní archiv v Chebu

Schick Ernst, 1926 – 1936, inventář, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1212

Gschier Karl, 1829 - 1831 (1871), inventář, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1213

Obecná škola Milhostov, 1909 – 1938, PIS, M. Bortelová, 2002, evid. č. pom. 1214

Archiv obce Vackov, 1937 – 1939, PIS, M. Bortelová, 2002, evid. č. pom. 1215

Obecná škola Slatina, 1888 – 1920, PIS, M. Bortelová, 2002, evid. č. pom. 1216

Pionýrská skupina při ZDŠ Odrava, 1959 – 1965, PIS, M. Bortelová, 2002, evid. č. pom. 1217

Četnická stanice Mariánské Lázně, 1855 – 1945 (1947), PIS, M. Bortelová, 2002, evid. č. pom. 1218

Základní devítiletá škola Všeboř, 1956 – 1965, PIS, M. Bortelová, 2002, evid. č. pom. 1219

Mateřská škola “Notre Dame” Mariánské Lázně, 1880 – 1937, PIS, M. Bortelová, 2002, evid. č. pom. 1220

Mužský pěvecký spolek Skalná, 1922 – 1926, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1221

Archiv obce Stará Voda, 1923 – 1934, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1222

Základní devítiletá škola Starý Hrozňatov, 1945 – 1976, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1223

Česká obecná škola Starý Hrozňatov, 1925 – 1938, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1224

Zvláštní škola Starý Rybník, 1969 – 1977, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1225

Základní devítiletá škola Studánka, 1946 – 1976, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1226

Farní škola Svatá Anna Pelhřimov, 1730 – 1926, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1227

Mateřská škola Štítno, 1951 – 1959, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1228

Archiv obce Trojmezí, 1926 – 1938, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1229

Základní devítiletá škola Třebeň, 1946 – 1976, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1230

Národní škola Vackov, 1947 – 1956, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1231

Obecná škola Velká Hleďsebe, 1884 – 1935, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1232

Četnická stanice Velká Hleďsebe, 1918 – 1925, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1233

Archiv obce Velký Luh, 1850 – 1937, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1234

Obecná škola Zádub, 1886 – 1945, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1235

Četnická stanice Zádub, 1922 – 1937, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1236

Dobrovolní hasiči Horní Žandov, 1873 – 1936, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1237

Archiv obce Pastviny, 1927 – 1941, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1238

Obecná škola Trojmezí, 1876 – 1934, PIS, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1239

Archiv obce Malá Hleďsebe, 1927 – 1935, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1240

Archiv obce Malá Šitboř, 1922 – 1945, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1241

Obecná škola Milíkov, 1919 – 1945, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1242

Základní devítiletá škola Mokřiny, 1946 – 1976, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1243

Obecná škola Nebanice, 1913 – 1944, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1244

Česká obecná škola Nebanice, 1929 – 1938, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1245

- Základní škola Nebanice, 1972 – 1980, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1246
- Obecná škola Luby, 1916 – 1926, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1247
- Archiv obce Nebesa, 1919 – 1937, PIS, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1248
- Obecná škola Trstěnice, 1884 – 1932, PIS, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1249
- Dobrovolní hasiči Trstěnice, 1880 – 1936, PIS, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1250
- Archiv obce Nový Žďár, 1935 – 1937, PIS, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1251
- Základní devítiletá škola Odrava, 1945 – 1972, PIS, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1252
- Četnická stanice Ovesné Kladruby, 1918 – 1945 (1947), PIS, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1253
- Měšťanská škola Plesná, 1914 – 1945, PIS, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1254
- Sportovní klub „Volkssport“ Plesná, 1931, PIS, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1255
- Obecná škola Podhradí, 1916 – 1945, PIS, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1256
- Obecná škola Rájov, 1935 – 1944, PIS, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1257
- Hudební a pěvecký spolek Skalná, 1905 – 1937, PIS, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1258
- Chlapecká měšťanská škola Hranice, 1898 – 1934, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1259
- Dívčí měšťanská škola Hranice, 1921- 1939, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1260
- Česká obecná škola Cheb, 1921 – 1938, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1261
- II. obecná a měšťanská škola Cheb, 1920 – 1945, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1262
- Soukromá dívčí obecná škola Sester sv. Kříže Cheb, 1896 – 1919, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1263
- Soukromý ústav pro vzdělávání učitelů Sester sv. Kříže Cheb, 1881 – 1939, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1264
- První dobrovolný záchranný sbor Cheb, 1879 – 1923, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1265
- Společenstvo pekařů Cheb, 1877 – 1927, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1266
- Mužský pěvecký spolek Cheb, 1917 – 1933, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1267
- Rodinný archiv Köstlerů, Cheb, 1935 – 1936, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1268
- Obecná škola Kopaniny, 1892 – 1945, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1269
- Archiv obce Lomnička, 1928 – 1937, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1270
- Obecná škola Dolní Částkov, 1922 – 1941, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1271
- Rodinný archiv Fischerů, Krásná, 1902 – 1919, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1272

- Obecná škola Krásné, 1933 – 1945, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1273
- Česká obecná škola Lázně Kynžvart, 1924 - 1939, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1274
- Česká obecná škola Libá, 1925 – 1938, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1275
- Archiv obce Lipná, 1928 – 1945, PIS, K. Halla, 2002, evid. č. pom. 1276
- Rodinný archiv Ludwigů, Aš, 1750, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1277
- Archiv obce Dolní Luby, 1933, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1278
- Četnická stanice Dolní Žandov, 1849 – 1938, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1279
- Česká obecná škola Drmoul, 1924 – 1938, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1280
- Obecná škola Františkovy Lázně, 1874 – 1925, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1281
- Dobrovolní hasiči Františkovy Lázně, 1873 – 1938, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1282
- Mužský pěvecký spolek „Liederkrantz“ Františkovy Lázně, 1921 – 1937, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1283
- Mužský pěvecký spolek „Sängerbund“ Františkovy Lázně, 1930 – 1934, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1284
- Ostrostřelci Františkovy Lázně, 1860 – 1930, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1285
- Spolek pro zvelebení obce Františkovy Lázně, 1828 – 1937, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1286
- Měšťanská škola Hazlov, 1922 – 1938, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1287
- Archiv obce Horní Lomany, 1933, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1288
- Obecná škola Horní Luby, 1872 – 1916, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1289
- Národní škola Horní Žandov, 1946 – 1951, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1290
- Obecná škola Hradiště, 1864 – 1920, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1291
- Česká obecná škola Hranice, 1927 – 1938, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1292
- Místní národní výbor Pelhřimov, 1945 – 1948, inventář, M. Lepší, 2002, evid. č. pom. 1293
- Brehm Vinzenz, Dr. phil., (1854) 1900 – 1944, inventář, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1294
- Rodinný archiv Swetliků, Cheb, 1941 – 1945, inventář, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1295
- Slavík Jaroslav, 1947 – 1971, inventář, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1296
- Židovská náboženská obec Františkovy Lázně, (1852) 1896 – 1937, inventář, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1297
- Bardachzi Franz, (1881) 1931 – 1944, inventář, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1298
- Okresní nemocenská pojišťovna Aš, 1938 – 1947, PIS, M. Lepší, 1999, evid. č. pom. 1299

Jednotné zemědělské družstvo Mostov, (1949) 1950 – 1959, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1300

Jednotné zemědělské družstvo Skalka u Aše, 1949 – 1959, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1301

Jednotné zemědělské družstvo Ostroh, 1950 – 1959, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1302

Jednotné zemědělské družstvo Plesná, 1949 – 1963, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1303

Jednotné zemědělské družstvo Potočiště, 1950 – 1961, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1304

Henlein Konrad, 1934 – 1943, inventář, P. Cais, J. Chmelíková, 2002, evid. č. pom. 1305

Jednotné zemědělské družstvo Skalka u Chebu, 1950 – 1958, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1306

Jednotné zemědělské družstvo Vojtanov, 1950 – 1960, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1307

Jednotné zemědělské družstvo Nový Kostel, 1952 – 1981, PIS, J. Rájková, 2002, evid. č. pom. 1308

Státní okresní archiv v Karlových Varech

Místní národní výbor Herstošice, 1947 – 1960, PIS, J. Valachová, 2001, evid. č. pom. 224

Místní národní výbor Jelení, 1945 – 1950, PIS, J. Valachová, 2001, evid. č. pom. 225

Místní národní výbor Knínice, 1945 – 1950, PIS, J. Valachová, 2001, evid. č. pom. 226

Místní národní výbor Krásný Jez, 1946 – 1960 (1965), PIS, J. Valachová, 2001, evid. č. pom. 227

Místní národní výbor Lažany, 1947 – 1959, PIS, J. Valachová, 2001, evid. č. pom. 228

Místní národní výbor Těšetice, 1947 – 1963, PIS, J. Valachová, 2001, evid. č. pom. 229

Místní národní výbor Týniště, 1945 – 1960 (1961), PIS, J. Valachová, 2001, evid. č. pom. 230

Místní národní výbor Oldřichov, 1945 – 1960, PIS, J. Valachová, 2001, evid. č. pom. 231

Místní národní výbor Vysoká Pec, 1945 – 1960, PIS, J. Valachová, 2001, evid. č. pom. 232

Místní národní výbor Tašovice, (1946) 1954 – 1960 (1961), PIS, J. Valachová, 2001, evid. č. pom. 233

Vodní družstvo Tureč, 1908 – 1944 (1946), PIS, J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 234

Místní národní výbor Vysoká Štola, 1946 – 1947, PIS, J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 235

Místní národní výbor Stráň, 1945 – 1960, PIS, J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 236

Místní národní výbor Měchov, 1945 – 1963 (1964), PIS, J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 237

Místní národní výbor Sedlečko, 1945 – 1950, PIS, J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 238

Místní národní výbor Bezděkov, 1946 – 1960 (1961), PIS, J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 239

Místní národní výbor Sedlo, 1950 – 1960, PIS, J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 240

Místní národní výbor Bernov, 1945 – 1949, PIS, J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 241

Místní národní výbor Borek, 1945 – 1960 (1965), J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 242

Místní národní výbor Bezvěrov, 1945 – 1960, J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 243

KSČ – městský výbor Karlovy Vary, 1947 – 1960, PIS, P. Sofronová, 2002, evid. č. pom. 244

KSČ – okresní výbor Toužim, 1949 – 1960, PIS, P. Sofronová, 2002, evid. č. pom. 245

Místní národní výbor Pstruží, 1945 – 1960, PIS, J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 246

Místní národní výbor Jankovice, 1945 – 1960, PIS, J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 247

Místní národní výbor Pěkovice, 1945 – 1960, PIS, J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 248

Místní národní výbor Rankovice, 1945 – 1960, PIS, J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 249

Místní národní výbor Nahořečice, 1948 – 1960, PIS, J. Valachová, 2002, evid. č. pom. 250

Státní okresní archiv v Klatovech

Archiv města Poleň, 1789 – 1945 (1957), inventář, K. Černý, 2000, evid. č. pom. 40

Archiv města Rejštejn, (1345) 1584 – 1945, inventář, M. Beránková, 2000, evid. č. pom. 41

Archiv města Železná Ruda, 1689 – 1945, inventář, M. Beránková, 2001, evid. č. pom. 42

Archiv obce Železná Ruda – ves (Špičák), 1889 – 1945, inventář, M. Beránková, 2001, evid. č. pom. 43

Archiv města Janovice nad Úhlavou, 1600 – 1945 (1948), inventář, M. Beránková, 2001, evid. č. pom. 44

Archiv města Čachrov, 1744 – 1945 (1971), inventář, M. Beránková, 2002, evid. č. pom. 45

Archiv města Velhartice, 1397 - 1945 (1956), inventář, K. Černý, L. Sýkorová, 2002, evid. č. pom. 46

Státní okresní archiv Plzeň – jih, se sídlem v Blovicích

Místní školní rada Lhůta, 1874 – 1940, inventář, J. Mašková, 2001, evid. č. pom. 368

Místní školní rada Budislavice, 1874 – 1937, inventář, J. Mašková, 2001, evid. č. pom. 369

Místní školní rada Železný Újezd, 1882 – 1946, inventář, J. Mašková, 2001, evid. č. pom. 370

Místní školní rada Louňová, 1930 – 1950 (1955), inventář, J. Mašková, 2001, evid. č. pom. 371

Místní školní rada Řesanice, 1875 – 1886, inventář, J. Mašková, 2001, evid. č. pom. 372

Místní školní rada Hradiště u Blatné, 1895 – 1939, inventář, J. Mašková, 2001, evid. č. pom. 373

Základní devítiletá škola 1.-5. postupný ročník Hradiště u Blatné, 1894 – 1950, inventář, J. Mašková, 2001, evid. č. pom. 374

Místní školní rada Skašov, 1878 – 1950, inventář, J. Mašková, 2001, evid. č. pom. 376

Základní devítiletá škola 1.-5. ročník Buková, 1889 – 1970 (1971), inventář, J. Mašková, 2001, evid. č. pom. 377

Místní školní rada Buková, 1889 – 1950, inventář, J. Mašková, 2001, evid. č. pom. 378

Bibliografie pracovníků Státního oblastního archivu v Plzni a státních okresních archivů za rok 2002

Milan Augustin

Die Anfänge der Karlsblader Oblaten. In: Karlsbader Historische Schriften. Band 1, Karlovy Vary 2002, s. 56-67.

Der Schah von Persien in Karlsbad. In: Karlsbader Historische Schriften. Band 1, Karlovy Vary 2002, s. 126-136.

Die Zionistischen Kongresse in Karlsbad. In: Karlsbader Historische Schriften. Band 1, Karlovy Vary 2002, s. 167-180.

Maruška Beránková

Inventář Archivu města Janovice. Zpravodaj Okresního úřadu Klatovy, 2002, č. 2, s. 3-5.

Inventář Archivu města Čachrov. Zpravodaj Okresního úřadu Klatovy, 2002, č. 3, s. 4-6.

Marie Bretlová

Prof. Dr. Willibald Nussard. Domažlicko 12, 2002, č. 9, s. 5.

Karl Reimer, učitel z Poběžovic. Domažlicko 12, 2002, č. 27, s. 5.

Mrákovský krejčí Adam Bílek. Domažlicko 12, 2002, č. 34, s. 5.

Wenzel Stahl – muž mnoha funkcí. Deník Domažlicko 12, 2002, č. 48, s. 5.

Vladimír Bystrický

Archivy v Plzni – střediska písemné a obrazové dokumentace k dějinám podnikání ve městě a okolí. In: Historie a současnost podnikání na Plzeňsku. Žehušice 2002, s. 137-141 (spoluautorství J. Douša, E. Cironisová, L. Nohovcová).

Bořivoj Indra sedmdesátníkem. Archivní časopis 52, 2002, s. 53-54.

60 let PhDr. Evy Cironisové. Archivní časopis 52, 2002, s. 231-233.

Petros Cironis

Kroniky a kronikáři, Rokycany 2002, 47 s.

Mešno 1352 – 2002, Rokycany 2002, 22 s.

Bohové a lidé, Rokycany 2002, 134 s. (132-134 řec.)

Čtení o vojácích aneb konec stoleté historie posádky v Rokycanech. In: Minulostí Rokycanska 14, 2002, s. 15-22.

O dluhu nevďěčných Plzeňských z roku 1619. In: *Minulostí Rokycanska* 14, 2002, s. 23.

Mariánský sloup v Rokycanech. In: *Minulostí Rokycanska* 14, 2002, s. 30.

Fata Morgana u Příkosic r. 1825. In: *Minulostí Rokycanska* 14, 2002, s. 30-31.

Svědectví „Knihy radostí a stížností Obecní čítárny v Rokycanech z let 1904 – 1910” (se zvláštním zaměřením na připomínky žurnalisty a spisovatele Karla Horkého). In: *Minulostí Rokycanska* 14, 2002, s. 39-43.

Popis nejstaršího vyobrazení Rokycan z roku 1536. In: *Minulostí Rokycanska* 15, 2002, s. 25-41.

Lesní archiv (Motivy vyřezané na kmenech stromů v roce 1945, kdy na kopci Bukovec nad obcí Ce-
kov pobýval dělostřelecký oddíl Rudé armády). In: *Minulostí Rokycanska* 15, 2002, s. 3-7.

Z poezie vrcholové knihy Žďáru. In: *Minulostí Rokycanska* 15, 2002, s. 19-24.

Alois Jirásek (1851-2001): Opožděná vzpomínka na velkého spisovatele. In: *Minulostí Rokycanska* 15, 2002, s. 7-10.

Archiv mění zřizovatele, ale zůstává kulturně historickým střediskem oblasti. Zpravodaj Okresního
úřadu Rokycany, 2002, č. 7-8, s. 5-7.

Jan Edl

K osudům stříbrského městského archivu. In: *Pater familias*. Sborník příspěvků k životnímu jubileu
prof. dr. Ivana Hlaváčka. Praha 2002, s. 183-192.

Miroslav Eisenhammer

Archivy politických stran po pádu komunismu. Budapešť 16. – 27. 7. 2001. *Archivní časopis* 52,
2002, č.1, s. 50-52.

Major Paul Schiefelbein a jeho působení v Plzni 1942 – 1945. In: *Minulostí Západočeského kraje*
XXXVII, s. 209 – 230.

Školství na Plzeňsku. In: *Historie a současnost podnikání na Plzeňsku*. Žehušice 2002, s. 130-137.

Monika Hálková

Kdyňský rodák J. Goetz. *Domažlicko* 12, 2002, č. 13, s. 5.

Stojedenáct let od otevření školy v Čermné. *Domažlicko* 12, 2002, č. 18, s. 5.

Srbický učitel B. Holub. *Domažlicko* 12, 2002, č. 23, s. 5.

Mykolog Václav Melcer. *Domažlicko* 12, 2002, č. 39, s. 5.

Karel Halla

Kauza Partyzán. Ašsko/Ascherländchen 2, 2002, č. 1, s. 4.

Papírenská výroba na Chebsku. In: Sborník Chebského muzea 2002, s. 185-203.

Hana Hrachová

Zdravotní a sociální péče o děti na Rokycansku v letech 1916 – 1945. In: Minulostí Západočeského kraje XXXVII, 2002, s. 173-195.

Stavba kostela sv. Jana Nepomuckého v Kařeze. In: Sborník Muzea Dr. B. Horáka Rokycany 14, 2002, s. 3-13.

Rokycanské kriminální reversy z konce 16. století. In: Pater familias. Sborník příspěvků k životnímu jubileu prof. dr. Ivana Hlaváčka. Praha 2002, s. 443-446.

Petr Hubka

Státní okresní archiv Plzeň – sever v roce 2001. In: Archivní zpravodaj, č. 1-2, Plasy 2002, s. 2.

Chříčská farní kronika a její osudy. In: Archivní zpravodaj, č. 1-2, Plasy 2002, s. 10.

Reforma veřejné správy. In: Archivní zpravodaj, č. 3-4, Plasy 2002, s. 2.

Spisová služba na obecních a městských úřadech. In: Archivní zpravodaj, č. 3-4, Plasy 2002, s. 2.

Miroslav Posel ze Skupče, kronikář Úněšovska. In: Archivní zpravodaj, č. 3-4, Plasy 2002, s. 5-6.

Kdo bydlel v Plasích před sto lety. Plaský zpravodaj 12, 2002, č. 1, s. 9, č. 2, s. 6-8, č. 3, s. 5-6.

Jitka Chmelíková

Židovská otázka v Hazlově. Ašsko/Ascherländchen 2, 2002, č. , s. 6-7. (česky a německy).

Divadelník Paul Löwy. In: Sborník Chebského muzea 2001, s. 203-210.

Jiří Jelen

Václav Jiřík, Nedaleko od Norimberka. Z dějin Mimořádného lidového soudu v Chebu v letech 1946 až 1948. Cheb, Svět křídel 2000, 725 s., Archivní časopis 52, 2002, s. 76-78, (rec.).

Jana Kopečková

Obchodní a živnostenská komora v Plzni. In: Historie a současnost podnikání na Plzeňsku, Žehušice 2002, s. 50-54.

Antonín Mařík

Otazníky kolem vzniku kaple P. Marie Bolestné. In: XI. historický seminář Karla Nejdla. Sborník přednášek, Karlovy Vary 2002, s. 35-38.

Markéta Novotná

Das Kreisarchiv in Tachov und seine Bestände. In: Spurensuche, Region, Grenzgänge, Festschrift für Franz Busl zum 70. Geburtstag, Pressath 2002, s. 21-27.

Jan Pelant

Lexikon historických míst Čech, Moravy a Slezska. Uspořádali Joachim Bahlcke, Winfried Eberhard a Miloslav Polívka. Sestavil kolektiv 40 českých a německých historiků. Překlad knihy Handbuch der historischen Stätten – Böhmen und Mähren, Alfred Kröner Verlag, Stuttgart 1998. Argo, Praha 2001. – Autorství textu o 28 západočeských lokalitách podepsaných šifrou (Pe): *Bělá nad Radbuzou, Blovice, Brůdek, Dolní Lukavice, Domažlice, Horšovský Týn, Chotěšov, Kdyně, Klenčí pod Čerchovem, Kralovice, Manětín, Nebílovy, Nečtiny, Nepomuk, Pivoň, Plasy, Plzeň, Poběžovice, Přestice, Rabštejn nad Střelou, Radnice, Rokycany, Stod, Štáhlavy, Všeruby (o. Plzeň – sever), Zbiroh, Žinkovy*.

Česká šlechta. (Seriál 51 článků ve čtvrtetních vydáních Plzeňského deníku 11, 2002, č. 2 – 295 (Paradisové – Sádlové z Kladrubec). S barevnými kresbami Martina Šimka.

Martina Pešíková

Farní škola ve Všerubech. In: Archivní zpravodaj, č. 1-2, Plasy 2002, s. 3-4.

Česká menšina v Hrádku ve 30. letech minulého století. In: Archivní zpravodaj, č. 3-4, Plasy 2002, s. 12-14.

Karel Rom

Třemošná. In: Archivní zpravodaj, č. 1-2, Plasy 2002, s. 5.

Třemošenské pamětní knihy. In: Archivní zpravodaj, č. 3-4, Plasy 2002, s. 6.

Přehrada na Berounce. In: Kronika regionu, č. 1, Kralovice 2002, s. 12-14.

Plaská vrchnost a krajina. In: Kronika regionu, č. 2, Kralovice 2002, str. 21-22.

Věra Steinbachová

Sociální původ studentů gymnázia v Domažlicích a ve Stříbře v letech 1918 – 1938. In: Studie k sociálním dějinám 7, Opava 2001, s. 132-157.

Obyvatelstvo obcí Osvračín a Meclov 1921. In: Studie k sociálním dějinám 9, Opava 2002, s. 7-22.

Okresní archiv bilancoval. Domažlicko 12, 2002, č. 6, s. 4.

Václav Jiřík – světoběžník z Malonic. Domažlicko 12, 2002, č. 6, s. 4.

Všestranný staňkovský patriot Josef Žák. Domažlicko 12, 2002, č. 17, s. 5.

Hrdina od Zborova. Domažlicko 12, 2002, č. 44, s. 5.

Anežka Formánková, průkopnice letectví. Domažlicko 12, 2002, č. 51, s. 3.

Lenka Sýkorová

Nýrsko ve století proměn. Nýrsko 2002, 39 s. (spoluautorství V. Maidl).

Ladislava Váňová

Výstava “Mitsuko” v Japonsku. Archivní časopis 52, 202, s. 163-165. (spoluautorství K. Waska).

Miroslav Vetrák

Psalo se na Tachovsku. (Seriál 52 článků). Tachovská Jiskra 12, 2002, č. 1-52.

Psalo se před sto lety. (Seriál 52 článků v sobotních číslech novin.) Tachovský deník 11, 2002, č. 4-300.

Vladimír Vlasák

Dějiny města Kynšperku nad Ohří, Praha 2002, 115 s. (spoluautorství E. Vlasáková).

Vývoj základního školství v Kynšperku nad Ohří do roku 1945. In: Základní škola v Kynšperku nad Ohří. Ve službách vzdělání 1902-2002, Kynšperk nad Ohří 2002, s. 6-12.

Historie obce Vintířov. In: Obec Vintířov. Vintířov 2002, s. 4-15.

Dějiny Lokte ve feudálním období. Loketské listy. Informace – kultura – samospráva, 7, 2002, č. 11, s. 5.

Eva Vlasáková

Dějiny města Kynšperku nad Ohří, Praha 2002, 115 s. (spoluautorství V. Vlasák).

Karel Waska

Výstava “Mitsuko” v Japonsku. Archivní časopis 52, 202, s. 163-165. (spoluautorství L. Váňová).

Obchod. In: Historie a současnost podnikání na Plzeňsku. Žehušice 2002, s. 69-78.

Archivalische Zeitschrift, 83, 2000. Archivní časopis 52, 2002, č. 2, s. 129 – 130. (ref.).

Archivalische Zeitschrift, 84, 2001. Archivní časopis 52, 2002, č. 4, s. 257 – 259. (ref.).

Bibliografie zahraniční archivní literatury 1996 – 1998. In: Sborník archivních prací 52, 2002, s. 5-211, (spoluautorství).

Eva Wasková

Doprava v Plzni. In: Historie a současnost podnikání na Plzeňsku, Žehušice 2002, s. 101-112

Často používané a méně obvyklé zkratky

AM	archiv města
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
HO	hospodářsko správní oddělení
JZD	jednotné zemědělské družstvo
MNV	místní národní výbor
MěNV	městský národní výbor
MV	ministerstvo vnitra
OAS	odbor archivní správy MV
ObÚ	obecní úřad
OkÚ	okresní úřad
ONV	okresní národní výbor
PEvA	povinná evidence archivů
SOA	státní oblastní archiv
SOkA	státní okresní archiv
ZŠ	základní škola

Zprávy a informace

O kronikách a kronikářích – zvláště rokycanského okresu

Petros Cironis

Městské kroniky či spíše pamětní knihy mají své počátky již v době husitské a zejména pak v době rudolfínské. Většinou však tyto knihy byly aspoň ve svých počátcích zakládány jako knihy opisů významných městských privilegií, smluv o koupi či prodeji majetku a jen sporadicky se zabývaly záznamy významných historických událostí. Tvořily spíše jakési listáře. Nejstarší pamětní kniha Rokycan, tzv. Liber memorabilium regiae civitatis Rokiczanae, byla založena r. 1532, tj. téměř padesát let před tím, než byly Rokycany povýšeny na královské svobodné město, k čemuž došlo za vlády Rudolfa II. v r. 1584. Ale ani zápis o této události, tak významná pro rokycanské měšťany, se nestal ještě součástí této „pamětní knihy” a chceme-li se dopátrat skutečné atmosféry kolem přijetí Rokycan do třetího stavu, pak tyto zprávy najdeme v knihách purkmistrovských a v radních manuálech, kde se dochovala i pěkná latinsky psaná „Óda na svobodu Rokycanských” neboli „Óda na svobodné vlasti Rokycanské.” Čili tato pamětní kniha svým obsahem ještě neodpovídala svému názvu. Až několik desítek let po hrůzách třicetileté války, kdy bylo třeba zachovat budoucím generacím písemné zprávy o utrpení obyvatel, vypálení města a jiných událostech, došli měšťané k tomu, že je třeba zavést chronologické záznamy. A tak Liber memorabilium dostává charakter městské kroniky až v druhé polovině 18. století, kdy kronikář Josef Khinl zpětně popsal nejdůležitější historické události počínaje událostmi po Bílé hoře. První díl rokycanské kroniky končí v roce 1842. Má 198 folií (398 dodatečně stránkovaných stran) a co je velmi zajímavé – všechny zápisy jsou psány česky až na opisy privilegií vydaných v němčině.

Od roku 1842 pak pokračovaly další generace rokycanských kronikářů v nepřetržitých chronologických zápisech a s výjimkou let 1843-1860, kdy zápisy byly psány německy, je rokycanská městská kronika psána výhradně česky, neboť Rokycany byly ryze českým městem. Nejstarší dochovaná městská kniha z r. 1404 je sice zpočátku (asi do r. 1450) psaná latinsky, ale její další zápisy (i všech ostatních městských knih) jsou psány česky. Povinné zavedení němčiny v úřadech zasáhlo i Rokycany v době vlády Josefa II. za rokycanského purkmistra Josefa Fabiána Kellera, (který před purkmistrováním byl městským archivářem), v roce 1789, kdy se v Rokycanech začínají psát zápisy z jednání rady německy. Trvalo 80 let, než došlo k pádu němčiny a k znovuzavedení češtiny do všech rokycanských úřadů. Došlo k tomu v r. 1868 za vlády měšťanosty Gustava Haase a to na základě nařízení městského výboru ze dne 23. prosince 1868, dle něhož byla opět jako úřední jazyk zavedena ve všech městských kancelářích a úřadech počínaje 1. lednem 1869, čeština.

V současné době má kronika města Rokycan 30 svazků, z nichž svazky od 70. let jsou psány již na stroji.

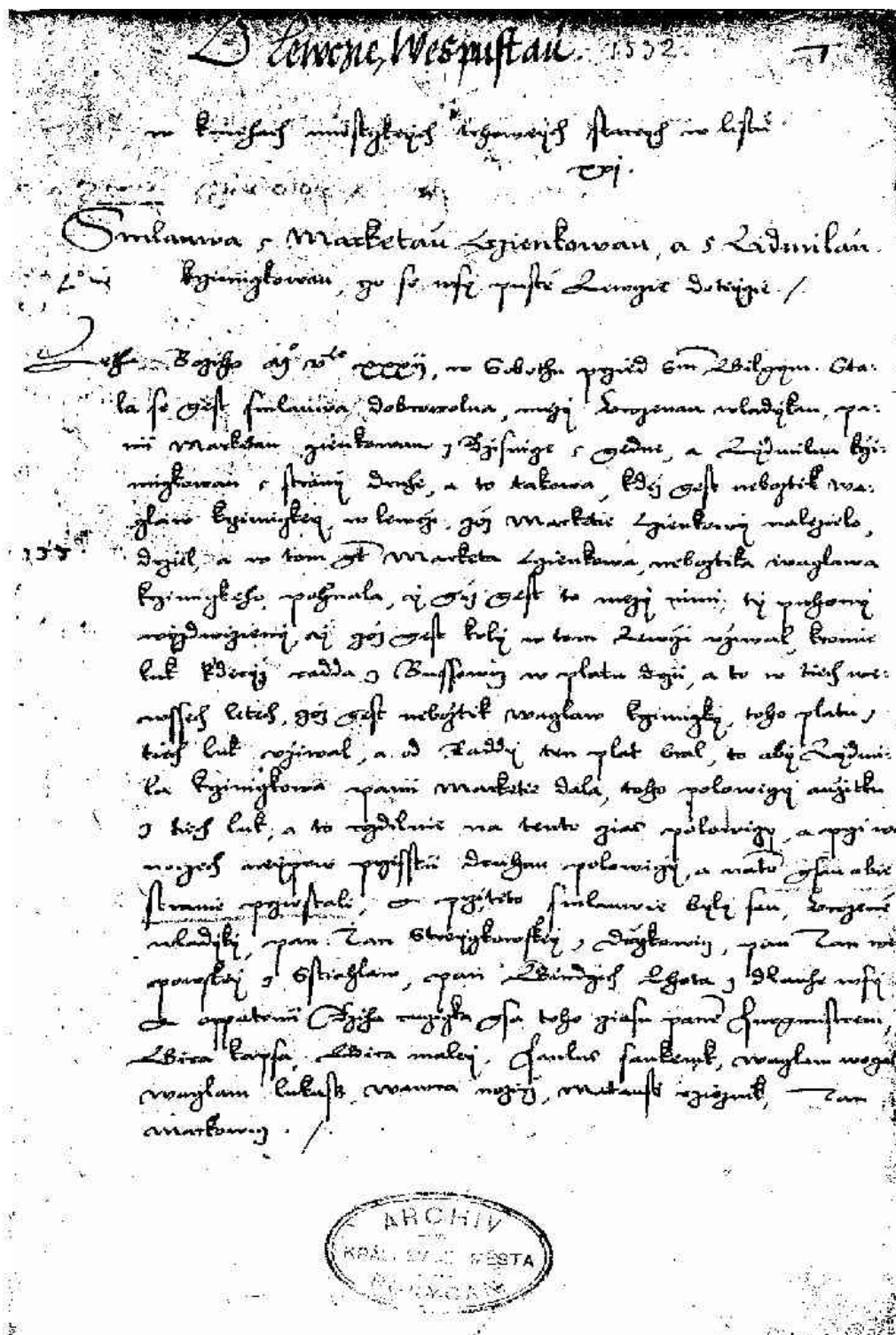
První úřední pokusy o jistou institucionalizaci kronikářství čili o oficiální zavedení kronik ve městech a vesnicích byl učiněn za přispění nejvyššího purkrabího českého hraběte Karla Chotka, který vydal 31. srpna 1835 guberniální nařízení o založení a vedení pamětních knih (kronik) ve všech městech, městysích, obcích světské i duchovní vrchnosti. Tyto kroniky měly být vedeny v řeči německé i latinské. Je zajímavé, že ač tento první pokus obecně ztroskotal, měl ohlas i v oblasti Rokycanska, kde se v některých obcích dokonce i ujal. Kromě Rokycan, kde se v psaní kroniky pokračovalo, našli jsme patrné stopy Chotkova nařízení i v malé obci Hradiště, kde dle tohoto gu-

berníálního nařízení začal kroniku psát sám rychtář a později po něm pokračovali další rychtáři a starostové. Pokus o zavedení obecní kroniky učinilo i městečko Mýto v r. 1849, avšak po prvním nadšení se do kroniky přestalo zapisovat po deseti letech, a v zápisech do ní se pokračovalo až začátkem 20. století, a to zřejmě v důsledku velkého požáru Mýta, kdy bylo třeba zanechat budoucím generacím nějakou písemnou zprávu o této nešťastné události. První i ostatní zápisy do mýtské kroniky jsou vedeny česky. Snahu o zavedení kroniky mělo i město Radnice, kde kronika byla založena již v r. 1836, ale psalo se v ní jen do r. 1850. Je to první kronika, kde zápis byl proveden v němčině. Obec Mlečice si na Chotkovo guberniální nařízení vzpomněla poněkud pozdě, ale přece. Kroniku založila obec v r. 1873 a první svazek této kroniky byl pro velmi zajímavý obsah a pěkný vypravěčský styl rovněž vydán zdejším archivem v roce 1998 tiskem. Další obcí, která reagovala na Chotkovo nařízení, byly Podmokly na severu Rokycanska, jejichž kronika byla založena v roce 1847 a obsahuje v chronologickém přehledu mj. i zajímavé zprávy o zlatém keltském pokladu, nalezeném v obci v r. 1771. Obec Vranovice založila kroniku v r. 1869 a Medový Újezd a Mirošov v r. 1888. Kroniky z ostatních obcí jsou založeny po vydání zákona č. 80 z 30. ledna 1920 o pamětních knihách.

Soustavnou péčí o vedení kronik a pátráním po některých ztracených kronikách či svazcích a velmi dobrou spoluprací s obcemi a jejich kronikáři se podařilo archivu nashromáždit a uložit v příslušných fondech na 550 svazků kronik obecních, školních, spolkových, soukromých apod. z let 1532-2000. Současně s nimi přebírá archiv i přílohy ke kronikám, které se vytvářely zejména po r. 1980. Bohužel v některých obcích (ale je jich velmi málo), se kroniky nebo některé svazky v průběhu času ztratily a v pátrání po nich, které překvapivě podnes přináší výsledky, se za pomoci starostů a kronikářů stále pokračuje. Stává se, že se některá kronika opravdu najde a je samozřejmě velmi milé, když sám starosta či z jeho pověření kronikář přinesou do archivu nalezený svazek. Rovněž se prostřednictvím obcí a kronikářů pátrá i po ztracených školních kronikách, o nichž víme, že byly vedeny, což se také občas setkává s dobrým výsledkem. Naposledy nám bývalý starosta Radnic p. Jaroslav Krchov osobně přinesl nalezenou kroniku školy v Hřešihlavech ze 70. let 19. století. Posledním úspěchem v tomto směru byl nález kroniky školy v Těních z let 1885-1927.

Po roce 1990, kdy se muzea vzdala metodického vedení kronikářů a evidence kronik, se tohoto úkolu pro rokycanský okres ujal zdejší státní archiv, který v r. 1992 poprvé svolal kronikáře na první pracovní poradu do archivu. Od té doby se kronikáři pravidelně schází každý rok na celodenním semináři v archivu, kde jednají o svých problémech a kde se řeší řada metodických a technických otázek. Ředitel archivu zpracoval pro kronikáře řadu příručních návodů, které vyústily ve zpracování drobné publikace „Kroniky a kronikáři” s návodem, jak správně vést po stránce obsahové i formální kroniku. Publikace se stala značně vyhledávanou nejen kronikáři z okresu, ale i z řady obcí a měst Čech i Moravy, jimž je zasílána.

Ve spolupráci s obcemi se nám podařilo jmenovat kronikáře i v obcích, kde tomu tak doposud z různých důvodů nebylo. V současné době kronika není vedena jen ve třech obcích z celkového počtu 68. Naší snahou je, aby zbytečným prodlením při shánění a jmenování kronikářů nevznikaly v zápisech do kronik velké mezery a aby chybějící zápisy byly pokud možno aspoň stručně dopsány. V některých případech jsme se proto museli dohodnout se starosty, že kroniky povedou sami, dokud nenajdou vhodnou náhradu. I tato skutečnost příznivě ovlivnila nalezení a ustanovení kronikáře.

První zápis do knihy “Liber memorabilium regiae civitatis Rokizzanae” z r. 1532

K dobré kronice přispívá nejen dobrý kronikář, ale zejména kronikář, který se tomuto písmáckému „řemeslu“ věnuje více let, neboť tím získává velké zkušenosti. A naopak – nepříznivě se odráží v kvalitě kroniky časté střídání kronikáře.

Na závěr je ještě třeba připomenout významný projekt, který se zrodil na semináři kronikářů v roce 1999. Na tomto setkání se kronikáři na návrh ředitele archivu rozhodli zhotovit za pomoci obcí jednorázově fotodokumentaci všech objektů v obcích k roku 2000. Tento projekt byl kronikáři projednán s obcemi, které s tím z valné části souhlasily a náklady na fotodokumentaci i na odměnu kronikářům hradily ze svého rozpočtu. A tak pro většinu obcí vznikla velmi zajímavá a cenná fotodokumentace nejen památkově chráněných, ale všech domů v obcích se stručným popisem obyvatel v nich bydlících. Je samozřejmé, že nejnáročnějším byl tento projekt pro město Rokycany, kde je na 2600 domů. Přes tuto skutečnost je třeba konstatovat ke cti vedení města, že se tohoto úkolu nezaleklo a na základě jeho rozhodnutí Ing. Dan Bartovský zhotovil velmi cennou sbírku asi 3700 černobílých fotografií všech objektů a samozřejmě i všech historicky cenných a památkově chráněných budov, skulptur apod.

Veškerá fotodokumentace z obcí byla předána k trvalému uložení v archivu a stala se součástí příslušného fondu města či obce. Některé obce zhotovily kopie fotodokumentace pro své vlastní potřeby.

Je zřejmé, že nástup elektronických médií do značné míry ovlivní charakter budoucích informací spíše ve směru negativním a vytvoří pro badatele určité informační vakuum. Jistému nebezpečí zkreslených informací digitálního světa může zamezit jedině klasickým způsobem a poctivě napsaná informace. V zápase digitalizace a klasické informace mohou v budoucnu kroniky jako cenný historický pramen v písemné podobě výrazným způsobem kladně ovlivnit objektivní historické bádání.

Bohatá sbírka kronik obecních, školních, spolkových i soukromých apod. tvoří nejceněnější část bohatství zdejšího archivu a její význam zajisté ocení zejména budoucí generace.

Literatura o kronikách

Zákon č. 80/1920 Sb. z. a n. ze dne 30. ledna 1920 o pamětních knihách

Cironis Petros: Kroniky a kronikáři (v okrese Rokycany), Rokycany 1996, 51 s.

Cironis Petros: Okres Rokycany 1999, Rokycany 1999, 72 s.

Cironis Petros: Soupis obecních, školních a spolkových kronik, uložených ve Státním okresním archivu Rokycany, Rokycany 2000, 68 s.

Cironis Petros: Kroniky a kronikáři. Vydáno k semináři kronikářů, konaném v archivu v r. 2002, Rokycany 2002, 47 s.

Černý Václav, Dr.: Kronikář, 2. vydání, Občanská knihovna, Praha 1940, 63 s.

Kazimour Josef: Návod k vedení pamětních knih, Praha 1933, 41 s.

Kolektiv: Příručka pro kronikáře, Min. informací a osvěty Praha 1951, 58 s.

Kolektiv: Příručka pro kronikáře, Orbis Praha 1956, 59 s.

Kouba Jaromír: Na pomoc začínajícím kronikářům, Regis 1996, 18 s.

Macháček Fridolín: Spisovna-archiv-památky-kronika, Praha 1949, 47 s.

Pubal Václav: Kroniky a kronikáři, Národní muzeum v Praze, 1976, 238 s.

Pubal Václav: Kroniky a kronikáři, Národní muzeum v Praze, 1985, 211 s.

Rafaj Pavel: Archivy a závodní kroniky, Praha 1982, 9 s.

Robek Antonín - Pubal Václav: Píšeme kroniku. Příručka pro kronikáře, Orbis Praha 1963, 112 s.

Historický sborník Karlovarska v Německu

(Karlsbader Historische Schriften. Band 1. Karlovy Vary, SOkA Karlovy Vary 2002. 228 s.)

Milan Augustin

V roce 1993 vydal Státní okresní archiv Karlovy Vary první svazek *Historického sborníku Karlovarska*. Toto periodikum vzniklo proto, aby vyplnilo tehdejší citelnou absenci publikačních možností, kde by autoři zabývající se regionálními dějinami Karlovarska mohli vydávat své nejnovější průzkumy, poznatky apod. Ročenka se zdárně ujala, především díky nečekanému zájmu ze strany čtenářů – první čtyři ročníky musel SOkA reeditovat, některé z nich dokonce dvakrát.

Sborník disponuje rovněž německými resumé, jež asi nejvíce přispěly k jeho rozšiřování a postupnému zájmu i mezi zájemci mimo území ČR, především v Německu. Projevovalo se to reakcemi či doplňky k jednotlivým článkům, našli se dokonce lidé, kteří archivu darovali další písemnosti či fotografie doplňující některé články. Příznivému dojmu napomohla i skutečnost, že již od 1. ročníku HSK patřili mezi autory také někdejší občané ČSR německé národnosti, kteří byli po válce odsunuti do Německa. K nejvěrnějším a nejerudovanějším z nich patří prof. dr. Rudolf Schönbach z University Augsburg, prof. dr. Ludwig J. Weigert z Technické university Braunschweig a Alfred Zeischka, rodák z Valče, jenž byl dokonce v počátcích sborníku připraven jeho tisk – v případě nezájmu oslovených institucí – zaplatit.

Po vydání asi šesti ročníků přišla ze strany Heimatverbandu der Karlsbader e. V. – tj. organizace sdružující odsunuté Němce z Karlových Varů – první oficiální nabídka ke společné spolupráci. Bylo navrženo, aby z prvních pěti ročníků byly vybrány nejzajímavější a nejatraktivnější články o Karlových Varech, ty přeloženy do němčiny a nakonec vydány jako samostatná kniha pod názvem *Karlsbader Historische Schriften*. Vznikla tedy pracovní skupina, dá-li se to tak říci, o dvou členech, z nichž každý zastupoval svou institucionální a zároveň i národní stranu. Za Heimatverband der Karlsbader jím byl prof. dr. Ludwig J. Weigert, za karlovarský okresní archiv pak M. Augustin.

Následovala korespondenční diskuse o výběru jednotlivých článků, bylo zvažováno, které jsou ještě zcela aktuální, které objevené a atraktivní pro německého čtenáře atd. Nakonec byl oboustranně schválen seznam celkem 14 příspěvků, které měly jednak vytvářet oblouk od nejstarších dějin až k roku 1938 a jednak představit nejružnější oblasti dějin lázeňského města. Vzhledem k pestrosti jednotlivých českých sborníků se to celkem podařilo, jak se alespoň autor příspěvku domnívá.

Další krok představovaly překlady, které byly svěřeny dlouholeté osvědčené překladatelce okresního archivu Angele Frankové. Jednotlivé překladatelské problémy, zvláště terminologického charakteru, byly konzultovány s redaktorem sborníku, po jejich zvládnutí pak odešly přeložené texty na německou stranu, kde byly podrobeny důkladné jazykové i odborné kritice. Často se stávalo, že německá strana kladla nelehké otázky spojené s dalším výzkumem archivního materiálu, což na jednu stranu celý projekt časově zatěžovalo, na straně druhé však vedlo k odstranění mnoha nepřesností či doplnění nových skutečností. Vždy převládala slušnost a vůle ke kompromisům na obou stranách, takže i přes různé překážky a zdržení šla práce kupředu.

Během zpracování příspěvků, které se dělo samozřejmě již pouze formou počítačovou, docházelo někdy ke kuriozním případům, jak ostatně zná asi každý, kdo s počítači pracuje. Největším problémem se jevilo přenášení určitých znaků – především pomlček a spojovníků – jak mezi českou a německou verzí Wordu, tak především s macintoshovým prostředím programu grafika Jana Pelce. Řešení problémů tohoto druhu, spojených s německou akurátností prof. Weigerta, připravily redaktorovi nejednu vyčerpávající chvíli.

Aby byla kvalita německého sborníku co nejlepší a SOkA Karlovy Vary se nemusel v zahraničí za nic stydět, bylo rozhodnuto, že všechny obrazové přílohy, které nebyly v dřívějších letech předány tiskárně v digitalizované podobě, budou dodatečně naskenovány, aby docházelo k co nejmenší ztrátě kvality původních předloh. Že se tento náročný přístup vyplatil i za cenu obrovské práce navíc, dosvědčuje celková kvalita obrazové části německého sborníku.

Finanční krytí zajistily celkem tři subjekty: Státní okresní archiv Karlovy Vary (grafické práce a příprava pro tisk), Heimatverband der Karlsbader (překlady textů) a bavorské ministerstvo práce, sociálních věcí, rodiny, žen a zdraví (prostřednictvím Haus des deutschen Ostens v Mnichově). Celkový náklad 700 kusů si rovným dílem rozdělily první dvě jmenované instituce. Zatímco německá strana své exempláře prodává, okresní archiv využívá těchto výtisků k reprezentaci na mezinárodním poli, popř. k odměňování dárců a badatelů z Německa, výměně publikací apod.

I přes to, že práce celkem rychle postupovaly, byly nutné celé dva roky, než publikace spatřila světlo světa, a to jen díky úžasnému vynálezu jménem e-mail. Kdybychom jej neměli a museli se spoléhat pouze na rychlost pošty, byli bychom se všemi konzultacemi k překladům a obsahovým problémům – a to už zcela uondáni – stále ještě na samém začátku.

Vydáním knihy *Karlsbader Historische Schriften* však okresní archiv sledoval ještě jednu linii, v podstatě politickou. Chtěl totiž zároveň s německou stranou ukázat lidem na obou stranách hranice, že spolupráce mezi Čechy a Němci je možná, a to i na tématu problémovém, jakým jistě jsou pro Čechy a Němce jejich společné dějiny.

Prostorová krize Státního okresního archivu Karlovy Vary

Milan Augustin

Je to již mnoho let, kdy SOkA Karlovy Vary začal upozorňovat na nedostatek úložných prostor, tak dlouho, že již v roce 1986 byl radou někdejšího ONV Karlovy Vary schválen záměr novostavby okresního archivu. Zůstalo však jen u slov, tedy přesně řečeno u zápisu.

Současná situace

Centrála SOkA – Karlovy Vary se nachází v budově bývalé obecné školy z 80. let 19. století, která byla na počátku 70. let 20. století přestavěna na okresní archiv a jak svědčí dobové fotografie, již tehdy disponoval tento objekt jen malou prostorovou rezervou. Nastěhování archiválií do nevytápěného objektu navíc časem způsobilo mohutný výskyt dřevomorky, která ohrožovala prakticky všechny přízemní depozitáře. Jak se ukázalo během pozdějších stavebních úprav, byla přestavba archivu stavebním podnikem a jeho fušery značně odbyta, a tak budova bojovala od samého začátku se zásadními těžkostmi technického rázu.

Aby byly dřevomorka a celkové nezdravé prostředí archivu eliminovány, přistoupilo se koncem 80. let k postupným sanacím jednotlivých depozitářů. Zlepšení podmínek však mnohdy vedlo ke snížení úložní plochy regálů, což mělo neblahý vliv na celkovou kapacitu archivu. Situace dozrála na počátku 90. let k tomu, že byl vytypován nový depozitní prostor, do něžž byla přestěhována téměř 1/3 veškerého archivního materiálu. I když se takto na nějakou dobu prostorová situace vyřešila (ovšem i za cenu toho, že svozy archivního materiálu byly z minima omezeny téměř na nulu), novými přírůstky v letech 1999–2002 *byly tyto rezervy téměř vyčerpány*. V současné době lze počítat s posledními maximálně cca 100 bm rezerv při uložení archiválií na chodbách.

Detašovaný depozitář v Jáchymově je asi 80–100 let starým objektem, původně továrnou na tabák, potom výrobní halou Tesly Ostrov, dnes v soukromém držení fy Trenti Praha. Archivu byla budova pronajata v roce 1991, kdy sem bylo přestěhováno cca 1000 bm archiválií. Jde o prostor o 245 m², jenž je zabezpečen pouze mřížemi, vytápění se děje prostřednictvím plynové kotelny. Je v celkově zdevastovaném stavu, jednou zde již prasklo v podlažích nad depozitáři potrubí a voda protékla do archiválií. Navíc jde o objekt, kde se setkáváme se značnými problémy při zajišťování nezbytné ostrahy.

I v tomto objektu je úložní kapacita téměř vyčerpána, v současné době lze počítat s cca 150 bm rezerv.

Jednou z nejcitelnějších nevýhod tohoto depozitáře je jeho vzdálenost od centrály archivu (20 km), což komplikuje služby pro badatele i pravidelnou očistu archiválií. Dále je to jeho finanční náročnost, neboť i přes špatné podmínky uložení je SOkA nucen za pronájem a vytápění ročně platit přes 200 000 korun.

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že současná situace SOkA Karlovy Vary je kritická, neboť rezerva archivu je naprosto vyčerpána, přičemž 1/3 archiválií je uložena ve velmi problematických podmínkách odloučeného depozitáře. Zároveň má SOkA Karlovy Vary uloženo přes 100 bm archiválií v SOA Plzeň, pob. Žlutice (fondy landrátů, OV NF Karlovy Vary ad.), které zase ztěžují úložnou flexibilitu oblastnímu archivu.

Možnosti řešení

Během předchozích let byly zvažovány v podstatě tři varianty řešení:

a) Nalezení náhradních prostor za depozitář v Jáchymově

I když se jedná o zcela neperspektivní nahrazení jednoho provozoria jiným, bylo v roce 2001 vypsáno výběrové řízení na pronájem vhodnějších prostor, a to jako reakce na neschopnost pronajímatele zajistit vytápění jáchymovského depozitáře. Při splnění základních požadavků, tj. lepší dostupnost z centrály, možnost vytápění a EZS, se náklady vyšplhaly až o 300% (ze 460 Kč/m² v Jáchymově až na 1500 Kč/m²). Proto byla tato varianta jako nepřijatelná ihned odmítnuta a nelze ji pro její naprostou neperspektivnost a ne hospodárnost v žádném případě doporučit ani do budoucna.

b) rekonstrukce a přístavba centrály SOkA

Toto původně dosti reálné řešení zamýšlelo rozšířit úložné kapacity přistavěním rezervního depozitáře na dvoře, resp. zahradě SOkA. Ve 2. polovině 90. let se však ukázalo, že v majetku státu není celý oplocený areál okresního archivu, jak se původně automaticky předpokládalo, nýbrž jen budova, parcela pod ní a parcela dvora, zatímco okolní zahrada patří městu Karlovy Vary. Toto zjištění, vyvolané majetkovými nároky města, ztížilo možnost přístavby.

Proto došlo k jednáním s celkem dvěma primátory města Karlových Varů o prodeji, popř. postoupení těchto parcel do užívání okresního archivu. V roce 2000 byla – na základě příslibu Magistrátu města Karlovy Vary, že parcely odprodá – zadána a vypracována studie takového řešení, jež odhadla náklady stavby na 40 mil. Kč. Oba pokusy o jednání s primátory však byly bezvýsledné, neboť město neprojevovalo zájem vyjít státu vstříc a postoupení nebo prodej parcel odmítlo. Po této zkušenosti, jíž SOkA obětoval více než rok, bylo přednostou M. Machoněm rozhodnuto, že bude tato možnost jako neprůchodná definitivně opuštěna.

c) výstavba nové archivní budovy

Pro nový SOkA bylo vyčleněno místo v areálu bývalých kasáren Dvory II, kde je v současné době sídlo Krajského úřadu a několika dalších administrativních subjektů. Byl vypracován projekt novostavby SOkA pro účely územního řízení, jež by mělo být uzavřeno právoplatným stavebním povolením. Na přelomu let 2001–2002 byla poloha novostavby SOkA v rámci areálu Dvory II dvakrát změněna, což vyvolalo další zdržení. Nakonec bylo odsouhlaseno, že budova bude stát na parcelách č. 527/3, 5, 6, 7, 8, 9, 110 v k.ú. Dvory, které byly Okresním úřadem Karlovy Vary při delimitaci v roce 2002 připsány Státnímu oblastnímu archivu v Plzni.

Územní řízení se však vleкло předlouhé měsíce, a to s odůvodněním stavebního úřadu, že zastavovací studie celého areálu nebyla dosud schválena Magistrátem města. Teprve v květnu 2003 se konečně celá záležitost opět pohnula kupředu a vznikla naděje, že by územní řízení mohlo být v dohledné době dokončeno. Stalo se tak a ze strany SOA byly již podniknuty kroky k získání finanční dotace na stavbu nové účelové budovy Státního okresního archivu Karlovy Vary.

Historická zpracování vývoje měst a obcí ve Státním okresním archivu Sokolov a jejich vydávání

Vladimír Vlasák

Správci a zvláště zpracovatelé archivních fondů vzniklých z činnosti orgánů místní komunální správy se naskýtá příležitost hlouběji proniknout do problematiky vývoje jednotlivých měst a obcí a dovést své poznání až k různě koncipovaným zpracováním jejich dějin. Typologicky jsou takové fondy v našich archivech sdruženy do tří skupin, jež tvoří fondy archivů měst a obcí do roku 1945, městských a místních národních výborů a někde i místních správních komisí z let 1945 až 1990 a městských a obecních úřadů od roku 1990. Jejich zpracování a badatelské využití jsou důležitou cestou v obohacení dosavadních znalostí historie komunit, které již od vrcholného středověku tvořily významnou složku společenského rozvoje v českém státě.

Na Sokolovsku, které patří k typickým regionům českého pohraničí prošlo po druhé světové válce hlubokými společenskými proměnami, zejména skoro úplnou obměnou osídlení, nejevily orgány místní správy v době do roku 1989 zájem o ucelený historický obraz vývoje jimi řízených měst a obcí. Ideologická klíše modelující výklad zvláště novějších dějin preferovala i v regionální historiografii jen určitá vybraná témata, jimž byla také dopřána publicita. Ačkoliv se tehdy i zde objevily mezi českými historiky první snahy o zpracování dějin jednotlivých míst, uveřejnění se dočkala jen menší část jejich výsledků, a to převážně ve sporadických regionálních periodikách.

Teprve politické změny, jež uvedly do pohybu listopadové události roku 1989, přinesly také do této oblasti zásadně odlišné postoje a možnosti. Nejen, že se názory a stanoviska v nazírání na historii a tradice rychle zbavovaly předchozích nánosů a rostla potřeba jejich širšího poznání, ale ve správních institucích se objevil dostatečný počet nových lidí s upřímným zájmem tomuto trendu napomoci a využít k tomu i podstatně příznivější podmínky v typografické práci. Již od počátku devadesátých let silně narůstaly mezi představiteli správ měst a obcí také na Sokolovsku požadavky na monografická zpracování dějin měst a obcí a jejich vydání. V publikacích tohoto druhu spatřovali mimo jiné také osvětový prostředek posilující komunitní identitu mezi obyvateli svých obcí a přikládali jim i jistou funkci vnější obecní reprezentace. Někdy podnítily jejich vznik různé pojaté připomínky místních historických výročí a nelze pominout ani to, že v řadě případů měly být rovněž z české strany příspěvkem k regionální historiografii českého pohraničí, k němuž paralelu tvořily v Německu krajanskými spolky původních obyvatel vydávané práce o místních dějinách. Vedle kronikářů, několika regionálních historiků a okresního muzea byl častěji vyzván ke spolupráci na přípravě a vydání monografických studií o vývoji měst a obcí také okresní archiv.

Jako první se na okresní archiv obrátil se záměrem zpracování a vydání dějin obce již roku 1991 Karel Zimmer, starosta Dasnic, jedné z nejmenších obcí na Sokolovsku. Na jeho popud napsal dějiny této obce, k níž patří i historicky významná lokalita Chlumeck, ředitel archivu Vladimír Vlasák. Jejich vylíčení od počátků do nejnovější doby bylo vydáno v roce 1992 a po pořízení německého překladu publikováno společně v obou jazykových mutacích o rok později. Možnosti malé obce i požadavky, jež měla publikace v očích její správy splňovat, se promítly do nenáročné formální podoby vydání i v doplnění historického textu jen seznamy využitých archivních fondů, edic pramenů a literatury a malou obrazovou přílohou.

Přibližně rok po prvním takovém impulsu začalo město Chodov v rámci chystaných oslav městských výročí v roce 1994 organizovat práce na vypracování a vydání dějin města. Redakčního vedení na přípravě publikace se ujal místní pedagog Štěpán Podešť, ilustrace a grafickou úpravu vytvořil karlovarský výtvarník Jiří Červenka, fotografickou část zpracoval chodovský fotograf Stanislav Stehno a text historického výkladu s aparátem redukováným v rozsahu předcházející práce vypracoval a doprovodnou dokumentaci vybral ředitel okresního archivu V. Vlasák. Kniha Dějiny Chodova vyšla před oslavami města v roce 1994 ve vcelku zdařilé podobě odpovídající požadavku vydavatele na její reprezentativnější ediční vybavení.

Souběžně s touto prací napsal V. Vlasák pro obec Vintířov stručný historický nástin jejího vývoje, jehož text byl zprvu uveřejněn v letech 1994 a 1995 v místním vintířovském zpravodaji a dalšího vydání se dočkal v roce 2002 jako úvodní část propagační publikace obce. Krátce poté se inspirovala příkladem Dasnic ve vydání dějin obce sousední obec Kaceřov a město Nové Sedlo začalo podobně jako sousední Chodov připravovat 600. výročí nejstarší písemné zmínky o Novém Sedle. Se žádostí o pomoc při zpracování a vydání historických publikací se obrátily na okresní archiv. Paralelní zvládnutí tak obsáhlé historické problematiky obou obcí od nejstarší do nejnovější doby, kterou u Nového Sedla ještě rozšiřuje dosti bohatý vývoj připojených částí Loučky a Chranišev, přimělo V. Vlasáka, aby přizval ke spolupráci na zpracování textu obou prací odbornou archivářku Evu Vlasákovou. Témata si autoři časově rozdělili a V. Vlasák vypracoval historický výklad do konce druhé světové války a E. Vlasáková od roku 1945 do současnosti. Obě publikace vyšly skoro současně v roce 1997 vybavené typograficky podle možností vydavatelů s již standardně redukovanou informační výbavou a doplněné obrazovou dokumentací a novosedelská také s německým resumé.

O rok později vydala obec Královské Poříčí monografii o své historii, pro niž zpracovali oba zmínění pracovníci okresního archivu text o vývoji Královského Poříčí a připojených částí obce Jehličná a Alberov, připravili větší část obrazové dokumentace a napsali německé resumé. K přípravě publikace byl obcí přizván ještě badatel zabývající se dějinami uhelné těžby v sokolovském revíru Jaroslav Jiskra, který do publikace napsal kapitolu nazvanou Hornictví v Královském Poříčí.

Na výzvu zástupců města Lokte dokončili V. Vlasák a E. Vlasáková v roce 2001 text práce Dějiny města Lokte zabývající se vývojem historicky v regionu patrně nejvýznamnější sídelní lokality od počátku do roku 1989. Zatím zůstalo její knižní vydání odloženo a jen od listopadu 2002 vychází na pokračování v místních Loketských listech kapitola napsaná V. Vlasákem s názvem Dějiny Lokte ve feudálním období. V současnosti se pro uvažovanou publikaci připravuje výběr obrazové dokumentace a resumé, jež by mělo být přeloženo do němčiny, angličtiny a ruštiny.

Dosud poslední monografií z oblasti místní historiografie zpracovanou pracovníky okresního archivu jsou Dějiny města Kynšperku nad Ohří. Napsali je opět s obvyklou dělbou při tvorbě V. Vlasák a E. Vlasáková, kteří pro ně vybrali také část obrazového doprovodu, a v roce 2002 je vpražském vydavatelství MAROLI vydalo město Kynšperk nad Ohří ke svému 770. výročí. Zpracování se podrželo autory již zavedeného odkazového aparátu, text práce doprovodily černobílé reprodukce a barevná obrazová příloha, nebylo však k němu připojeno cizojazyčné resumé.

Ne vždy se vše z původních záměrů spolupráce měst a obcí a okresního archivu při vydávání historických monografií k oboustranné spokojenosti podařilo. Přes řadu problémů, jež se při jejich realizaci vyskytly, představují dnes tyto publikace ale vcelku reprezentativní soubor dokladů výjimečného zhodnocení archivní práce, které velmi pozitivně ovlivňují vedle dalších příkladů využívání archiválií postoje zejména orgánů místní samosprávy ve vztazích k okresnímu archivu a jeho fungování a kladně se odrážejí i při řešení společných úkolů na úseku spisové služby a vyřazování písemností a jejich ukládání v archivu a v obecném nahlížení na význam archivní dokumentace.

Ještě zdaleka ne vše mohlo být z pramenného archivního bohatství ke zpracování této tematiky v regionu jak vlastními archivními pracovníky, tak i dalšími badateli využito. Ačkoliv zůstává zatím zčásti archivně nezpracovaný, nabízí se mu jen ve Státním okresním archivu Sokolov základní archivní materiál zachovaný v 16 fondech archivů měst, 94 fondech archivů obcí, 10 fondech městských národních výborů, 66 místních národních výborů a 18 místních správních komisí a pro nejnovější období již i v 10 fondech městských úřadů a 28 obecních úřadů.

Zvládnutí tak náročných badatelských úkolů, k nimž se někteří z pracovníků okresního archivu na popud měst a obcí odhodlali, bylo možné pouze v podmínkách, které dosti ulehčilo soustředění naprosté většiny pramenných edic, obecné i regionální historické literatury a zvláště jak uvedených primárních, tak také doplňkových souborů písemných i obrazových pramenů v jediné archivní instituci. Vyváženost výkladů historické problematiky v dlouhých vývojových úsecích si vyžádala mimo zvládnutí heuristické práce v publikovaných zdrojích ještě provedení prvotního pramenného výzkumu jak v základních archivních fondech, tak i pramenů uložených v řadě dalších místních i regionálních fondů. V sokolovském okresním archivu je představovaly hlavně archivy cechů, škol, církevních institucí a spolků s místní působností a okresních úřadů, okresních zastupitelstev a okresních národních výborů s oblastními kompetencemi. Jen menší díl heuristické práce musel být při výzkumu k dějinám jednotlivých měst a obcí na Sokolovsku proveden v cizích archivech. Zčásti byly doplněny údaje z literatury a pramenných edic nacházejících se v jejich knihovnách a zčásti se pramenné studium rozšířilo i na archiválie uložené převážně ve fondech Státního oblastního archivu v Plzni, zejména ve sbírce matrik a archivech šlechtických velkostatků. Jen ojediněle využili autoři při této práci dalších typů pramenů, a to například výpovědi pamětníků pro dokreslení novějšího vývoje.

Za této relativně příznivé situace dovolilo proniknutí do široké heuristické základny archivářům vy těžit z práce na monografických zpracováních historického vývoje komunit, jež se dočkaly díky iniciativě měst a obcí knižního vydání, ještě několik badatelských mimo produktů uveřejněných jiným způsobem. Během práce na dějinách Chodova bylo nutno se seznámit rovněž s vývojem obcí, které dnes patří k tomuto městu. Při tom vznikla kratší studie V. Vlasáka o dějinách obce Smolnice po roce 1945, pro niž našel pramennou oporu hlavně ve zpracovaném archivním fondu MNV Smolnice a již vydal v německém překladu roku 1993 smolnický krajanský spolek v Německu v jednom ze svazků svých vzpomínkových publikací.

Úloha velkého sklářského podniku v moderním rozvoji města Nového Sedla a objevy a shromáždění významných písemných i obrazových dokumentů k jeho dějinám při přípravě práce o vývoji Nového Sedla přiměla archiváře V. Vlasáka a E. Vlasákovou zpracovat společně s tehdejším ředitelem závodu Františkem Smetanou rozsáhlejší historickou studii o této sklárně. Ke 120. výročí jejího vzniku ji s anglickým a německým resumé a obrazovou přílohou vydala v roce 1998 jako samostatnou publikaci akciová společnost Avirunion. Podobně pak vznikl i příspěvek V. Vlasáka o vývoji základního školství v Kynšperku nad Ohří do roku 1945 vydaný místní základní školou v její výroční publikaci roku 2002.

Mimo historické práce podnícené zájmem ze strany měst a obcí vznikla v sokolovském okresním archivu vlastně jen menší studie V. Vlasáka o vývoji Čisté. Její napsání souviselo s archivním zpracováním fondu Archiv města Čistá. Do sborníku statí o tomto zaniklém městě uprostřed Slavkovského lesa vydaného roku 1992 ji v německém překladu jako úvodní příspěvek zařadili redaktoři z řad čisteckých rodáků žijících v Německu.

Velká většina publikační produkce, na níž se v posledním desetiletí podílel Státní okresní archiv Sokolov, vznikla z iniciativy měst a obcí Sokolovska a jejich zájmu o poznání vlastního vývoje a prezentaci jeho dějinného obrazu. Tyto impulsy výrazně ovlivnily tématické zaměření historické práce pracovníků archivu, kteří se zpracovatelských úkolů ujali. Výsledek vzájemné spolupráce mezi archiváři a komunálními správami. představuje na tomto poli především několik historických monografií zabývajících se vývojem jednotlivých měst a obcí v širokém časovém záběru. Mezi ostatními podobnými pracemi, jež byly za tuto dobu na Sokolovsku publikovány, zaujala díla archivářů důstojné místo. Snažili se jimi přispět k širšímu poznání dějin pohraničního regionu Sokolovska a tím i k formování hlubšího povědomí jeho obyvatel.

Bibliografie

Vladimír Vlasák: Dějiny Dasnic. Obraz vývoje obce v českém pohraničí, Dasnice, Obecní úřad (1992), 34 s.

Vladimír Vlasák: Geschichte der Stadt Lauterbach, in: "Ba u(n)s dahamm...". Heimatbuch der Bergstadt Lauterbach im Kaiserwald, Illertissen-Augsburg 1992, s. 12-18

Vladimír Vlasák: Dějiny Dasnic. Obraz vývoje obce v českém pohraničí, Die Geschichte von Dassnitz. Abriß der Entwicklung einer Gemeinde im böhmischen Grenzland, Dasnice, Obecní úřad (1993), 34 a 36 s. a obraz. příloha

Vladimír Vlasák: Epilog der Geschichte von Pechgrün, in: Pechgrün am Fuße des Erzgebirges. Ein verschüttetes Dorf. Geschichte und Erinnerungen, Bd. 2, Selb-Stuttgart 1993, s. 61-68

Vladimír Vlasák: Dějiny Chodova, Chodov, Městský úřad 1994, 65 s. a obraz. příloha

Vladimír Vlasák: Stručný historický nástin vývoje Vintířova, Vintířovský občasník 1994, č. 4 (březen) - 1995, č. 9 (červen)

Vladimír Vlasák, Eva Vlasáková: Dějiny obce Kaceřova, Kaceřov, Obecní úřad 1997, 66 s.

Vladimír Vlasák, Eva Vlasáková: Dějiny města Nového Sedla, Nové Sedlo, Město 1997, 97 s. a obraz. příloha

Vladimír Vlasák, Eva Vlasáková, Jaroslav Jiskra: Dějiny obce Královské Poříčí, Královské Poříčí, Obec 1998, 159 s.

Vladimír Vlasák, Eva Vlasáková, František Smetana: 120 let sklárny v Novém Sedle, Nové Sedlo, Avirunion a. s. 1998, 119 s.

Vladimír Vlasák, Eva Vlasáková: Dějiny města Lokte, rukopis, 2001, 114 s.

Vladimír Vlasák, Eva Vlasáková: Dějiny města Kynšperku nad Ohří, Praha, MAROLI 2002, 115 s. a obraz. příloha

Vladimír Vlasák: Vývoj základního školství v Kynšperku nad Ohří do roku 1945, in: Základní škola v Kynšperku nad Ohří. Ve službách vzdělání 1902-2002, Kynšperk nad Ohří, Základní škola 2002, s. 6-12

Vladimír Vlasák: Historie, in: Obec Vintířov 1523-2002, Vintířov, Obec 2002, s. 4-16

Vladimír Vlasák: Dějiny Lokte ve feudálním období, Loketské listy. Informace - kultura - samospráva, roč. 7 (2002), č. 11 a sq.

Konzervátorské pracoviště Státního okresního archivu Domažlice v Horšovském Týně

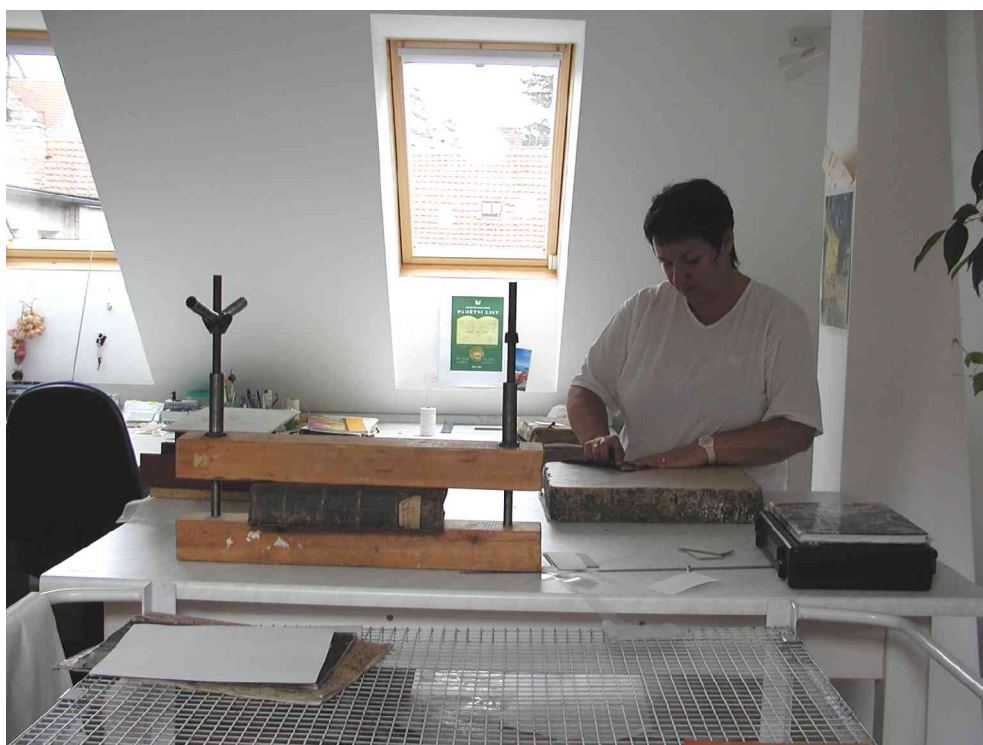
Věra Steinbachová

V roce 2002 byla již sedmým rokem v provozu konzervační dílna Státního okresního archivu Domažlice v Horšovském Týně. Svou činnost zahájila v první polovině roku 1996 poté, co koncem předešlého roku byly dobudovány ve východní části podkroví budovy archivu v Horšovském Týně, nám. Republiky 10 potřebné prostory. Sádrokartonovou vestavbou tu vzniklo celkem pět místností, ve kterých byla zřízena chemická laboratoř, konzervační dílny a kancelář o celkové výměře 80m².

Po vybavení pracoviště byly přijaty tři pracovnice bez speciálního školení - dvě středoškolačky a jedna inženýrka chemie. Při jejich výběru bylo přihlédnuto zejména k manuální zručnosti a výtvarnému citu. Po absolvování odborných stáží na renomovaných konzervátorských pracovištích se začalo v Horšovském Týně s opravou aktového materiálu ze 17. - 19. století (papír ruční výroby)

z fondu Archiv města Domažlice, který byl velmi silně degradován předcházejícím nevhodným uložením. Podle charakteru poškození archiválií se používaly tři základní restaurátorské metody: dolévání papírovinou, studená laminace a lepení. Samozřejmostí bylo od začátku kontrolní měření pH, případné odkyselení, čištění suchou i mokrou cestou a zpevňování papíru klížením.

Díky dobrým kontaktům a častým konzultacím s odborníky zvládly konzervátorky opravu ručního papíru a po třech letech činnosti po dovybavení dílny potřebným zařízením (zvlhčovací komůrka) začaly s opravou pergamenů a voskových pečetí. Jejich práci posuzovali opět zkušenější kolegové a o její kvalitě se vyslovili pochvalně.

Z konzervační dílny Soka Domažlice v Horšovském Týně

Od roku 1999 se jedna z konzervátorek začala zajímat o knižní vazbu a zároveň se tuto techniku učila zvládat. Během dvou let, kdy opět sbírala zkušenosti na stážích v SOA Třeboň a SÚA Praha, získala nezbytné zkušenosti a dovednosti k tomu, aby začala opravovat první rukopisy. Tato činnost si vyžádala další prostory, proto byla v roce 2001 adaptována i druhá část podkroví budovy v Horšovském Týně a od roku 2002 tu byla zřízena a potřebným zařízením vybavena knihařská dílna.

Do reformy archivnictví v srpnu 2002 se v dílně vedle vlastních archiválií restaurovaly i materiály z okresních archivů západočeské oblasti (SOKA Plzeň – sever, Plzeň – jih, Tachov, Sokolov) a středních Čech (SOKA Příbram a Mladá Boleslav). V současné době byla činnost omezena na vlastní archiválie a archiválie z jiných okresních archivů Státního oblastního archivu v Plzni.

V roce 2002 ošetřily tři konzervátorky SOKA Domažlice především degradované archiválie z fondů Archiv města Domažlice, Archiv města Horšovský Týn a některých cechů. Dohromady i pro jiné archivy bylo ošetřeno 2 623 ks aktového materiálu, 10 rukopisů včetně vazby (1 411 listů), 40 pergamenových listin, 60 papírových listin a 31 voskových pečeti.

Nález souboru skleněných negativů v Plané

Jan Edl, Markéta Novotná

Velmi zajímavým a bohatým zdrojem informací mohou být i obrazové druhy archiválií. V roce 2001 obdržel Státní okresní archiv v Tachově informaci o existenci velkého množství skleněných negativů v Plané u Mariánských Lázní. Pracovníci archivu prověřili místo nálezů na půdě domu čp. 98 a začali pátrat po dalších podrobnostech.

Z fondu MěNV Planá se podařilo určit, že se jedná o materiál pocházející z činnosti plánských fotografů otce a syna Weinmannových a Antona Wepse. Z průzkumu seznamů domovské příslušnosti založených v roce 1937 vyplynulo, že v Plané existovaly dva fotoateliéry. První z nich, sídlící na Hauptstrasse čp. 18/II. (dnes tř. Dukelských hrdinů čp. 74), vedl nejprve Johann Weinmann (28. 8. 1872 - 31. 12. 1921), posléze jeho stejnojmenný syn (5. 3. 1910 - 21. 2. 1942). Ten padl jako příslušník německé armády v Rusku a fotoateliér dále provozovala vdova po něm Anna Weinmannová.

Druhý fotoateliér vlastnil Anton Weps (* 27. 5. 1881), který nabízel zhotovení svatebních, rodinných, spolkových a dalších snímků v reklamě otištěné v adresáři bývalého plánsko-bezdružického okresu z roku 1926. Kdy přesně začal v Plané fotografovat, nevíme. Jeho ateliér tehdy sídlil na náměstí vedle radnice v domě čp. 2/I.

Oba ateliéry byly sloučeny zřejmě již na počátku války, zcela jistě po smrti Johanna Weinmanna (+ 21.2.1942). Vdova po něm Anna Weinmannová fotografkou nebyla, a tak byl ateliér sloučen s Wepsovým, který zůstal jediným fotografem v Plané. Skutečnost, že ateliéry byly sloučeny, je zřejmá i z poválečných spisů MěNV Planá týkajících se zavedení národních správ, kde je uveden pouze jeden ateliér (Weps-Weinmann). Po osvobození byl ateliér svěřen národnímu správci Ottovi Erbenovi. Na jaře 1947 pak převzala provozování fotografické živnosti Ludmila Landischová-Ježilová.

Archivu se podařilo negativy získat a 30 přepravků materiálu bylo převezeno do depozitáře přizpůsobeného k tomuto účelu. Soubor byl zaevidován pod EL JAF č. 961 a ve spisu o fondu č. 1069 dokládá smlouva uzavřená s majitelkou domu, kde byl nález učiněn, způsob nabytí negativů archivem. Prvním průzkumem jsme zjistili, že celý soubor je průběžně pročíslován, nejvyšší číslo se pohybuje okolo 42 000. V číselné řadě však jsou velké mezery, řada negativů je ve střepové podobě nebo vzájemně slepena. Soubor je poškozen dlouhodobým nevhodným uložením na půdě domu, zejména výkyvy teploty a vlhkosti. Teprve po identifikaci negativů bude možné jednoznačně určit,

z produkce kterého z ateliérů pocházejí či zda byly soubory negativů sloučeny. Poválečné soupisy inventáře již spojeného ateliéru nám při řešení této otázky nepomohou. Je v nich poměrně podrobně evidován každý kus vybavení, o fotografických negativech se zde však vůbec nehovoří.

Skleněné desky mají rozměry 10x15, 13x18 a 12x16,5 cm. Negativy zachycují jednotlivé postavy, ale např. i svatby, spolky, v menší míře nemovitosti, novoroční a další přání. Množství negativů obsahuje dva záběry.

Rádi bychom se pokusili zajistit zrestaurování a identifikaci celého souboru. Obrátili jsme se proto na 10. oddělení péče o fyzický stav archiválií SÚA Praha s prosbou o metodickou pomoc, konkrétně na dr. ing. Michala Ďuroviče, který se na soubor přijel osobně podívat a doporučil další postup. Vzorek negativů byl následně předán k dalšímu konání restaurátorovi Bohumilu Šimečkovi a v průběhu 1. čtvrtletí 2003 SOKA obdržel restaurátorský protokol s příslušným "know how" včetně několika zrestaurovaných desek.

V r. 2002 jsme kontaktovali Oberpfälzer Freilandmuseum, konkrétně dr. Ralfa Heimratha s nabídkou eventuální spolupráce zejména při identifikaci souboru a jeho badatelském využití.

Zrestaurované originály budou uloženy v našem depozitáři a pro badatelskou potřebu bude sloužit digitalizovaná verze fotografií.

Z bohatého nálezu negativů

Archivní zpravodaj a kronikáři

Karel Rom

Základním posláním archivů je všestranná péče o archiválie, písemnosti trvalé dokumentární hodnoty. Uskutečnění tohoto zdánlivě jednoduchého úkolu lze dosáhnout nejen „vlastní pílí“ archivářů, kteří péči o historicky významné písemnosti zajišťují, ale především za pochopení a pomoci velkého množství partnerů a spolupracovníků. Vždyť jen Státní okresní archiv Plzeň-sever dohlíží na skartační řízení u cca 300 institucí a organizací, rozestých po celém území venkovského okresu. Dlouhá léta pocítovali zaměstnanci archivu potřebu lepší komunikace s veřejností. Občasná setkání se starosty na poradách organizovaných okresním úřadem, různá školení ke spisové službě a občasné přednášky byly sice důležitými kontakty, nicméně požadované očekávání rozhodně nenaplnily.

V roce 1995 vypracoval a schválil okresní úřad nový organizační řád okresního archivu, který mu ukládal i povinnost péče o kronikářství v okrese. Delegoval tak na archiv v souladu se zákonem č. 80/1920 Sb. a vládním nařízením č. 169/1932 Sb., o pamětních knihách obecních, dohled nad řádným vedením kronik a nepřímou tedy i metodickou pomoc kronikářům. Pracovníci stáli před problémem, jak se s tímto úkolem vypořádat. Z předchozích zkušeností, kdy tuto činnost vykonávalo okresní muzeum, bylo známo, že různé okresní aktivity, do té doby považované za základní formu práce s obecními kronikáři, neměly vždy očekávaný výsledek. Dlouholetá spolupráce muzea s kronikáři obcí přinesla ovšem i poznání, že nejúčinnější pomocí je umožnit jim konfrontovat svou práci s prací jiných. Jako relativně nejsnazší se jevilo nabídnout v tištěné podobě ukázky kvalitně vedených kronikářských zápisů.

Potřeba lepšího kontaktu s veřejností byla tak ještě naléhavější, a tak se koncem roku 1995 zrodila myšlenka specializovaného periodika pod názvem Archivní zpravodaj, jehož prvé číslo vyšlo počátkem roku následujícího.

Ukázky kronikářských zápisů jsou hlavní součástí časopisu a nechybí v žádném čísle. Zpočátku byly vybírány z pamětních knih uložených v archivních fondech. Současně však začali pracovníci archivu cíleně navštěvovat obce, kde byly již v minulosti kvalitně vedené kroniky nebo kde pracují zkušení kronikáři. Vždy bylo jejich snahou podat ucelený obraz o historii kronikářství v té které obci – přiblížit osobnosti všech kronikářů, popsat jejich práci a podat úplný výčet a charakteristiku jednotlivých svazků. A samozřejmě otisknout ukázky jejich zápisů. Do současné doby se tak podařilo podat zevrubný popis pamětních knih ve dvou desítkách obcí.

Kronikářů, jejichž práce přesahuje měřítko úzkého regionu a může být pro ostatní vzorem, je v okrese celá řada. Příkladem může být robčický rodák Ing. František Fencl, který zpracoval historii rodné obce a nedaleké obce Břízsko. Je i autorem několika monografií – mimo jiné „Z historie dolování vitriolové břidlice v povodí řeky Berounky“, „Hospodaření na střední zemědělské usedlosti na přelomu 19. a 20. století“, „Muziky a muzikanti na Kralovicku“ a dalších. I pro práci bývalého kronikáře jedné z nejvýznamnějších obcí okresu, Horní Břízy, Františka Valeše je charakteristická mimořádná píle a pečlivost, díky kterým se jím zpracované díly pamětní knihy řadí k tomu nejlepšímu, co se nám z tradice prvorepublikového kronikářství v okrese dochovalo. Šťěstí na dobré

kronikáře měli v Mladoticích. Zdejší pamětní knihy patří v kategorii obcí srovnatelné velikosti k těm nejkvalitnějším. Hodné pozornosti jsou zápisy kronikáře obce Blatnice Václava Nejedlého a mohli bychom jmenovat řadu dalších.

Mimo pravidelných ročních zápisů událostí v jednotlivých obcích vznikají však mnohdy i práce, které podrobněji zpracovávají různá témata z regionální historie, jejichž autory jsou buď opět kronikáři, nebo i další autoři mimo tento okruh. Jejich úroveň je různá, mnohé však nepochybně snesou i přísnější měřítka a zaslouží si, aby byly zpřístupněny laické i odborné veřejnosti. Z obsahových a formálních důvodů ovšem do konceptu specializovaných odborných periodik většinou nezapadají. Tady může regionální časopis sehrát další významnou roli – už skutečnost, že práce bude publikována, může být dostatečným stimulem pro její vznik a pro autora zpravidla jedinou odměnou. Navíc je zde možnost, že se tak dostane do odborné bibliografie.

Opět jen několik příkladů: Bývalá archivářka ZKZ Horní Bříza Božena Royová je autorkou řady příspěvků k historii keramického průmyslu na severním Plzeňsku. Přísné měřítko snesou práce Františka Pešíka z Brda na Manětínsku. Pravidelným přispěvatelem je Ing. Jan Hučka, který se zabývá historií průmyslu. Objevem mnohdy i pro archiváře byly kroniky, mapující tematicky užší okruhy - slavnou historii kopané v malé osadě Sulkov na Plzeňsku zachytil Miloslav Kubát, o tradici chovu ovcí v Nečtinech pojednal formou kroniky Bohuslav Bouša, o dnes již zaniklém dolování uhlí v Chrástovicích psal Václav Prusík, historii Státního statku Úněšov zevrubně zaznamenal Miroslav Posel. Čtenářům jsme představili ukázky z rodové kroniky Adolfa Kožíška ze Dřevce a opět bychom mohli pokračovat výčtem dalších prací, které si zaslouží, aby byly alespoň touto formou připomenuty.

Příprava každého nového čísla vyžaduje určitý čas, který – protože se nejedná o hlavní předmět činnosti archivu – musí být velmi uvážlivě odměřován. Zároveň se ovšem nabízí otázka, zda přínos pro archiv je takto strávené době adekvátní. Objektivní míra samozřejmě neexistuje. Pamětní knihy obcí však tvoří důležitou součást fondů, a můžeme-li kvalitu a vypovídací hodnotu ovlivnit již při jejich vzniku, je to investice do budoucna. Spolupráce a dobré kontakty s kronikáři a představiteli obcí zároveň usnadňují předávání ukončených svazků do archivu, které, jak jistě potvrzují zkušenosti i jiných archivů, nebývá vždy bez problémů. Díky těmto vazbám se podařilo získat řadu mnohdy velmi cenných rukopisných vzpomínek, pohlednic, fotografií, obohatit knihovnu o dosud chybějící starší regionální tisky.

Co je však mimořádně důležité – přibyly i nové fondy, které by pravděpodobně archiv bez těchto kontaktů nikdy nezískal. Jsou to například osobní pozůstalosti Josefa Havlíka, bývalého ředitele měšťanské školy v Plasích, osvětového pracovníka činného i v hasičském a sokolském hnutí, Aloise Thýna, autora řady statí o historii plaského panství, z nichž některé byly uveřejněny v Plzeňsku, nebo již zmíněného Františka Fencla, obsahující 11 rukopisných knih – mimo kopií již uvedených kronik obcí Robčice a Břízsko i rodovou kroniku, historii lidových hudeb v regionu a další. Díky osobním kontaktům jsou dnes v archivu uloženy písemnosti Farního úřadu Ledce z let 1667-1997 nebo části archivních fondů řady dalších farních úřadů. Ojedinelým a mimořádně cenným přírůstkem je v tomto ohledu osobní fond kardinála Josefa Berana, obsahující soukromou korespondenci, vědecké a literární práce, promluvy, pastýřské listy, ale i bohatý ilustrační materiál, zejména přes 300 fotografií z let 1933-1948.

Dobré kontakty s veřejností tedy považujeme za důležité. Protože v souvislosti s vydáváním časopisu se zkvalitnily, budeme se snažit v této práci pokračovat. Není to jistě jediná možná forma, jak do činnosti archivu zapojit i dobrovolné spolupracovníky, navíc je časově náročná. Podle dosavadní zkušenosti je však takto vynaložený čas přinejmenším vyvážen přínosem pro archivní práci.

Zahraniční spolupráce Státního okresního archivu v Chebu v roce 2002

Karel Halla – Jitka Chmelíková

Během roku 2002 se pracovníci SOkA Cheb zúčastnili několika zahraničních stáží. V květnu 2002 se Mgr. Jitka Chmelíková zapojila na semináři v Krakově a Osvětimi pořádaném Rakouskou službou pro připomínání (Österreichisches Gedenkdienst) o historii polských Židů a holocaustu.

Ve dnech 17.-27. června byla Mgr. Chmelíková vyslána do Mnichova na odbornou hospitaci organizovanou Bavorským státním ministerstvem pro vědu, výzkum a umění. Hospitace byla určena muzejníkům, archivářům a knihovníkům z České republiky, Maďarska a Bulharska. V rámci programu se konaly exkurze ve významných státních muzeích, v Městském archivu v Mnichově a mimo jiné také v Dokumentačním centru Obersalzberg. Exkurze umožnila rozšíření kontaktů SOkA Cheb s některými z navštívených institucí, především s Městským archivem v Mnichově a s Collegiem Carolinem.

27. června měla Mgr. Chmelíková na 21. výročním světovém kongresu Společnosti pro vědu a umění (Czechoslovak Society of Arts and Sciences) v Plzni přednášku o zakladateli loutkového divadla v Izraeli, divadelníku Paulu Löwym, který pocházel z Chebu.

Přednášku na stejné téma měla rovněž na tzv. „Chebských rozhovorech“ v říjnu 2002. „Chebské rozhovory“ se konají pravidelně dvakrát ročně v domě Balthasara Neumanna v Chebu a jejich cílem je podpora přeshraniční spolupráce českých a německých muzeí a archivů.

Kontakty a informace získané během hospitací a přednášek byly využity především při přípravě projektu oslavy 100. výročí narození významného chebského rodáka klavíristy Rudolfa Serkina. Otevření výstavy v Chebském muzeu a vydání doprovodné publikace o Rudolfu Serkinovi se uskutečnilo 27. dubna 2003.

Cílem studijního pobytu Mgr. Karla Hally v Hauptstaatsarchiv München v týdnu od 9. do 13. 12. 2002 bylo zmapování a podrobné studium lenních knih uložených ve fondu rodu Notthafftů (Notthafft – Literalien). Rešerše těchto lenních knih je součástí jeho disertační práce zpracovávané na Ústavu českých dějin FF UK Praha s názvem „Postavení a úloha původem ministeriálních rodů na Chebsku ve 14.-15. stol. na příkladu rodu Notthafftů“.

Nejstarší lenní kniha (sg. 924a) s nadpisem „Herrn Albre(c)ht Nothaffts Lehen buch A de Anno 1339“. Obsahuje 39 folií na pergamenu a byla vydána v roce 1996 jako edice dr. Singerem. První zápis v této knize je datovatelný do roku 1360 a poslední zhruba do roku 1405. Založena byla Albrechtem XI. Nothafem na Weißensteinu a Thiersteinu (1333-1372). Po jeho smrti léna patrně

převzal Albrecht XII. z Weißensteinu (1340-1397) a Gilg I. Nothaft z Weißensteinu (1397-1438). Tato lenní kniha mapuje a podrobně popisuje lenní vztahy na území historického Chebska, Sokolovska a Loketska. Spojnice nejzápadnějšího a nejvýchodnějšího benefícia měří zhruba 60 km. Je zde popsáno či zmíněno více jak 300 vesnic či menších usedlostí (pro mnohé z nich je to také první pramenná zmínka) a jmenováno takřka 1000 osob v lenním vztahu.

Chronologicky v pořadí druhá kniha (sg. 924) byla podrobně excerpována. Na obalu nápis „Lehenbuch etc. des Albrecht Nothaft“. Nejstarší zápis pochází z roku 1454 a nejmladší z roku 1470. Celkem je zde zmíněno 75 vesnic a osad. Tuto knihu založil patrně Albrecht XIII. na Weißensteinu (1438-1464). Jeho pokračovatelem byl nejmladší syn Gilg III. (1464-1486). Další navazující lenní knihou je patrně sg. 926 „Lehenbuch etc. des Ulrich Nothaft zum Weissenstein“ s úvodním zápisem z roku 1477.

Plánovaný průzkum archivního fondu „Nothaft'sches Archiv - Literalien“ v BHStA München přinesl několik překvapujících poznatků. Bylo zjištěno, že obsahuje takřka kompletní řadu lenních knih, které mapují přeshraniční pozemkovou držbu a její mikrostrukturu. V majetku jednoho rodu tak byl soustředěn rozsáhlý hospodářsko-ekonomický potenciál, který Notthafftům otevíral cestu do vyšších politicko-mocenských kruhů. Celkový vývoj pozemkové držby jednoho rodu může být podrobněji popsán již od začátku první vlny Vohburské kolonizace „Regio Egere“. Rod Notthafftů je v pramenech na Chebsku zmíněn již roku 1166. Díky třem základním fondům (SOkA Cheb – Archiv města Chebu, BHStA München - Nothaft'sches Archiv a SÚA Praha – Hejtmanství německých lén) je možno komplexně popsat proměny jednotlivých sídel a majetků v letech 1166-1806. Pro právní dějiny jsou originály lenních knih nezastupitelnou pomůckou pro studium praktické aplikace emfyteutického práva.

Další kroky by měly směřovat k vytipování přeshraniční působnosti dalších významných rodů jako např. Leuchtenberků, Paulsdorferů atd. ve fondech BHStA München, StA Amberg, StA Bamberg. Stranou nesmí zůstat ani Vogtland a Sasko. Závěry tohoto výzkumu budou velkým přínosem pro poznání hospodářsko-ekonomických struktur vrcholného a pozdního středověku na bavorsko-sasko-českém pomezí.

Zpracovávání fondů archivů měst ve Státním okresním archivu v Klatovech

Ve Státním okresním archivu v Klatovech bylo s cílem zpřístupnit badatelské veřejnosti pokud možno co nejvíce zde uložených fondů započato od roku 1997, po přestěhování do nové archivní budovy, se systematickou inventarizací fondů archivů měst, přičemž přípravné práce byly zahájeny již v polovině 80. let 20. století. Při stěhování byla plně využita jedinečná možnost se s jednotlivými fondy opravdu důkladně seznámit a udělat si představu o jejich skutečném rozsahu a stavu, neboť v bývalém depozitáři byly některé z nich uloženy po částech na několika místech a další se nacházely v pobočném depozitáři na zámku v Obytcích, v Městském muzeu v Horažďovicích a ve spisovnách původců. Jako nutný přípravný krok bylo proto uskutečněno převzetí zbývajících

materiálu, který byl dosud uložen na městských (v některých případech dnes již obecních) úřadech, což neprobíhalo vždy úplně hladce. Nyní jsou tyto kmenové fondy archivu zkompletovány, uloženy v klimatizovaném depozitáři a řádně zajištěny proti zcizení a požáru. Řadu poškozených pergaménových městských listin a některých papírových archiválií dal náš archiv restaurovat.

Nejprve byly zpracovávány fondy menšího rozsahu: Strážov, Poleň, Velhartice, Rejštejn, Čachrov a Železná Ruda. Jiná metodika než Základní pravidla (respekt. v nich obsažené zásady pro pořádání archivů měst a obcí) nebyla v této době k dispozici. Archiválií do roku 1850 se s výjimkou fondů AM Klatovy, Horažďovice, Kašperské Hory a Sušice dochovalo malé množství a při jejich pořádání bylo možné uplatnit chronologické hledisko. Pro období po roce 1850, kdy u většiny fondů množství spisového materiálu výrazně roste, bylo pracovníky archivu vytvořeno umělé pořádací schéma dělicí spisový materiál do 16 tématických dále členěných skupin, a to podobně jako zásady obsažené v Základních pravidlech, kde však členění jednotlivých tématických skupin nebylo vždy jednoznačné. K vytvoření pořádacího schématu nás vedly dva důvody: tím prvním byla absence původních spisových plánů u většiny fondů a z toho vyplývající neuspořádanost materiálu. Druhým důvodem byla snaha o jednoduchost a přehlednost s cílem snadného vyhledávání požadovaných archiválií budoucím uživatelem inventáře. Pokud původní spisový plán existoval nebo jej bylo možno rekonstruovat, byla mu dána přednost (např. při pořádání fondu AM Železná Ruda).

Až v roce 2000 byl dodán Archivní správou MV prostřednictvím SOA Plzeň Metodický návod na pořádání a inventarizaci archivních fondů Archiv obce, který se pro nás stal v mnohém přínosem, i když se jednalo o metodiku pro fondy menšího rozsahu. V té době bylo v našem archivu již několik městských fondů inventarizováno a byly připraveny pomůcky pro schvalovací proces.

V současné době pokračují pořádací práce na dalších fondech uvedeného typu včetně nejrozsáhlejšího z nich – Archivu města Klatovy. Při zpracování písemností nejstaršího období do r. 1784 přistoupil archiv v některých případech (AM Kašperské Hory) ke zpřístupnění spisů formou dílčího katalogu. Důvodem byla skutečnost, že tato část fondu byla uspořádána podle původního pořádacího schématu, vytvořeného v roce 1768, k němuž se zachovala i registraturní pomůcka. Domníváme se, že fond zpřístupněný v podobě katalogu bude moci být badatelsky lépe a šířeji využíván. Naším cílem je v přímé návaznosti na dosud vykonanou práci zpřístupnit všechny archivy měst.

Závěrem malé shrnutí dosavadních zkušeností: Zpracovatel by neměl podceňovat přípravu na vlastní inventarizaci a měl by se snažit získat předem co největší množství literatury a edic, které mají k fondu vztah. Součástí příprav je i prostudování inventářů měst, která s "naším" městem mají podobný historický vývoj. Užitečnost těchto pomůcek ovšem závisí na způsobu jejich zpracování, neboť vzorový a bezchybný inventář města většího rozsahu lze jen těžko nalézt. Význam má i zamýšlení nad celkovou úrovní dochovanosti fondu, která sama o sobě napoví mnohé o jeho vývoji. A ve chvíli, kdy se patřičně teoreticky vyzbrojeni vrháme do vlastního pořádání, stejně zjišťujeme předem nečekané skutečnosti, které nás nutí původní zařazení písemností v průběhu zpracování mnohokrát změnit.

Přehled zpracovanosti fondů archivů měst v SOkA Klatovy

(název fondu, časové rozpětí, rozsah v bm, rok a stav zpracování, rok schválení pomůcky, zpracovatel)

AM Čachrov, 174–1945 (1971), 0,32 bm, zprac. 2002, schváleno 2002, M. Beránková

AM Hartmanice, 1732–1945, 3,64 bm, částečně zpracováno, J. Sýkorová

AM Horažďovice, 1350–1945, 49,54 bm, částečně zpracováno, M. Beránková

AM Hory Matky Boží, 1687–1945 (1949), 1,41 bm, zprac. 2002, inventář ve stadiu připomínkování, J. Sýkorová

AM Chudenice, 1669–1945 (1975), 2,12 bm, zprac. 2002, inventář ve stadiu připomínkování, J. Sýkorová

AM Janovice nad Úhlavou, 1600–1945 (1948), 8,4 bm, zprac. 2001, schváleno 2002, M. Beránková

AM Kašperské Hory, 1345–1945, 44,5 bm, částečně zpracováno, L. Sýkorová

AM Klatovy, 1353–1945 (1956), 208 bm, inventář do r. 1786 ve stadiu připomínkování, M. Beránková

AM Kolinec, 1409–1945 (1949), 1,94 bm, částečně zpracováno, M. Tejček

AM Nýrsko, 1674–1945, 53,25 bm, nezpracováno

AM Plánice, 1442–1945 (1949), 19,58 bm, zprac. 2000, 2002, inventář ve stadiu připomínkování, K. Černý, L. Sýkorová

AM Poleň, 1789–1945 (1957), 1,2 bm, zprac. 2000, schváleno 2002, K. Černý, J. Sýkorová

AM Rabí, 1513–1945 (1972), 2,59 bm, zprac. 2002, inventář ve stadiu připomínkování, M. Tejček

AM Rejštejn, (1345) 1584 – 1945, 2,06 bm, zprac. 2000, schváleno 2002, M. Beránková

AM Strážov, 1525–1945 (1960), 6,7 bm, zprac. 2000, schváleno 2001, L. Sýkorová

AM Stříbrné Hory, 1753–1945 (1952), 2,11bm, zprac. 2002, inventář ve stadiu připomínkování, J. Sýkorová

AM Sušice, 1376–1945, 129,5 bm, částečně zpracováno, M. Tejček

AM Švihov, 1501–1945 (1948), 17 bm, nezpracováno

AM Velhartice, 1397–1945 (1956), 3,02 bm, zprac. 2000, schváleno 2002, K. Černý, J. Sýkorová, L. Sýkorová

AM Železná Ruda, 1689–1945, 3,8 bm, zprac. 2001, schváleno 2002, M. Beránková

Archivy po záplavách

Věra Šimáková

Při záplavách probíhajících na území západních Čech ve dnech 12.-16. 8. 2002 byla řekou Mží zatopena spisovna Okresního soudu Plzeň-jih v Plzni, Sady 5. května čp. 11. Spisovna soudu byla umístěna v několika místnostech suterénu budovy. Do objektu, který předtím prošel náročnou rekonstrukcí, se okresní soud přestěhoval v dubnu 1994 a uložil zde všechny spisy, původně rozdělené na třech místech.

Při stěhování okresního soudu, zejména pak jeho spisovny do suterénu stávajícího objektu se nepředpokládalo, že by mohl být ohrožen záplavami. Budova se sice nachází v bezprostřední blízkosti řeky, ale stojí na několik metrů vysoké regulační zdi, která ji od koryta Mže odděluje. Navíc pro tuto oblast nebyl stanoven zátopový režim. Loňské záplavy však bohužel ukázaly, že umístění spisovny na tomto místě bylo omylem.

V době bezprostředně před povodněmi bylo u okresního soudu zahájeno skartační řízení. Část písemností vybraných pracovníky archivu k trvalému uložení do SOkA v Plzni - jih v Blovicích již byla převezena do Blovic. Okresní soud využil částečného uvolnění spisovny a na místa po přebraných spisech začal ihned přesunovat poměrně mladé spisy do té doby uložené v kancelářích v patrech budovy soudu.

K zaplavení spisovny došlo dne 13. 8. 2002, voda byla odčerpána po třech dnech. Státní okresní archiv v Plzni - jih byl o zaplavení spisovny informován telefonicky dne 19. 8. 2002, současně byl požádán o provedení prohlídky spisovny a posouzení stavu zničených písemností. Ta se uskutečnila následující den za účasti ředitele a odborného pracovníka SOA v Plzni, zástupce SOkA v Plzni - jih a zástupců okresního soudu. Při prohlídce bylo zjištěno, že spisovna byla zatopena až ke stropu. V době prohlídky na podlahu stále prosakovala voda. Některé regály, přestože byly zcela zaplněny balíky, byly vodou posunuty ze svých míst a byla narušena jejich stabilita. Balíky uložené původně volně v regálech nebo skříních byly vodou splaveny na podlahu. Tyto balíky byly vodou silně zavlhlé a pokryté slabou vrstvou bahna. Vzhledem k tomu, že voda ve spisovně opadla až po třech dnech a spisy nebyly ihned převezeny, na některých balících se v době prohlídky již nacházela bílá plíseň. Balíky, které zůstaly uložené na regálech, nabobtnaly a působily na sebe jako lis. Na první pohled působily dojmem, že spisy uprostřed nebudou mokré, ale pouze na okrajích zavlhlé.

Při odborné prohlídce spisovny byl pracovníky archivu okresnímu soudu doporučen postup pro záchranu písemností, který vycházel z pokynu SÚA Praha „Ochrana archiválií před živelními pohromami – voda“.

Pro sušení spisů zajistil okresní soud nevyužité kancelářské prostory firmy Keramika Horní Bříza a.s. se sídlem v Kaznějově. K převozu písemností byla použita odborná stěhovací firma, práce zajišťovali pracovníci soudu. Před převozem spisů byly nerozbalené balíky čištěny dezinfekčním přípravkem SAVO ředěným vodou. Po převozu do Kaznějova byly balíky rozbaleny, rozloženy v několika místnostech a sušeny. Pravidelné listování spisů a jejich otáčení zajišťovali 2-3 pracovní-

ci, které vybral okresní soud. V prostorách, kde probíhalo sušení, bylo zajištěno nepřetržité přirozené větrání okny a navíc byly použity odvlhčovače, větráky a elektrická topidla. Odvoz písemností ze spisovny okresního soudu probíhal postupně až do 30. 8. 2003.

Vzhledem k velkému množství písemností a s ohledem na omezenou kapacitu kaznějovské budovy nebylo možné zachránit všechny spisy. K sušení bylo rozloženo cca 910 balíků písemností - převážně spisy agendy T a D. Další část nejvíce poškozených spisů (cca 4 tis. balíků) byla volně uložena v otevřené hale objektu. Tyto spisy byly nejvíce poškozeny vodou a blátem a již v době převozu byly napadeny plísní. Po archivní prohlídce byly dne 21.11.2002 protokolárně vyřazeny.

V lednu letošního roku na základě písemné žádosti Krajského soudu v Plzni bylo zahájeno další mimořádné skartační řízení. Ke skartaci byly navrženy písemnosti agendy T, Nt, D, Rt, Nc, Not, Nsn z let 1971-1999. Tyto písemnosti byly při sušení napadeny plísní, byly nečitelné a značně poškozené. Z těchto důvodů byly po archivní prohlídce protokolárně vyřazeny. K odborné prohlídce spisů byli opět přizváni zástupci krajského a okresního soudu a odborní archiváři SOA v Plzni a zástupci SOkA v Plzni - jih. Sušení spisů v Kaznějově bylo v zimních měsících pozastaveno, neboť objekt nebylo možné vytápět. Při odborné prohlídce v Kaznějově bylo zjištěno, že se podařilo usušit část spisů agendy Rt z let 1990-1991 a část spisů agendy D z let 1972 - 1999. Tyto spisy jsou v současné době kompletovány a převáženy do budovy Krajského soudu v Plzni, který uvolnil dvě místnosti.

Další písemnosti, které nebylo možné z prostorových důvodů ihned rozložit a sušit, byly převezeny ze spisovny okresního soudu do Mrazíren a.s. Dýšina, kde byly zamrazeny. Jedná se o 35 palet, to je cca 1050 balíků spisů agend T, D, C, P, Nc, Nt, Ro. Ministerstvo spravedlnosti ČR vyčlenilo finanční částku na záchranu těchto spisů a bude vyhlášovat výběrové řízení na odbornou firmu, která zajistí dezinfekci a vysušení spisů.

Sušení spisů okresního soudu v hale v Kaznějově

Výstava „MITSUKO“

Ladislava Váňová

Třetího dubna loňského roku byla ve výstavních prostorách jednoho z nejznámějších obchodních domů renomované značky Takashimaya v Tokiu instalována na ploše 900 m² rozsáhlá putovní výstava pod prostým názvem „Mitsuko.“ Překvapující pro nás Evropany je skutečnost, že obchodní domy slouží v Japonsku i jako kulturní instituce a téměř v každém se najde dobře zařízená výstavní síň. Ani ve státních galeriích Tokia se prý nevidí tolik zajímavých uměleckých výstav, kolik jich někdy nabízejí obchodní domy.

Pořadatelem této výstavy byla veřejnoprávní televizní společnost NHK Service Center Inc. Tokyo, zabývající se četnými kulturními aktivitami. Sponzorem a garantem byla pak japonská kulturní organizace Office Show Ltd. Tokyo.

Výstava, zaměřená na přiblížení života Japonky Mitsu Aoyama, jejíž sňatek s rakouským diplomatem byl ve své době nepochybně průlomem do starých japonských tradic a představ, byla rozčleněna do plynule na sebe navazujících částí, bohatě dokumentovaných jak prameny archivními, tak muzejními exponáty.

Mitsu Aoyama (1874-1941) se provdala roku 1892 za Jindřicha Coudenhove-Kalergi (1859-1906) pocházejícího ze starého šlechtického rodu. Jindřichův otec František Karel (1825-1893) koupil v roce 1864 v západních Čechách spojené velkostatky Poběžovice-Pivoň a v roce 1869 přikoupil sousední panství Mutěnin. Písemnosti ze správy uvedených velkostatků i archiv rodiny jsou uloženy v klatovské pobočce Státního oblastního archivu v Plzni.

V roce 1896 opustil Jindřich definitivně diplomatické služby a vrátil se s rodinou na své sídlo na zámku v Poběžovicích. Ze smíšeného manželství se narodilo celkem sedm dětí, z nichž druhorozený Richard (1894-1972) se stal tvůrcem myšlenky Panevropa a trvalým předsedou Panevropské unie.

Vedle vystavených exponátů byla výstava doprovázena přehledným komentářem včetně genealogického rozrodu a chronologického přehledu nejvýznamnějších událostí.

Postupně byla instalována v Jokohamě (18.-29.4.), Ósace (1.-13.5.), Kjótu (22.5.-3.6.), Okajamě (22.10.-4.11.) a Fukuoe (5.-20.12.). Celkem přes dvě stovky exponátů zapůjčilo Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur v Praze, Památkový ústav v Plzni ze sbírek zámku v Horšovském Týně a Státní oblastní archiv v Plzni, který využil písemnou pozůstalost Mitsu Coudenhove-Kalergi z fondu Rodinný archiv Coudenhove, představující vedle osobních a rodinných dokumentů její memoáry, překlady básní a novinových článků z japonštiny, deníky, osobní korespondenci, malířské skicáře i značné množství fotografií.

Dubnová vernisáž proběhla za účasti české konzulky v Tokiu, zástupců rakouské ambasády a přítomen byl i vnuk Mitsu, akademický malíř Michael Coudenhove se svou japonskou chotí. Pořadatelé velkoryse pozvali i zástupce českých institucí, které se na přípravě výstavy podílely, a autorka příspěvku tak absolvovala dosud nejexotičtější zahraniční cestu ve svém životě.

Výstava se těšila v Japonsku velkému ohlasu. Již v den její vernisáže ji navštívilo na 3 000 návštěvníků a do konce měsíce června vzrostl jejich počet na 170 000. Doprovázel ji výpravný a technicky dokonalý katalog, průvodce výstavou, jehož textová část byla doplněna o fotografie vystavených exponátů. Vcelku je možno konstatovat, že se stala dobrým poselstvím v oblasti rozvíjejících se česko-japonských kulturních styků.

Nové osobní fondy ve Státním oblastním archivu v Plzni

Ludmila Petrášová

Státní oblastní archiv v Plzni věnuje trvale, zvláště od 60. let 20. století, velké úsilí získávání osobních archivů a rodinných fondů. V jeho 1. oddělení je evidováno k 31. březnu 2003 již 139 osobních fondů a 18 rodinných archivů. Naprostá většina byla získána koupí, pouze 13 z nich dostal archiv darem nebo je převedly do jeho správy státní instituce. Protože každý, i rozsahem malý fond "nevýznamné osobnosti" obsahuje jedinečné informace, jsou již nyní často využívány pro vědecké a publicistické účely. Studium 22 osobních fondů je však vázáno na souhlas zůstavitele nebo jeho dědiců. Přístupnost dalších zhruba dvou desítek fondů je znemožněna jejich nezpracovaností. K ostatním byly pořízeny pouze prozatímní soupisy, někdy ale velice podrobné. Na jejich zpracovávání se v průběhu let podílelo celkem deset pracovníků, pro tři z nich byla tato činnost základní náplní práce. V současné době se dokončuje inventarizace rozsáhlého osobního fondu Antonie Strachové, která v 80. letech minulého století vlastnila v republice údajně největší sbírku především autogramů, fotografií a dalších dokumentů o více než 8000 osobnostech domácích i světových kulturních a politických dějin.

Obsažné a fundované sdělení o získávání osobních fondů v plzeňském Státním oblastním archivu pronesl na 21. výročním kongresu Společnosti pro vědy a umění v Plzni dne 27. června 2002 vedoucí jeho 1. oddělení PhDr. Jan Pelant, CSc. Informace o fondech, získaných archivem do počátku 90. let 20. století, obsahuje soupis Jarmily Hanzalové. Z fondů, které uvedená publikace nemohla zaznamenat, si zaslouží pozornosti osobní fondy: Bayer Alois, doc. ing., CSc., Black Josef, Bokůvková Vlasta, doc. PhDr., CSc., Bucha František X., Bukovský Jan, prof. ing., M.Sc. D.C.Ae., Fidler Josef, Frýda František, Haubert Jan, JUDr., Sbírká Vladimíra Havlice o západočeském výtvarném dění, Hruška Luboš, Chaloupek Václav, Kamněv Alexej Vladimirovič, Klausnerová Eva, Kovařík Jiří, akad. malíř, Kroc František, Křížek Vladimír, MUDr., DrSc., Levora Vladimír, Mattas Josef, Mayer Ladislav, Ing., Nedvěd Stanislav, Němec Václav, Paur Bohumil, Polák Josef, prof. PhDr., CSc., Ptáček Zdeněk, Roček Jiří, Sventek Stanislav, Škrábek Karel, PhDr., Štrunc Jaroslav, Ing., Tichý Zbyněk, ing. arch., Votlučka Jaroslav, Votlučka Karel, akad. malíř, Votruba Vlastimil, Vuchterle Josef Boris, Wenigová Irena. Písemnosti posledních dvou jmenovaných fondů spolu s materiály Josefa Poláka a Jana Bukovského značně přesahují úzký regionální význam.

Zastavme se nyní u pozůstalostí, získaných v průběhu let 2001-2002, kdy bylo konstituováno osm nových fondů (PP Bucha, Škrábek, Mayer, Nedvěd, Paur, Fidler, Bokůvková, rodinný archiv Kostialových) a ke stávajícím čtyřem (PP Čepelák, Polák, Němec, Sbírká Havlic) byly převzaty rozsáhlé dodatky. František Xaver Bucha (1910-2000), regionální publicista, čelný představitel Baarovy společnosti, autor monografie o malíři Jaroslavu Špillarovi, obrátil po své perzekuci

v 50. letech 20. stol. pozornost ke genealogickým studiím vlastního rodu a rodu malíře Václava Brožíka. Podkladový materiál k těmto studiím a Buchovu korespondenci s představiteli kulturního života a regionalisty převzal archiv od jeho dcery.

Od známé muzikoložky doc. PhDr. Vlasty Bokůvkové, CSc. (1931) bylo získáno 5 kartonů jejích osobních písemností, mezi nimi vyniká dokumentace přednáškové a publicistické činnosti, studie o Norbertu Kubátovi starším, o Plzeňském hudebním kruhu, materiály o vzniku monografie o Antonínu Devátém. Pro badatele, zajímající se o plzeňské hudební dění, představuje nepominutelné informační prameny.

Jména Stanislav Nedvěd, Bohumil Paur a Josef Fidler jsou spjata se západočeskými regionálními deníky. Životní osudy Stanislava Nedvěda (1932-2001) a Bohumila Paura (1933-2001) se v mnohém podobají. V 60. letech novináři krajského deníku Pravda a Večerní Plzeň, v letech tzv. normalizace manuální dělníci bez možnosti jakékoli publikační činnosti a konečně v 90. letech návrat k původní profesi. Kromě osobních dokladů, fotografií a dokumentace publicistické a literární činnosti zasluhují u písemností Stanislava Nedvěda zvláštní pozornost doklady o jeho práci v kulturních a sociálních institucích města Plzně a v ČSSD, u Bohumila Paura nepublikovaná kniha Tanec milionů. Zanícený fotoreportér Josef Fidler (1931-2000) pracoval 33 let v redakci Pravdy, později Nové Pravdy, jako fotograf. Jeho rozsáhlý osobní fond (cca 4,60 bm negativních a pozitivních fotografií z let 1960-2000 zachycujících události z oblasti politiky, ekonomiky, kultury a sportu na území někdejšího Západočeského kraje) zatím v archivu není ani hrubě uspořádán.

PhDr. Karel Škrábek (1919) a Ing. Ladislav Mayer (1930) své osobní písemnosti archivu věnovali. PhDr. Škrábek prožil téměř 12 let v emigraci, kde byl činný v odboji vojenského zpravodajského charakteru. Po návratu do republiky byl uvězněn a po propuštění z Leopoldova pracoval jako pomocný dělník. Mezi jeho materiály zaujmou velké soubory korespondence z emigrace a z vězení (1961-1966), kopie rodinné kroniky a publicistických příspěvků z 90. let 20. století. Ing. Mayer strávil vojenskou prezenční službu u pomocných technických praporů. Podstatnou část předaných písemností proto tvoří kopie materiálů o 3. rotě III. PTP Karviná a o demonstraci u památníku americké armády v Plzni 5. - 8. května 1948. Velkou dokumentární hodnotu mají také jeho magnetofonové záznamy rozhovorů s Plzeňanem Antonínem Špačkem (mj. výbuch munice v Bolevci, střelba do dětí v Koterovské ulici) a s někdejším skautem a protinacistickým odbojářem Janem Smudkem. Pozůstalost JUDr. Karla Kostiala (1876-1950), od roku 1909 soudce ve Stříbře a jeho syna JUDr. Karla Kostiala (1915-1992), notáře ve Stříbře a Plzni, patří rozsahem k velmi malým. Běžné rodinné písemnosti doplňují sešity s denními zápisy JUDr. K. Kostiala mladšího z let 1964-1978 a pozoruhodně zpracovaný vlastní životopis. Nečekaným objevem pro badatele bude jistě sešitek s mladistvými básněmi Viktora Dyka z roku 1893. Osobní fond literárního historika prof. Josefa Poláka (1913- 2003) tvořil do roku 2002 pouze fascikl korespondence s univerzitními profesory Albertem Pražákem a Miloslavem Hýskem. Z nově převzatých 76 kartonů jich 41 obsahovalo korespondenci s dalšími významnými představiteli české národní kultury.

Akademický malíř Vladimír Havlic (1944) doplnil roku 2001 svou sbírku o západočeském výtvarném dění dalšími 27 kartony, osobní fond historika prof. Václava Čepeláka (1899-1982) se rozrostl o kartony č. 68-92, obsahující mj. velký soubor osobní a rodinné korespondence, více než 800 fotografií i torza deníkových záznamů z let 1918-1948. Po úmrtí učitele a regionálního historika

Václava Němce (1912-2001) převzal archiv další jeho odborné a literární práce včetně dokumentace k nim a navíc větší množství osobní korespondence a zápisy rodinných příjmů a vydání z let 1958-1992.

Nákupy a archivní péči o osobní fondy se snažíme o zachování co nejplastičtějšího obrazu nedávné minulosti i současnosti. Jak se nám to zdařilo, budou po desítkách let posuzovat jiní.

Intenzivní kombinovaný kurs němčiny

Roman Jíru

Znalost cizích jazyků, v našem případě zvláště němčiny, hraje stále významnou roli v kvalifikaci archiváře a její význam do budoucna ještě stoupá. Proto jsem uvítal možnost zopakovat a rozšířit své znalosti ve služebním jazykovém kursu. Jazykový institut při Policejní akademii v Praze pořádá již více jak deset let jazykové kursy pro zaměstnance Ministerstva vnitra, kteří si chtějí své jazykové znalosti osvěžit či případně prohloubit. Největší počet žáků těchto kursů tvoří policisté. Mně se podařilo získat umístění v kursu němčiny a zdá se, že jsem zatím jediný archivář, který se na takovýto kurs dostal.

V minulém roce v září jsem začal navštěvovat první stupeň tohoto kursu. Kurs se konal vždy čtrnáct dnů v měsíci a končil v polovině ledna. Původně nás mělo být ve skupině 10, ale někteří už na začátku zjistili, že kurs by byl nad jejich síly, a tak vůbec nenastoupili. Nakonec jsem měl 3 spolužáky a 2 spolužačky, bylo nás tedy jen 6. Všichni kromě mne sloužili aktivně u Policie ČR, což vedlo k tomu, že bývali odvoláni ze školy k vyřizování svých naléhavých služebních povinností. Já jsem se naštěstí mohl plně věnovat výuce německého jazyka. Vyučovali nás 2 učitelky a 1 učitel (všichni byli Češi a dlouhou dobu působili jako překladatelé nebo tlumočníci z německého jazyka). Vyučování probíhalo na Policejní akademii vždy od 8,00 do 13,00 hodin. Měli jsme 3 vyučovací hodiny dlouhé 90 minut a 2 přestávky dlouhé 15 minut. Zbytek dne byl věnován individuální přípravě. Mimopražští žáci byli ubytováni na ubytovně Policejní akademie.

První stupeň byl věnován úsilí naučit posluchače základní německou mluvnici a rozumět mluvenému projevu. Naši vyučující proto kladli důraz na neustálé procvičování mluvnických cvičení (z učebnice pro jazykové školy - I. ročník, lekce 1 - 15), poslech textů z magnetofonu, psaní různých testů a diktátů, opakování učiva a nejvíce slovíček, čtení textů a jejich volné vyprávění. Na závěr každé lekce jsme psali písemnou práci, která byla zaměřena na probíranou látku a měla nám posloužit k tomu, abychom zjistili, kde děláme chyby a co jsme se ještě pořádně nenaučili. Smyslem všech těchto aktivit bylo, abychom dokonale zvládli základy německého jazyka - tedy používání určitých a neurčitých členů, podřadicích a souřadicích spojek, pořádek slov v hlavní a vedlejší větě, časování sloves v minulém čase (silná a slabá slovesa) apod.. První stupeň nebyl orientován na práci policie a seznamoval nás se základní slovní zásobou, která se týkala rodiny, životopisu, bydlení, cestování, orientace ve městě, nákupů a volného času. S Němci už bychom se mohli bavit o naší práci, osobním životě a zálibách, ale také bychom dokázali na výše uvedená témata jednoduše reagovat a polemizovat.

První stupeň byl ukončen závěrečnou zkouškou, která se skládala z písemné a ústní části. V písemné části jsme poslouchali několik krátkých textů a měli jsme správně zodpovědět dané otázky (jednalo se o pochopení slyšeného projevu), dále jsme museli opravovat a doplňovat článek (čtení s porozuměním) a nakonec popsat asi 10 větami cestu z nádraží v našem městě do našeho bydliště. Ve druhé části jsme před tříčlennou komisí hovořili (pouze německy) o své rodině a práci, vedli dialog a nakonec přednesli monolog na daná témata.

Ve zkoušce jsem uspěl a získal jsem z možných 100 bodů 97. Na začátku února jsem mohl tedy nastoupit do druhého stupně, který skončí na počátku června. Druhý stupeň trvá také pět měsíců a vyučování probíhá podobně jako na prvním stupni. Tentokrát mám 2 spolužáky a 3 spolužačky, vyučují nás 3 učitelky. Velký důraz je však přikládán aktivnímu rozhovoru a schopnosti samostatně vyjadřovat své názory a postoje. Mluvnice, kterou probíráme, obsahují učebnice pro jazykové školy - I. ročník, lekce 16-24 + II. ročník, lekce 1- 7 a k tomu ještě trpný rod se slovesem werden. Kromě toho se učíme i policejní témata nahlášení a vyšetřování krádeže, přepadení, nedovoleného přechodu hranic, dopravního přestupku a podobně. I tento stupeň bude ukončen zkouškou, která bude mít stejný průběh jako na prvním stupni.

Kurs se nazývá kombinovaný, protože nás učí vždy 3 vyučující, kteří mají poněkud odlišné metody a testy. Tím je pro žáka vyučování zajímavější, ale i náročnější a obtížnější. Intenzita výuky pak spočívá v tom, že se musíme za 50 dní (zhruba 2,5 měsíce) naučit a pochopit učivo, které žáci jazykových škol probírají více než 6 měsíců. Protože však co nejlepší znalost němčiny potřebuji pro zkvalitnění své práce, jsem s tímto kursem velmi spokojen a rozhodně jej mohu doporučit každému archiváři podle stupně jeho dosavadních znalostí německého jazyka. Sám vynaložím veškeré úsilí, píli a energii, abych složil zkoušky druhého stupně a mohl postoupit do třetího, závěrečného stupně.

Personální stav SOA Plzeň v roce 2002

Události uplynulého roku ovlivnily i početní stav pracovníků v západočeských archivech, a to v kladném i záporném slova smyslu. Způsob zajištění převodu pracovníků z okresních úřadů na nástupnické organizace ve smyslu usnesení vlády č. 695/2002 bohužel nenaplnil původní očekávání o nárůstu počtu nutných pracovních míst a při konstituování nového hospodářsko správního oddělení SOA Plzeň tak bylo třeba použít i všechny možné rezervy z řad pracovníků původního SOA i okresních archivů. Oproti 31. 12. 2001 se však i tak stav zaměstnanců v SOkA zvýšil z 84 na 87, když v některých okresech po individuálních jednáních dílčí delimitační komise byl navýšen zejména počet pracovníků obslužných profesí (řidiči, správci, hospodářky).

Nejvýraznější změnou ve stavu pracovníků SOA Plzeň byl nástup celkem osmi pracovníků v hlavním pracovním poměru do nově vytvořeného hospodářsko správního oddělení. Postupně tak nastoupili Ing. Miloš Widimský jako vedoucí oddělení a zástupce (náměstek) ředitele pro ekonomiku (od 1.7.2002), Jiřina Ponocná jako finanční, později hlavní účetní (od 1.8.2002), Erika Běličová jako materiálová účetní (od 1.8.2002), Alena Haasová jako mzdová účetní (od 1.8.2002), Hana Brklová jako účetní (od 16.12.2002), Lenka Kasíková jako stavební technik (od 21.10.2002), Miroslav Pluhovský jako provozní technik (od 23.9.2002) a Bc. Petr Kocourek jako správce počítačových sítí (od 1.12.2002). Na dílčí úvazek ve vedlejším pracovním poměru vypomáhá archivu Ing. Jana Janouškovcová jako administrátorka koncových stanic systému EKIS. Po dlouhodobé nemoci odešla do invalidního důchodu archivářka 1. oddělení PhDr. Jaroslava Kryčová; toto místo zatím není obsazeno archivářem a sloužilo jako výpomoc pro hospodářské oddělení.

Personální situace v domažlickém okresním archivu je stabilizovaná. Ke změně došlo pouze na místě uklízečky, když po odchodu Mileny Grubnerové do plného invalidního důchodu nastoupila na její místo na poloviční pracovní úvazek Eliška Borníková; druhou polovinu pracovního úvazku prozatím využívá SOA Plzeň pro hospodářsko správní oddělení. Kolektiv pracovníků chebského okresního archivu posílil řidič Antonín Vytlačil, převedený od okresního úřadu k 1. 1. 2002. Ke změnám došlo v Karlových Varech, kde byla k 11. 2. 2002 přijata nová odborná archivářka Simona Pelcová. K 1. srpnu 2002 odešel do starobního důchodu údržbář a řidič Otto Seemann a jeho místo bylo poskytnuto dosavadní manipulantce Petře Sofronové, jež od 1. 8. 2002 plní odborné úkoly. Dále byl od okresního úřadu převeden okresnímu archivu další pracovník – údržbář, manipulant a řidič Miria Pilař. Místo manipulantky, uvolněné přeražením P. Sofronové na uvolněné místo údržbáře, bylo použito k posílení hospodářsko správního oddělení SOA. Zlepšení doznala personální situace v Klatovech, kde byli z okresního úřadu delimitováni ve prospěch archivu dva pracovníci - hospodářka Hana Dolanská a polovičním úvazkem správce budovy Petr Hankus. Ze Státního okresního archivu Plzeň – sever se sídlem v Plasích odešla koncem března do starobního důchodu dlouholetá archivářka Jiřina Katančíková a po čtyřech měsících na její místo nastoupila Mgr. Kateřina Nová, absolventka oboru archivnictví na PF UJEP v Ústí nad Labem. V Jindřichovicích – sídle Státního okresního archivu Sokolov – nastoupila od 21. 1. 2002 nová odborná archivářka Mgr. Milada Čermáková. Také v personálním obsazení SOkA Tachov došlo v průběhu roku ke třem změnám. Dohodou odešel k 30. 6. archivář Pavel Tomeš, na jehož místo postoupila k 1. 7. Dana Bízová. Na její uvolněné místo uklízečky – manipulantky pak přešla v rámci přesunů z okresního úřadu rovněž k 1. 7. Alena Nečilová. Konečně, na základě usnesení vlády ČR č. 695 z 26. června

2002 získal SOkA k 1. 7. 2002 převodem z OkÚ pracovníka údržby a zároveň řidiče v jedné osobě Theodora Gitu; archiv tak získal jedno pracovní místo navíc. SOkA Rokycany získal v rámci delimitace od okresního úřadu jednoho pracovníka ve funkci řidiče, který byl však již tehdy v pracovní neschopnosti. Po ukončení pracovního poměru bylo toto místo převedeno na SOA Plzeň a využito pro naplnění stavu hospodářského oddělení. V SOkA Blovice ke změnám nedošlo.

Celkový stav pracovníků k 31. 12. 2002 činil 130 systemizovaných míst.

Stav zaměstnanců Státního oblastního archivu v Plzni v roce 2002

Na prvním místě je uveden vedoucí pracovník (oddělení SOA) nebo ředitel (SOkA), následují odborní pracovníci – archiváři, dále hospodářští a obslužní pracovníci. Jde o stav zaměstnanců k 31. 12. 2002. Pracovnice na mateřské dovolené jsou uvedeny zvlášť.)

SOA Plzeň

PhDr. Vladimír Bystrický, CSc., ředitel

1. oddělení fondů státní správy a samosprávy a osobních fondů SOA

PhDr. Jan Pelant, CSc.

Mgr. Jiří Jelen

Mgr. Michael Pešťák

Mgr. Lída Petrášová

Jan Holubec

Radoslava Šestáková

2. oddělení ekonomicko-správní a provozní

Ing. Miloš Widimský

Jiřina Ponocná

Erika Běličová

Alena Haasová

Hana Brklová

Jitka Kasíková

Miroslav Pluhovský

Bc. Petr Kocourek

3. oddělení fondů průmyslových a hospodářských organizací

Mgr. Eva Janouškovcová

PhDr. Eva Wasková

Anna Špeierlová

Karel Pillmajer

Mgr. Miroslav Eisenhammer (referent SOkA)

4. oddělení sekretariátu archivu

Jaroslava Pluhovská

Eliška Richterová

Jana Baranová

František Neumaier

Jana Pelcrová

Věnceslava Marková

5. oddělení metodiky, evidence, ochrany a využívání archiválií

PhDr. Karel Waska

Hana Vildová

Věra Payerová

Petr Černý

Petr Mašek
Mgr. Jana Kopečková
Jaroslava Kloudová
Alena Vodičková

6. oddělení - pobočka Klatovy

Mgr. Ladislava Váňová
Jitka Krejčová
Jana Důlovcová
Jana Myslivcová

7. oddělení - pobočka Žlutice

PhDr. Roman Jíru
Jiří Volf
Jana Volfová
Marie Šimkaninová
Anna Koudelová

Státní okresní archivy

SOkA Domažlice

PhDr. Věra Steinbachová
Mgr. Marie Bretlová
Ing. Lucie Břichcínová
Miloslava Baxová
Tomáš Fencel
Monika Hálková
Jaroslava Příbrská
Jiřina Vasiová
Petra Vránová
Eliška Borníková
Martin Váchal

SOkA Cheb

PhDr. Jaromír Boháč
Mgr. Dana Václavů
Ing. Marie Boháčová
Marie Bortelová
Mgr. Jitka Chmelíková
Mgr. Karel Halla
Martina Lepší
Blanka Písková
Bc. Jana Rájková
Mgr. Ladislava Součková
Karla Bočková
Marie Turková
Karel Matějka
Zdeňka Feksová
Josef Syvala
Danuše Syvalová
Petr Matyáš
Antonín Vytlačil

SOkA Karlovy Vary

Mgr. Milan Augustin

Mgr. Petr Cais

PhDr. Antonín Mařík

Mgr. Jarmila Valachová

Nikola Juskaninová

Simona Pelcová

Petra Sofronová

Květuše Lippertová

Miloslava Kloboučková

Miria Pilař

SOkA Klatovy

Mgr. Pavel Havlovič

Mgr. Maruška Beránková

PhDr. Lenka Sýkorová

Jana Sýkorová

Eva Ulrichová

Michal Tejček

Hana Dolanská

Jana Blažková

Petr Hankus

SOkA Plzeň – jih

Mgr. Věra Šimáková

Mgr. Petra Martínková

Alena Linhartová

Jana Mašková

Irena Vargová

Jana Vaníková

SOkA Plzeň – sever

Mgr. Petr Hubka

Karel Rom

Mgr. Martina Pešíková

Mgr. Šárka Babincová

Mgr. Kateřina Nová

Marie Löffelmannová

Miluše Vorlová

Lenka Šubrtová

Miloslav Hercik

SOkA Rokycany

prom. hist. Petros Cironis

Mgr. Jindřich Fajt

Mgr. Hana Hrachová

Mgr. Pavel Souček

Petr Cironis

Vladimíra Týcová

Petr Kabelka

Alena Vítová

Jaroslava Fialová

Ing. Karel Jonáš

SOkA Sokolov

PhDr. Vladimír Vlasák

Eva Vlasáková

Mgr. Milada Čermáková

Šárka Königsmarková

Hana Kočalková

Lenka Komárková

SOkA Tachov

PhDr. Markéta Novotná

Jan Edl

Jiří Bernas

Miroslav Vetrák

Dana Bízová

Alena Nečilová

Eva Dombrovská

Milena Ševečková

Teodor Gita

Pracovnice na mateřské dovolené

Mgr. Ludmila Novotná (SOA Plzeň)

Iva Bauerová (SOA Plzeň)

Mgr. Dagmar Erbenová (SOkA Karlovy Vary)

Adresář Státního oblastního archivu v Plzni

Státní oblastní archiv v Plzni

Sedláčkova 44, 306 12 Plzeň
tel. 377 236 263, 377 325 732
fax 377 327 269
soaplzen@mvcz.cz

Státní oblastní archiv v Plzni**hospodářsko-provozní oddělení**

Kardinála Berana 20, 301 00 Plzeň
tel. 377 222 480, 974 324 342
fax 377 222 486
hospoda@soaplzen.cz

Státní oblastní archiv v Plzni**pobočka Klatovy**

Masarykova 413/III, 339 01 Klatovy
tel./fax 376 312 475

Státní oblastní archiv v Plzni**pobočka Žlutice**

Poděbradova 408-410, 364 52 Žlutice
tel./fax 353 393 124

SOkA Domažlice, se sídlem v Horšovském Týně

Nám. Republiky 10, 346 01 Horšovský Týn
tel./fax 379 422 607
soka-do@soaplzen.cz

SOkA Cheb

Františkánské nám. 14, 350 02 Cheb
tel. 354 422 556, 354 422 557, fax 354 416 000
sokacheb@iol.cz

SOkA Karlovy Vary

Nám. 17. listopadu 2, 360 05 Karlovy Vary
tel. 353 565 155, fax 353 560 923
soka-kv@volny.cz

SOkA Klatovy

Mayerova 128, 339 01 Klatovy
tel. 376 360 711, fax 376 360 722
sokakt@soka-kt.cz

SOkA Plzeň – jih, se sídlem v Blovicích

Branka 669, 336 01 Blovice
tel. 371 522 798, fax 371 523 923
soka.blovice@softech.cz

SOkA Plzeň – sever, se sídlem v Plasích

Stará cesta 558, 331 01 Plasy
tel. 373 340 611, fax 373 340 601
petr.hubka@soaplzen.cz

SOkA Rokycany

Jeřabinová 96, 337 01 Rokycany
tel. 371 722 739, fax 371 722 872
archiv@soka-ro.cz

SOkA Sokolov, se sídlem v Jindřichovicích

Jindřichovice 1 – zámek, 358 01 Kraslice
tel/fax 352 695 254
soka-so@volny.cz

SOkA Tachov

Plánská 2037, 347 01 Tachov
tel. 374 723 214, 374 722 119, fax 374 723 214
soka@soka-tc.cz

ROČENKA STÁTNÍHO OBLASTNÍHO ARCHIVU V PLZNI 2002

Redakční rada: Vladimír Bystrický, Petros Cironis,
Miroslav Eisenhammer (výkonný redaktor), Věra Steinbachová, Vladimír Vlasák

Grafická úprava (*papírový originál*): Petros Cironis

Vydal Státní oblastní archiv v Plzni v r. 2003

Tisk: Státní okresní archiv v Rokycanech, Jeřabinová 96, 337 01 Rokycany III,
tel. 371 722 872, fax: 371 722 872, e-mail: archiv@soka-ro.cz